

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 17.12.2019 № 37-3

ЗВІТ

про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України

Київ 2019

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження і порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII "Про Рахункову палату".

Цим Законом встановлено, що повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) у частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	4
1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ТА СТАН РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ З ЦЬОГО ПИТАННЯ	7
2. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ З ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО І МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	16
3. ОЦІНКА ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, СПРЯМОВАНИХ НА ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО І МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА, ОХОРОНУ І ЗАХИСТ ЛІСІВ У ЛІСОВОМУ ФОНДІ УКРАЇНИ.....	23
3.1. <i>Аналіз та оцінка використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 2805010 "Керівництво та управління у сфері лісового господарства" .....</i>	26
3.2. <i>Аналіз та оцінка використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 2805060 "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів у лісовому фонді" .....</i>	28
4. ОЦІНКА СТАНУ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО І МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА, ОХОРОНИ І ЗАХИСТУ ЛІСІВ У ЛІСОВОМУ ФОНДІ.....	33
4.1. <i>Стан ведення державного лісового кадастру та обліку лісів.....</i>	33
4.2. <i>Оцінка здійснення ВО "УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ" заходів з безперервного лісовпорядкування .....</i>	37
4.3. <i>Аналіз та оцінка стану охорони і захисту лісів .....</i>	40
4.3.1. <i>Охорона лісів від пожеж .....</i>	41
4.3.2. <i>Охорона лісів від незаконних рубок.....</i>	43
4.3.3. <i>Захист лісів від шкідників і хвороб.....</i>	47
5. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА УСТАНОВ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО СФЕРИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОГО АГЕНТСТВА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ.....	49
5.1. <i>Виконання фінансових планів підприємств .....</i>	50
5.2. <i>Виконання виробничо-фінансових планів підприємств та установ Державного агентства лісових ресурсів України .....</i>	54
ВИСНОВКИ	59
РЕКОМЕНДАЦІЇ	66
Додатки 1–9.....	70

ПРЕАМБУЛА

Підстави для аудиту: статті 4 і 7 Закону України від 02.07.2015 № 576 "Про Рахункову палату", План роботи Рахункової палати на 2019 рік, доручення департаменту та/або територіальному підрозділу для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 04.04.2019 № 03-17.

Мета аудиту: оцінка стану ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді України; використання бюджетних коштів за відповідними бюджетними програмами; забезпечення охорони, ефективного використання, збереження та відтворення лісового і природно-заповідного фондів, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України.

Цілі аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо:

- продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу;

- досягнення стратегічних цілей використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України та забезпечення охорони, ефективного використання, збереження та відтворення лісового та природно-заповідного фондів, що належать до сфери управління Держлісагентства;

- формування та реалізації державної політики у сфері лісового та мисливського господарства та забезпечення охорони, ефективного використання, збереження та відтворення лісового та природно-заповідного фондів, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України;

- стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів;

- реалізації рекомендацій Рахункової палати за результатами попередніх заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), що стосуються мети цього аудиту.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету, спрямовані за бюджетними програмами за КПКВК 2805010 "Керівництво та управління у сфері лісового господарства" і 2805060 "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді"; фінансова, бюджетна, статистична та інша звітність, нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, а також аналітичні матеріали, що стосуються мети та цілей аудиту.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

- **часові:** період, охоплений аудитом, – 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року, з окремих питань за більш тривалий період;

- територіальні обмеження: міста Біла Церква, Вінниця, Дніпро, Ірпінь, Київ, Львів, Одеса, Ужгород, Харків, Херсон, с. Ільниця (Закарпатська область, Іршавський район).

Обсяг бюджетних коштів, що підлягали аудиту, становить **1 174,9 млн грн** планових асигнувань та **728,5 млн грн** касових видатків.

Термін виконання аудиту: травень–листопад 2019 року.

Методи збирання даних, що застосовувалися під час аудиту: аналіз нормативно-правових актів, розпорядчих та інших документів, пов'язаних з предметом аудиту; аналіз документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту завдань; проведення заходів зовнішнього контролю щодо визначених об'єктів аудиту; опитування, надсилання запитів, обстеження та порівняння; аналіз статистичної, фінансової та бюджетної звітності; отримання усних та письмових пояснень посадових осіб об'єктів аудиту.

Джерела інформації: нормативно-правові акти, що регламентують предмет аудиту; запити, паспорти бюджетних програм, плани, кошториси, фінансова та бюджетна звітність об'єктів аудиту; статистична, аналітична та довідкова інформація, ділове листування об'єктів аудиту, повідомлення ЗМІ, матеріали попередніх аудитів, проведених іншими контролюючими органами, а також дані внутрішнього контролю.

Система критеріїв аудиту:

При здійсненні аудиту застосовано сукупність критеріїв, систематизованих за напрямками дослідження та характером причинного зв'язку¹ і спрямованих на виявлення ознак, достатніх для розкриття мети аудиту.

Критеріями аудиту є орієнтири, ідентифіковані як зразки для відповідних процесів, та вимоги, визначені нормативно-правовими актами.

Визначення критеріїв аудиту здійснено з урахуванням:

- ідентифікації ризиків досліджуваної сфери;
- правового забезпечення досліджуваної сфери діяльності і виявлення показників, які визначають відповідність законам та нормативно-правовим актам;
- розпорядчих і регламентуючих документів, аналітичних, звітних і статистичних матеріалів та виявлення для відповідних досліджуваних процесів норм, нормативів, планових показників.

Обрані критерії ґрунтуються на принципах надійності, об'єктивності, корисності, зрозумілості, порівняльності, повноти та прийнятності.

Ідентифіковані ризики:

1. Державна політика у сфері лісового господарства та основні вимоги щодо його ведення не є визначеними або конкретизованими, що призводить до нерезультативного використання бюджетних коштів.

2. Внаслідок незабезпечення контролю за реалізацією державної політики у сфері лісового господарства та ефективного внутрішнього контролю об'єктів аудиту, заплановані стратегічні цілі використання бюджетних коштів

---

¹ Під терміном "причинний зв'язок" розуміється зв'язок між дією і певним наслідком.

не досягаються, завдання не виконуються, планування видатків є необґрунтованим, а використання бюджетних коштів – неефективним.

3. Система ведення лісового господарства та видачі дозвільних документів на здійснення рубок головного та спеціального користування є неефективною, що не сприяє здійсненню належного контролю за обліком, збереженням та ефективним використанням лісових ресурсів, а також не запобігає ризикам незаконних рубок та не забезпечує сталого лісовпорядкування.

4. Об'єкти аудиту не використали всіх визначених нормативно-правовими актами повноважень та можливостей для організації та забезпечення ефективної охорони, використання, збереження та відтворення лісового та природно-заповідного фондів, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України.

5. Невиконання об'єктами аудиту рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попередніх заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), створює ризики як подальшого допущення порушень та недоліків, виявлених такими попередніми заходами, так і неефективного використання коштів державного бюджету, які спрямовуються на забезпечення реалізації державної політики у цій сфері.

Критерії, які використовувалися під час аудиту:

щодо відбору об'єктів аудиту: головний розпорядник бюджетних коштів, розпорядники коштів нижчого рівня та відповідальні виконавці бюджетних програм, що є предметом аудиту, одержувачі бюджетних коштів;

щодо законності: дотримання об'єктами аудиту законодавства, яке регулює предмет аудиту;

щодо ефективності: продуктивність – співвідношення між результатами діяльності розпорядника бюджетних коштів і використаними для досягнення таких результатів коштами бюджету; результативність – ступінь відповідності фактичних результатів діяльності розпорядника бюджетних коштів запланованим результатам; економність – досягнення розпорядником бюджетних коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів (стаття 4 Закону України "Про Рахункову палату").

Об'єкти контролю:

Міністерство аграрної політики та продовольства України (далі – Мінагрополітики), перебуває у стадії реорганізації, функції Мінагрополітики (крім функції формування державної політики у сфері лісового господарства) передано до Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (далі – Мінекономіки), функцію формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства передано до Міністерства енергетики та захисту довкілля України;

Державне агентство лісових ресурсів України (далі – Держлісагентство, Агентство);

установи та організації, що належать до сфери управління

Держлісагентства: обласні управління лісового та мисливського господарства (далі – ОУЛМГ) Вінницьке, Дніпропетровське, Закарпатське, Львівське, Одеське, Харківське, Херсонське, Київське обласне та по м. Києву управління ЛМГ, ДП "Білоцерківський лісгосп", ДП "Дніпровський лісгосп", ДП "Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр" (далі – ДП "ЛІАЦ"), ДП "Київський лісгосп", ВО "Укрдержліспроект", національний природний парк "Зачарований край".

За результатами здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) на об'єктах контролю складено 16 актів. Під час аудиту підготовлено запити та опрацьовано отриману інформацію від 39 лісокористувачів лісового фонду (лист від 18.09.2019 № 03-2609), Державної екологічної інспекції України (лист від 18.09.2019 № 03-2610), Міністерства енергетики та захисту довкілля України (лист від 18.09.2019 № 03-2611).

1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ТА СТАН РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ З ЦЬОГО ПИТАННЯ

Загальна площа лісових ділянок України становить 10,4 млн га², у тому числі вкритих лісовою рослинністю – 9,6 млн га, лісистість – 15,9 відс. (за регіонами лісистість³ від 3,7 відс. у Запорізькій до 51,4 відс. у Закарпатській областях). В Україні ліси зростають у трьох природних зонах (Полісся⁴, лісостеп⁵, степ⁶), в Карпатах⁷ та гірських районах Криму, які мають різкі відмінності щодо лісорослинних умов (рис. 1).

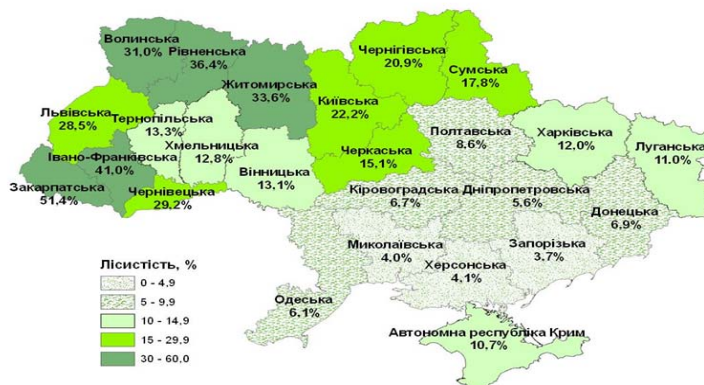

Рис. 1. Лісистість у природних зонах України

² За даними останнього загальнодержавного обліку лісів станом на 01.01.2011.

³ Лісівничий термін, що виражає у відсотках співвідношення вкритої лісами території до усієї території країни.

⁴ Волинська, Житомирська, Рівненська та Чернігівська області.

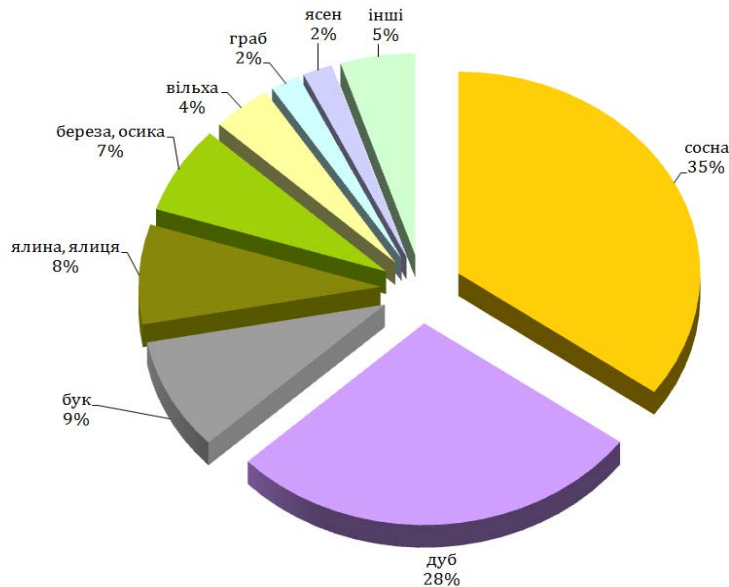
⁵ Вінницька, Київська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька і Черкаська області.

⁶ Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська і Херсонська області.

⁷ Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська і Чернівецька області.

У лісах України зростає понад 30 видів головних деревних порід, серед яких домінують сосна, дуб, бук, ялина, береза, вільха, ясен, граб, ялиця. Хвойні насадження займають 43 відс. загальної площі, у тому числі сосна – 35 відс., твердолистяні – 43 відс., у тому числі дуб і бук – 37 відсотків (діаграма 1).

Діаграма 1. Структура лісів України в розрізі головних деревних порід

За відомчим підпорядкуванням найбільша площа лісових земель (майже 73 відс.) перебуває у користуванні лісгосподарських підприємств, установ та організацій Держлісагентства (діаграма 2). Державною власністю є близько 80 відс. земель лісового фонду, які знаходяться у постійному користуванні державних підприємств Держлісагентства та інших міністерств і відомств.

Діаграма 2. Структура підпорядкування площ лісових земель у розрізі постійних лісокористувачів

Основні показники ведення лісового господарства в лісах України наведено в табл. 1.

Таблиця 1

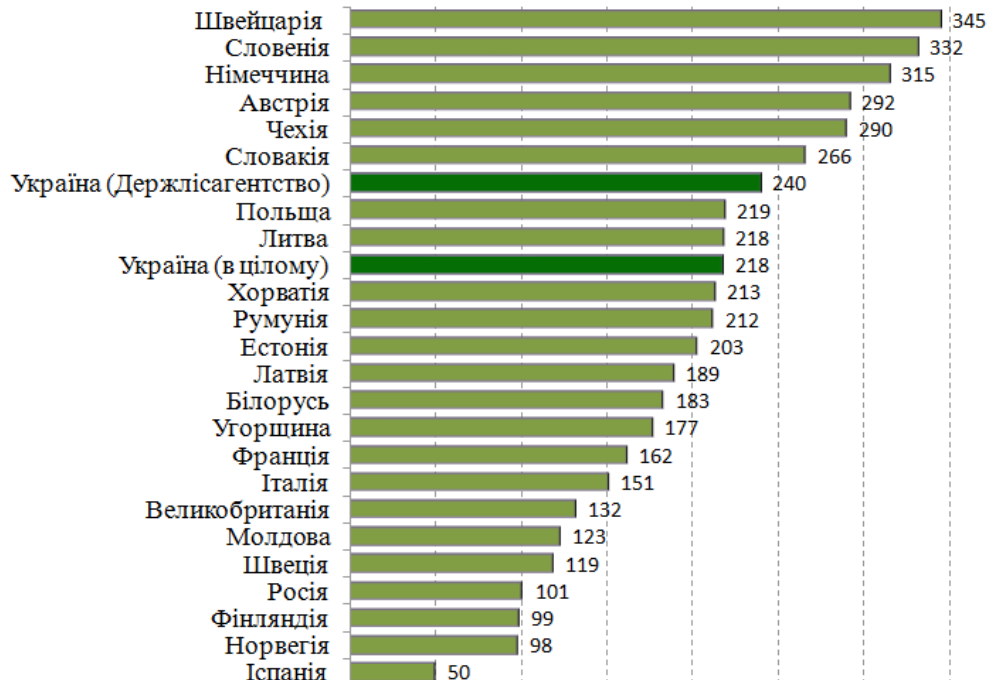
Основні показники ведення лісового господарства в лісах України*

тис. га

№ з/п	Показник	Держлісагентство		Україна
		2011	2019	2011
1	Площа лісового фонду, у тому числі:	6 840,4	7 609,3	10 378,7
	- ліси природоохоронного, наукового, історично-культурного значення	1 029,5		1 440,0
	- рекреаційно-оздоровчі	1 320,7		1 586,1
	- захисні ліси	1 566,0		3 415,8
	- експлуатаційні ліси	2 924,2		3 936,8
2	Площа вкритих лісовою рослинністю	6293,5	6 700,1	9 573,9
3	Лісистість (відс.)	15,9		15,9
4	Площа стиглих і перестиглих лісів	1 175,1		1 600,7
5	Загальний запас насаджень (деревини) (млн м ³)	1512,4		2099,9
	у тому числі запас стиглих і перестиглих	299,1		384,1

* Тут і далі наведено дані державного лісового кадастру (2011 рік) та Держлісагентства (2019 рік).

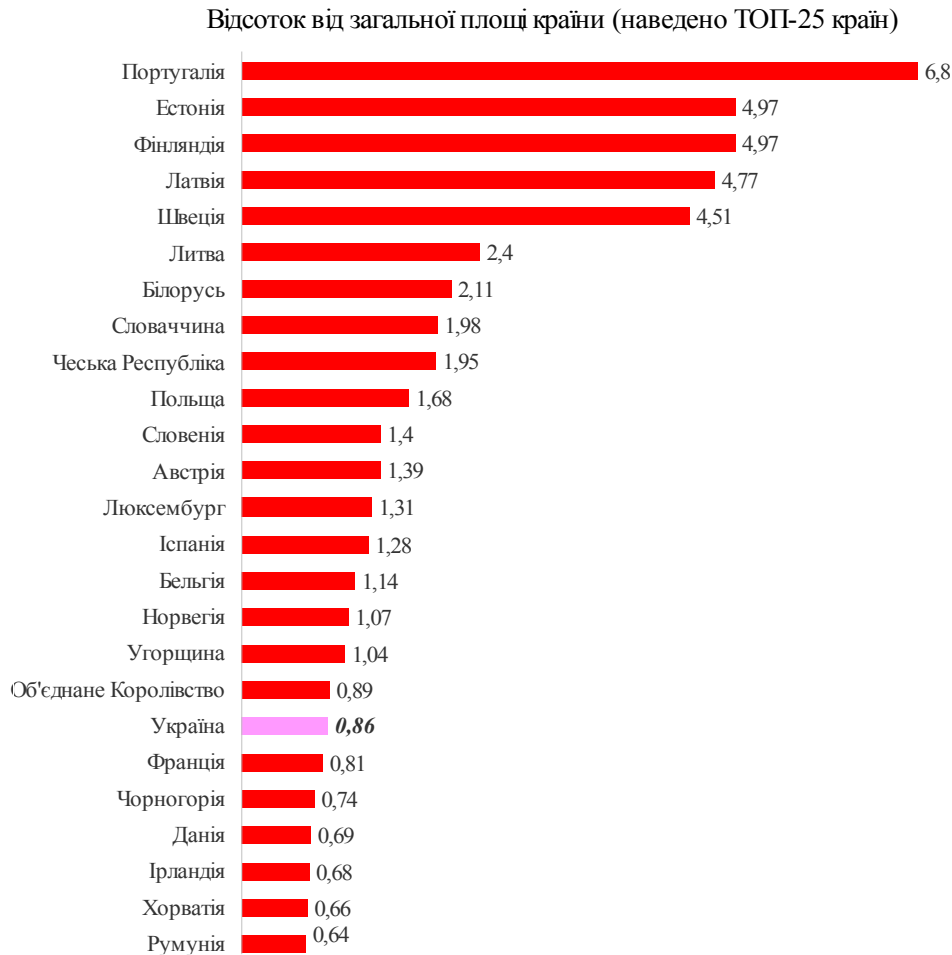
Аналіз наведених в табл. 1 даних засвідчує, що запас деревини в лісах України оцінюється в межах 2,1 млрд м³, а щорічний приріст деревини в цілому становить 35 млн м³ (середньорічний приріст деревини на 1 га у лісах Держлісагентства – 3,9 м³ на 1 га і коливається від 2,5 м³ у Степовій зоні до 5 м³ в Карпатах). У лісах Держлісагентства запас⁸ на 1 га становить близько 240 м³ (7-ме місце в Європі, в Польщі – 219 м³, у Білорусі – 183 м³, в Швеції – 119 м³), тоді як по Україні – 218 м³ (9-те місце в Європі) (рис. 2).

Рис. 2. Середні запаси деревостанів в окремих державах Європи, м³/га

⁸ Лісівничий термін, що виражає співвідношення загального запасу деревини до площ вкритих лісовою рослинністю.

Водночас, за даними моніторингу лісового покриву планети в режимі, наближеному до реального часу (аналітичні дані агентства Global Forest Watch⁹), Україна входить до двадцятки країн (19 місце) які найбільше втратили лісів протягом останнього десятиріччя (0,86 відс. загальної площі країни, або майже 519 тис. гектарів¹⁰) (діаграма 3).

Діаграма 3. Втрати лісів у Європі у 2011–2018 роках

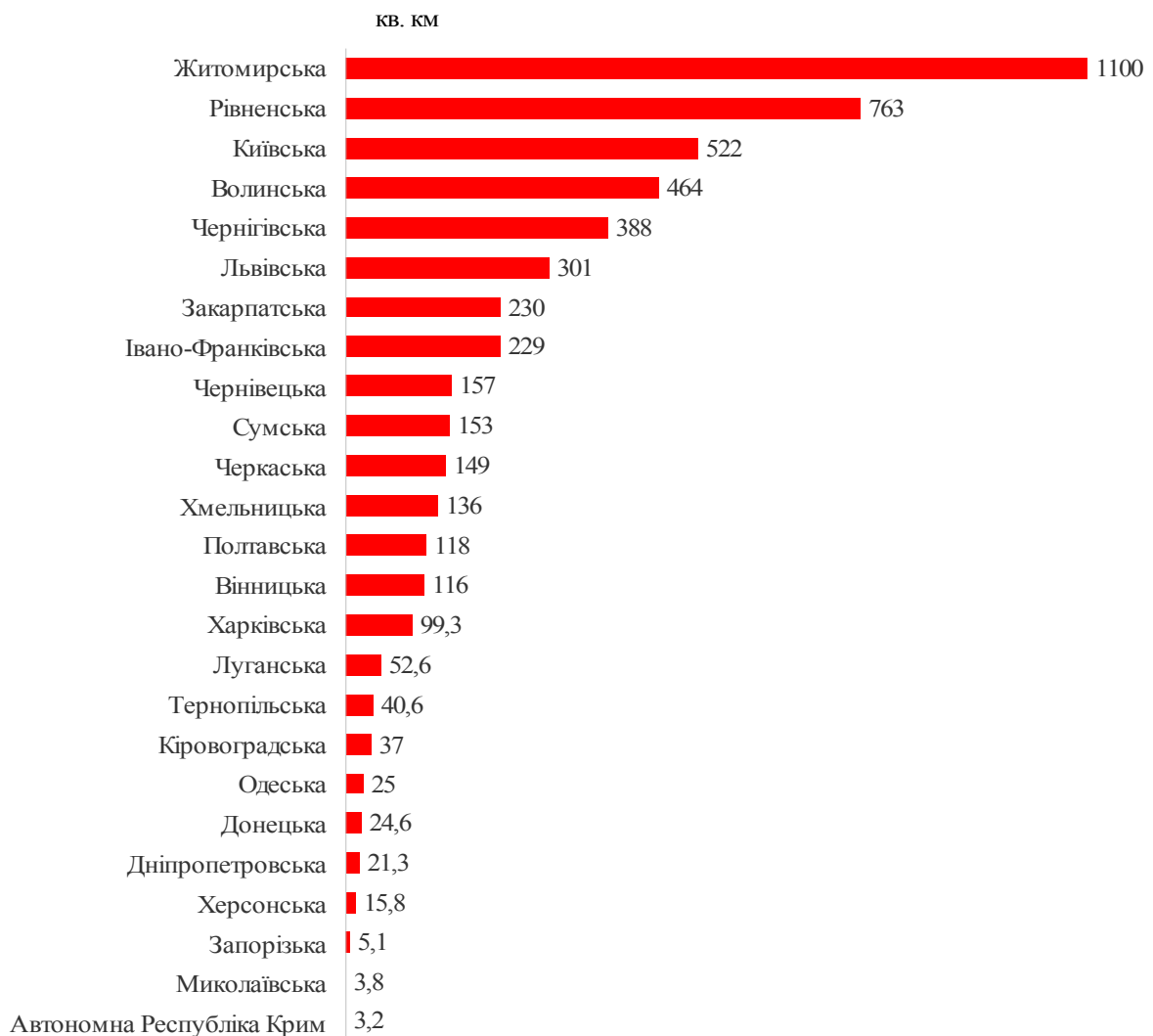
⁹ Global Forest Watch (Всесвітнє лісове спостереження) – це неприбутковий вебсервіс (платформа), створений у 1982 році для моніторингу лісового покриву планети в режимі, наближеному до реального часу (www.globalforestwatch.org). Сервіс створено Інститутом всесвітніх ресурсів (World Resources Institute) за участі інших організацій, у тому числі Google, Агентства США по міжнародному розвитку, Університету Меріленда тощо. За інформацією, розміщеною на вебсайті Global Forest Watch (<https://www.globalforestwatch.org/map?map=eyJjZW50ZXIiOnsibGF0IjoyNywibG5nIjoxMn0sImJlYXJpbmciOjAsInBpdGNoljowLCJ6b29tIjoyfQ%3D%3D>), термін "покриття деревами" застосовується для рослинності, що перевищує 5 метрів у висоту. "Чисті" втрати лісового покриву не можуть бути обчислені шляхом віднімання показників приросту покриву дерева від втрат дерев. Дані генеруються за допомогою багатоспектральних супутникових знімків.

¹⁰ За оцінкою Держлісагентства, зазначені втрати здебільшого обумовлені проведенням суцільних рубок та площами лісових ділянок цих територій.

У розрізі областей, за даними агентства Global Forest Watch, у цей період найбільше втрачено лісів у Житомирській, Рівненській, Київській та Волинській областях (діаграма 4).

При цьому, як засвідчив аудит, інформація органів виконавчої влади, відповідальних за формування та реалізацію державної політики у сфері лісового господарства, не дає підстав спростувати або підтвердити наведену вище інформацію агентства Global Forest Watch. Зазначене зумовлено незабезпеченням протягом останніх 8 років належних заходів з державного обліку лісів.

Діаграма 4. Втрати лісів України в розрізі областей та АР Крим у 2011–2018 роках

Аналіз динаміки втрати лісів у Житомирській, Рівненській та Київській областях засвідчує різке зменшення лісів у 2016–2017 роках, зокрема у період запровадження мораторію на експорт ділового лісу (рис. 3). При цьому за породним складом питома вага хвойних насаджень на землях, вкритих лісовою рослинністю, згідно з даними обліку лісів становить у Житомирській області – 55,6 відс., Рівненській – 66,0 відс. та Київській – 60 відсотків.

Рис. 3. Динаміка втрати лісів у Житомирській, Рівненській та Київській областях, 2011-2018 роки (за даними агентства Global Forest Watch)

Довідково. Законом України від 09.04.2015 № 325 внесено зміни до Закону України від 08.09.2005 № 2860 "Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів", якими встановлено тимчасову, строком на 10 років, заборону на вивезення за межі митної території України в митному режимі експорту лісоматеріалів необроблених (код 4403) деревних порід, крім сосни, – з 1 листопада 2015 року; з 01.01.2017 введено повний мораторій на експорт ділового лісу – код 4403 "Лісоматеріали необроблені, з видаленою або не видаленою корою, або заболонню, або начорно брусовані або небрусовані", так званого лісу-кругляку.

У цей період з України експортувалася¹¹, у тому числі підприємствами Держлісагентства, така лісопродукція: пиломатеріали, дрова паливні, заготовки для піддонів, тріска тощо (табл. 2).

Таблиця 2

**Обсяги експорту деревини у розрізі лісопродукції
по Україні та Держлісагентству (за даними митниці)**

тис. м³

Продукція	2017 рік		2018 рік		I півр. 2019 року		Разом	
	всього	Агентство	всього	Агентство	всього	Агентство	всього	Агентство
Дрова паливні	1 428,4	890,2	1 020,2	562,6	111,7	10,1	2560,3	1462,9
Круглий ліс	0	0	0	0	0	0	0	0
Заготовки для піддонів	455,5	178,8	517,5	206,8	263,5	99,5	1 236,5	485,1
Пиломатеріали	2 526,9	332,9	3 000,7	373,7	1 377,3	188	6 904,9	894,6
Стовпи	7,4	4,3	5,9	3,8	0,5	0	13,8	8,1
Тріска	264,2	18,1	336,7	28,2	149,5	49,3	750,4	95,6
Інше*	43,9	8,3	50,7	12,4	20,9	6,5	115,5	27,2
Всього	4 726,3	1 432,6	4 931,7	1 187,5	1 923,4	353,4	11 581,4	2 973,5

* Брус, шпали, паркетні заготовки.

Отже, аналіз даних, наведених у табл. 2, засвідчує незначне коливання обсягів експорту пиломатеріалів у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року (в межах 2,5–3,0 млн м³). При цьому в I півріччі 2019 року суттєво зменшилися обсяги експорту дров паливних (лише 111 тис. м³), тоді як у 2017–2018 роках експорт дров

¹¹ Журнал "Вісник лісової промисловості" – офіційне видання ДП "ЛІАЦ" Держлісагентства. Використано матеріали за III кв. б/№ 2017 рік, IV кв. № 4-2017, I кв. № 1-2018, II кв. № 2-2018, III кв. № 3-2018, IV кв. № 8 за 2018 рік та I-III кв. №№ 9, 10, 11 за 2019 рік.

паливних у цілому за рік становив більше 1 млн м³. **Таке різке зменшення обсягів експорту дров паливних, зокрема по підприємствах Держлісагентства, може бути пов'язано як зі зміною системи стандартизації лісоматеріалів, так і з певними обмеженнями, спрямованими на зниження корупційних ризиків при експорті лісопродукції.**

Довідково. З 01.01.2019 лісова промисловість України перейшла на європейські стандарти класифікації та вимірювання лісо- та пиломатеріалів. Скасовано всі стандарти, розроблені до 1992 року (ГОСТ), і введено європейські (EN) або міжнародні (ISO) стандарти та технічні умови (ТУУ). За ГОСТом **ділова деревина** (круглі лісоматеріали, крім дров) розподілялася на сорти (I, II, III) та мала низку сортиментів за призначенням (фанерний кряж, пиловник, баланси, підтоварник, рудстійка, техсировина тощо). Основою EN є показники розміру та якості колод (клас A, B, C, D), а за ТУУ – всі інші лісоматеріали круглі, з яких неможливо отримати пиломатеріали для загального використання, що класифікуються як **деревина дров'яна** для промислового та непромислового використання, без визначення напрямку використання. До 2019 року в лісовій галузі діяла ще радянська система стандартизації лісоматеріалів, що призвело до виникнення питань при підтвердженні дров'яної деревини як такої та, відповідно, до висунення претензій лісгоспам та деревообробним підприємствам щодо фактичного експорту ділової деревини (лісу-кругляку) під виглядом інших матеріалів, наприклад паливних дров, на які не поширюється дія мораторію.

З метою унеможливлення експорту ділової деревини (пиловників) як дров паливних наказом Держлісагентства від 12.01.2017 № 12 "Деякі питання експорту лісоматеріалів необроблених" довжину дров паливних під час поставок за межі митної території України обмежено двома метрами.

Розпорядженням Укрзалізниці від 18.07.2018 № ЦЦО/144 (оприлюднено як телеграма на її вебсайті) **заборонено перевезення вантажів** за кодом **4401 (деревина паливна у вигляді колод, полін, хмизу, гілок, сучків тощо)**. За інформацією Держлісагентства, на виконання вказаного розпорядження його підприємствам також не подаються вагони під завантаження у напрямку кордонів. У розрізі експортерів найбільші обсяги експорту деревини здійснюються приватними компаніями – 72,3 відс. (табл. 3).

Таблиця 3

Експорт деревини у розрізі експортерів (за даними митниці)

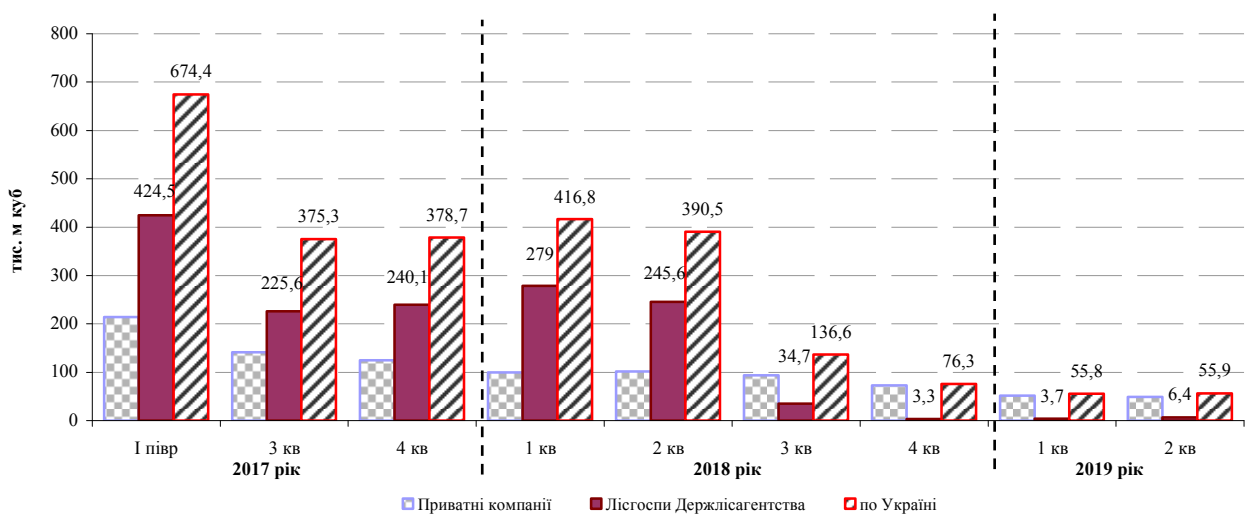
Експортери	2017 рік	2018 рік	I півр. 2019 року	тис. м ³	
				Разом	відс.
Приватні компанії	3 208,4	3 612,7	1 551,5	8 372,6	72,3
Лісгоспи Держлісагентства	1 432,6	1 187,5	353,3	2 973,4	25,7
Комунальні лісгоспи та АПК	77,8	124,7	16,7	219,2	1,9
Військові лісгоспи	7,5	6,8	1,9	16,2	0,1
Всього	4 726,3	4 931,7	1 923,4	11 581,4	100,0

Варто зазначити, що підприємствами Держлісагентства за 2017–2019 (I півріччя) роки експортовано 2 973,4 тис. м³, або лише 25,7 відс. загального обсягу експорту. Водночас майже половина експортованого підприємствами Держлісагентства обсягу – дрова паливні. При цьому в IV кварталі 2018 року обсяг експорту дров паливних підприємствами Держлісагентства порівняно з відповідним періодом 2017 року зменшився більш ніж у 70 разів, тоді як обсяги експорту дров паливних приватними підприємствами за вказаний період зменшилися у 1,7 раза (діаграма 5).

Дані діаграми 5 свідчать про зменшення у II півріччі 2018 року та I півріччі 2019 року порівняно з аналогічними періодами 2017 року обсягів експорту підприємствами Держлісагентства дров паливних. Враховуючи внутрішні ціни на дрова паливні та попит за кордоном, зазначене може вказувати на **ризик не належного формування та реалізації державної політики у цій сфері внаслідок ухвалення управлінських рішень Держлісагентства та Укрзалізниці.**

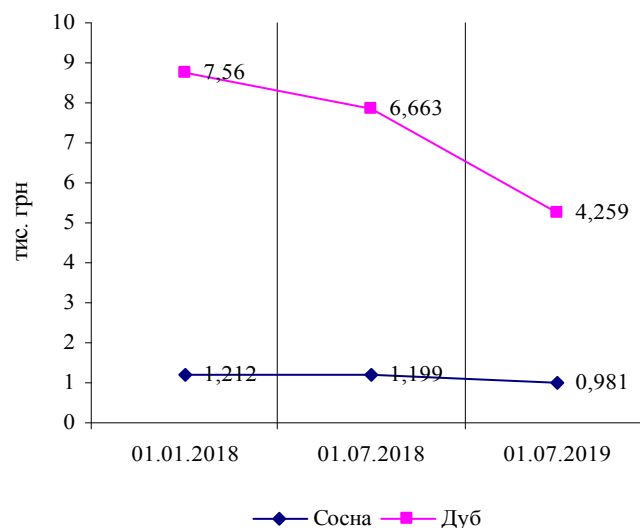
Довідково. У 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року підприємствами Держлісагентства виконувались експортні контракти з постачання лісопродукції до Великобританії, Німеччини, Ізраїлю, Швейцарії, Польщі, Туреччини, Румунії, Естонії, Угорщини, Йорданії, Австрії, Кореї, ОАЕ тощо.

Діаграма 5. Обсяг експорту дров паливних у розрізі експортерів

Аналіз **рівня цін** на оброблену деревину за основними лісоутворюючими та ресурсними породами України (хвойні – сосна, ялина; листяні – дуб) засвідчує тенденцію до зниження цін, насамперед за листяними породами (діаграма 6).

Діаграма 6. Реалізаційні ціни у розрізі деревинних порід

За інформацією Держлісагентства, на **01.07.2019** реалізаційна ціна необробленої деревини (круглі лісоматеріали, клас С) **дуба** становила **4,3 тис. грн** без ПДВ (143,3 євро) за м³, **сосни** – **1 тис. грн** без ПДВ (33 євро) за м³.

Довідково. За даними Держлісагентства¹², ціна за м³ лісоматеріалу круглого **дубового** класу С за **червень** (офіційний курс НБУ станом на 30.06.2019 євро – 29,73 грн, дол. США – 26,16 грн) становила в Німеччині (захід ФРН) – 132,5 євро (**3,9 тис. грн**), Чехії – 164,15 євро (**4,9 тис. грн**), лісоматеріалу круглого **соснового** класу С у Німеччині (захід ФРН) – 52,5 євро (**1,6 тис. грн**), Чехії – 60,48 євро (**1,8 тис. грн**), Австрії – 52,5 євро (**1,6 тис. грн**), Польщі – 117,01 євро (**3,5 тис. грн**), Японії – 155,56 дол. США (**4,1 тис. грн**), Туреччини – 59,9 дол. США (**1,6 тис. гривень**).

Таким чином, ліси України як природні ресурси країни, крім екологічних, виконують економічну функцію, а отже, проведення цього контрольного заходу, враховуючи можливі корупційні ризики у цій сфері, є актуальним.

Попередній захід державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) у цій сфері Рахунковою палатою проведено у 2016 році, за результатами якого надано рекомендації Кабінетові Міністрів України, Міністерству аграрної політики та продовольства України та Державному агентству лісових ресурсів України.

Зокрема, рекомендовано вжити таких заходів: удосконалення законодавства щодо проведення аукціонних торгів з реалізації необробленої деревини; запровадження на державному рівні Єдиної державної системи електронного обліку деревини; уточнення переліку об'єктів державної власності, які належать до сфери управління Держлісагентства; посилення відповідальності за порушення лісового законодавства; врегулювання питань поновлення документації в державному лісовому кадастрі та обліку лісів, повноважень територіальних управлінь Держлісагентства та постійних лісокористувачів з видачі сертифікатів про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій.

Проведений аудит засвідчив, що окремі рекомендації Рахункової палати, які спрямовувалися насамперед на усунення ризиків щодо **незаконних рубок деревини у лісах України, тіньового обігу деревини, неналежної реалізації державної політики у цій сфері та неефективного використання коштів на зазначені цілі**, залишилися невиконаними. Зокрема, центральними органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати формування та реалізацію державної політики у цій сфері (Мінагрополітики та Держлісагентство), **не забезпечено поновлення документації в державному лісовому кадастрі та обліку лісів; удосконалення законодавства**, у тому числі щодо проведення аукціонних торгів з реалізації необробленої деревини (не прийнято нормативно-правового акта, який би визначав державну політику щодо розвитку ринку деревини як пріоритетного сектору економіки лісопромислового комплексу України і був спрямований на створення правових, економічних та організаційних засад функціонування ринку

¹² Журнал "Вісник лісової промисловості" ДП "ЛІАЦ" № 11 за 2019 рік.

деревини для забезпечення внутрішніх потреб держави на принципах вільної і добросовісної конкуренції та сталого використання лісових ресурсів, не запроваджено моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених).

Крім того, **не втрачають своєї актуальності і рекомендації Рахункової палати щодо належного функціонування Єдиної державної системи електронного обліку деревини та посилення відповідальності за порушення лісового законодавства, адже факти незаконних рубок та інших порушень лісового законодавства засвідчують неефективність існуючої системи контролю у цій сфері.**

2. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ З ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО І МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Згідно зі статтею 25 Лісового кодексу України основним завданням державного регулювання та управління у сфері лісових відносин є забезпечення ефективної охорони, належного захисту, раціонального використання та відтворення лісів.

Державне регулювання та управління у сфері лісових відносин здійснюється шляхом:

- 1) формування та визначення основних напрямів державної політики у сфері лісових відносин;
- 2) визначення законом повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
- 3) установлення відповідно до закону порядку і правил у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів;
- 4) здійснення державного контролю за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів.

Відповідно до статті 27 Лісового кодексу України **Кабінет Міністрів України у сфері лісових відносин:**

- забезпечує реалізацію державної політики;
- спрямовує та координує діяльність органів виконавчої влади щодо організації охорони, захисту, використання та відтворення лісів;
- забезпечує розроблення та виконання загальнодержавних програм з охорони, захисту, використання та відтворення лісів;
- затверджує державні програми з охорони, захисту, використання та відтворення лісів;
- передає у власність, надає у постійне користування для нелісогосподарських потреб земельні лісові ділянки, що перебувають у державній власності;

- приймає рішення про обмеження або тимчасове припинення діяльності підприємств, установ та організацій у разі порушення ними природоохоронного та лісового законодавства;

- вирішує інші питання у сфері лісових відносин відповідно до Конституції України та закону.

Протягом періоду, що підлягав аудиту, відповідно до статті 28 Лісового кодексу України та пункту 1 Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 № 1119 (із змінами)) Мінагрополітики було головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує, зокрема, формування та реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства (додаток 1).

Відповідно до цього Положення Мінагрополітики, зокрема, розробляє та організовує виконання державних цільових, галузевих та інших програм охорони, захисту, використання та відтворення лісів.

Згідно з пунктом 6 частини другої статті 8 Закону України від 17.03.2011 № 3166 "Про центральні органи виконавчої влади" Міністр затверджує положення про самостійні структурні підрозділи апарату Міністерства.

Наказом Мінфіну від 14.09.2012 № 995 (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Мінфіну від 10.12.2014 № 1200) затверджено Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах.

Пунктом 2.1 розділу 3 цих Методичних рекомендацій встановлено, що внутрішнє середовище (середовище контролю) – це існуючі в установі процеси, операції, регламенти, структури та розподіл повноважень щодо їх виконання, правила та принципи управління людськими ресурсами тощо, які спрямовані на забезпечення реалізації законодавчо закріплених за установою функцій та завдань з метою досягнення визначеної мети та цілей.

Внутрішнє середовище (середовище контролю) є основою для усіх інших елементів внутрішнього контролю та містить, зокрема, такі аспекти: організаційну структуру, яка визначається у внутрішніх документах установи про структуру установи; розподіл функціональних обов'язків між керівником установи та його заступниками; положення про структурні підрозділи; посадові інструкції працівників; перелік функцій і виконавців та співвиконавців, відповідальних за їх виконання тощо.

Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів визначені постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 (далі – постанова № 1062).

Аудитом встановлено, що протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року (накази Мінагрополітики від 08.02.2017 № 49; від 26.09.2017 № 521; від 02.04.2018 № 180; від 01.03.2019 № 104) координацію взаємодії Міністерства з Держлісагентством з питань ведення лісового господарства з **01.01.2017 до 26.09.2017** здійснював відділ використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, удосконалення земельних відносин

управління використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, удосконалення земельних відносин Департаменту землеробства та технічної політики в АПК, з **26.09.2017 по 01.07.2019** – відділ з питань лісових ресурсів та рибного господарства управління з питань земельних відносин, лісових ресурсів та рибного господарства Департаменту аграрної політики та сільського господарства.

Водночас ці структурні підрозділи Мінагрополітики, що координували взаємодію з Держлісагентством з питань ведення лісового господарства, діяли без затверджених положень, що є недотриманням, зокрема, вимог пункту 8 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою № 1062 (встановлення переліку завдань та функцій, їх розподіл та закріплення за виконавцями (співвиконавцями)). Як наслідок – **ризик не належного виконання Мінагрополітики функцій формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.**

З метою сприяння реалізації державної політики на пріоритетних напрямках розвитку держави, окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць; забезпечення концентрації фінансових, матеріально-технічних, інших ресурсів, виробничого та науково-технічного потенціалу, а також координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій для розв'язання найважливіших проблем, згідно зі статтею 2 Закону України від 18.03.2004 № 1621 "Про державні цільові програми" (із змінами) розробляються державні цільові програми.

Відповідно до статті 28 Лісового кодексу України Мінагрополітики, зокрема, розробляло та організовувало виконання державних цільових, галузевих та інших програм охорони, захисту, використання та відтворення лісів.

Протягом 2002–2015 років діяли Державна програма "Ліси України", затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2002 № 581¹³ (із змінами), та Державна цільова програма "Ліси України", затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 № 977, **які визначали на цей період основні напрями та джерела забезпечення збалансованого розвитку лісового господарства країни**, спрямованого на посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів в умовах реформування сільгосп підприємств, прийняття нового земельного законодавства.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1437-р схвалено Концепцію Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року та визнано Мінагрополітики державним замовником цієї Програми.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1437-р (із змінами, внесеними розпорядженнями Кабінету Міністрів України

---

¹³ Постанова втратила чинність з 28.09.2009 згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 № 977 "Про затвердження Державної цільової програми "Ліси України" на 2010–2015 роки", що набрала чинності з 28.09.2009.

від 14.02.2018 № 102-р та від 17.04.2019 № 254-р) Мінагрополітики розроблено проєкт Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року, одним із завдань якої визначалась підтримка галузі лісового господарства та виконання таких заходів:

1. Виконання робіт зі створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг на землях, які не зайняті лісом (деградованих, малопродуктивних тощо).

2. Забезпечення ведення лісового та мисливського господарства на засадах сталого розвитку (відтворення, підвищення продуктивності, поліпшення якісного складу лісів, утримання державної лісової охорони, здійснення загальногосподарських та адміністративних витрат на ведення лісового господарства).

3. Забезпечення охорони і захисту лісів, підвищення стійкості лісових екосистем.

4. Раціональне використання лісових ресурсів.

5. Утримання установ природно-заповідного фонду, що належать до сфери управління Держлісагентства.

6. Ведення лісовпорядкування, інвентаризації, моніторингу, державного лісового кадастру та обліку.

На виконання доручення Мінагрополітики від 07.05.2019 № 08815/18-11 Держлісагентство опрацювало проєкт Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року та листом від 21.05.2019 № 05-28/4022-19 надало Мінагрополітики уточнену інформацію.

Станом на 01.11.2019 Державну цільову програму розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року на розгляд Уряду не внесено.

Указом Президента України від 21.11.2017 № 381 "Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду" Кабінетові Міністрів України доручалось в межах комплексних заходів щодо розвитку лісового господарства, підвищення екологічного та економічного потенціалу лісів, а також охорони, захисту та відтворення лісових насаджень **затвердити програму "Ліси України - 2030"**.

Аудитом встановлено, що **Мінагрополітики не забезпечено належного виконання заходів, визначених Планом організації виконання Указу Президента України від 21.11.2017 № 381**, схваленим на засіданні Кабінету Міністрів України 13.12.2017 (протокол № 70): з 13 напрямів виконано лише 3, частково – 2 та не виконано – 8.

Як наслідок, не затверджено та не впроваджено заходи з:

недопущення масового всихання хвойних лісових насаджень від пошкодження шкідниками та хворобами;

забезпечення належної конкуренції суб'єктів господарювання в процесі проведення аукціонів із продажу необробленої деревини;

визначення стратегічних напрямів розвитку деревообробної промисловості в Україні з метою створення вітчизняної продукції з великою

доданою вартістю в умовах інтеграції до європейського ринку та за результатами аналізу розвитку лісового господарства та деревообробної промисловості в період дії тимчасової заборони експорту лісоматеріалів у необробленому вигляді;

підвищення ефективності ведення лісового господарства, не допускаючи при цьому обмеження управлінської та фінансово-економічної самостійності державних лісгосподарських підприємств;

забезпечення впровадження нових механізмів державного управління у сфері лісового господарства, у тому числі розмежування повноважень щодо здійснення державного контролю та господарювання;

затвердження програми "Ліси України – 2030" та проведення з урахуванням кращої світової практики національної інвентаризації лісового фонду України.

Довідково. Голова комісії з реорганізації Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Милованов Т. С. звернувся до Кабінету Міністрів України листом від 11.10.2019 № 37-13-6/19628, в якому просить Міністерство енергетики та захисту довкілля України визначити головним виконавцем Плану організації виконання Указу Президента України від 21.11.2017 № 381 (доручення Кабінету Міністрів України від 19.12.2017 № 47039/2/1-17). Оскільки постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 847 викладено в новій редакції Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32, формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства покладено на Мінекоенерго. Враховуючи вищевикладене, просить зняти зазначене доручення з контролю.

Таким чином, протягом 2016–2019 років формування та реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства здійснювались без державної програми: **без визначення основних напрямів розвитку лісового господарства країни, чітких цілей і заходів для їх досягнення.**

Слід зазначити, що у 2019 році прийнято закони України від 25.04.2019 № 2708 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів" (далі – Закон № 2708) та від 30.10.2019 № 249 "Про внесення змін до деяких законів України щодо заборони суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону" (далі – Закон № 249).

Закон № 2708 вносить зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині збільшення розміру штрафів за допущені порушення (незаконні рубки) та Кримінального кодексу України в частині **зменшення грошового еквіваленту** істотної шкоди, що посилить відповідальність і зменшить кількість незаконних рубок.

Довідково. До прийняття Закону № 2708 істотною вважалася шкода, яка визначалася сумою, що у 2 тис. і більше разів переважала неоподаткований мінімум громадян (1 921,0 тис. грн станом на 01.01.2019), зараз – у 20 і більше разів (19,2 тис. гривень).

Закон № 249 забороняє проведення рубок головного користування в національних природних парках і заказниках та **суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових деревостанах** лісів Карпатського регіону, на відміну від попереднього тимчасового мораторію, введеного Законом України від 10.02.2000 № 1436.

Крім того, Указом Президента від 09.07.2019 № 511/2019 "Про деякі заходи щодо збереження лісів та раціонального використання лісових ресурсів" з метою збереження лісів та раціонального використання лісових ресурсів, протидії незаконним рубкам і нелегальному обігу деревини Кабінету Міністрів України, зокрема, встановлено запровадити до 1 листопада 2019 року електронний облік деревини державними підприємствами, що належать до сфери управління Міністерства оборони України, а також забезпечити оприлюднення на Єдиному вебпорталі органів виконавчої влади щомісячних звітів про запровадження та функціонування такого електронного обліку.

Станом на **01.12.2019** електронний облік здійснюють **504** підприємства, з них 297 підприємств і установ Держлісагентства, 12 підприємств Міноборони, одне – МВС, 3 – МОН, 1 – НААНУ, 2 – ДУС, 46 – Мінприроди, 140 комунальних підприємств облрад України та по одному підприємству приватної та колективної власності.

Постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2019 № 829 "Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади" з метою оптимізації системи центральних органів виконавчої влади та відповідно до пунктів 9 і 9¹ статті 116 Конституції України **Міністерство екології та природних ресурсів перейменовано на Міністерство енергетики та захисту довкілля України.**

Постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 847 "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України" Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32, викладено у новій редакції.

Так, Положенням про Міністерство енергетики та захисту довкілля України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32, у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 847, встановлено, що Міністерство енергетики та захисту довкілля України (Мінекоенерго) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. **Мінекоенерго є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики, зокрема, у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки; у сфері лісового та мисливського господарства.**

Згідно з Положенням про Державне агентство лісових ресурсів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 № 521 (далі – Положення № 521), центральним органом виконавчої влади, який **реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства,** є Держлісагентство.

Аудит засвідчив, що відповідно до Положення № 521 (пункт 12¹⁴) Голова Держлісагентства має двох заступників, у тому числі одного першого, які призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України.

У 2017 році Голова Держлісагентства виконував свої повноваження лише з травня по листопад. Протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року перший заступник Голови не призначався. Після звільнення Голови і до 25.09.2019 керівництво Агентством здійснював заступник Голови Бондар В. Н. (звільнений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.09.2019 № 833-р). У подальшому протягом **двох місяців** керівництво Держлісагентства (у сфері діяльності Агентства зайнято близько 50 тис. осіб) не призначалося взагалі (27.11.2019 розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1145-р тимчасове виконання обов'язків Голови Держлісагентства покладено на начальника юридичного відділу Дудку В. П., оприлюднено на вебпорталі Кабінету Міністрів України 02.12.2019).

Таким чином, нормативно-правове та організаційне забезпечення виконання функцій формування та реалізації державної політики у сфері лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у 2017–2019 роках було неналежним, що впливало на ефективність реалізації державної політики у цій сфері. Кабінетом Міністрів України, Міністерством аграрної політики та продовольства України як центральним органом виконавчої влади, який забезпечував формування державної політики у сфері лісового і мисливського господарства, пріоритетні напрями та стратегія розвитку цієї сфери не визначалися. Не розроблено програмного документа, який би визначав основні напрями та джерела забезпечення збалансованого розвитку лісового господарства країни.

Тривалий час не забезпечувалося формування керівної ланки Держлісагентства у складі, визначеному Положенням № 591, що підвищувало ризики несвоєчасності та неповноти прийняття Держлісагентством управлінських рішень, зокрема і як учасником бюджетного процесу.

---

¹⁴ Згідно з Положенням № 521 (пункт 12) заступники Голови Держлісагентства призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Міністра. До пункту 12 Положення № 521 постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2018 № 980 внесено зміни (набрали чинності з 01.12.2018), згідно з якими пункт 12 викладено в такій редакції: "Голова Держлісагентства має двох заступників, у тому числі одного першого, які призначаються на посаду Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій Комісії з питань вищого корпусу державної служби за результатами конкурсу відповідно до законодавства про державну службу. Заступники Голови Держлісагентства звільняються з посади Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій Комісії з питань вищого корпусу державної служби відповідно до законодавства про державну службу".

3. ОЦІНКА ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, СПРЯМОВАНИХ НА ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО І МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА, ОХОРОНУ І ЗАХИСТ ЛІСІВ У ЛІСОВОМУ ФОНДІ УКРАЇНИ

Законами України про державний бюджет на 2017–2019 роки (від 21.12.2016 № 1801, від 07.12.2017 № 2246 і від 23.11.2018 № 2629 (у першій редакції)) Мінагрополітики як головному розпорядникові коштів державного бюджету за бюджетними програмами, що є предметом аудиту, затверджено бюджетні призначення в обсязі **1 120 241,9 тис. грн**, з яких видатки загального фонду становлять 743 881,1 тис. грн, спеціального – 376 360,8 тис. грн, з них за:

КПКВК 2805010 "Керівництво та управління у сфері лісового господарства" – **365 672,2 тис. грн** (загальний фонд – 341 590,3 тис. грн, що становить 72,5 відс. потреби; спеціальний – 24 081,9 тис. грн);

КПКВК 2805060 "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді" – **754 569,7 тис. грн** (загальний фонд – 402 290,8 тис. грн, що становить лише 16,1 відс. потреби; спеціальний – 352 278,9 тис. гривень).

Відповідальним виконавцем цих бюджетних програм визначено Держлісагентство.

Згідно з бюджетними запитами на 2017–2019 роки за КПКВК 2805060 **граничними обсягами не забезпечувалися видатки на:**

ведення лісовпорядкування та державного кадастру (статті 47, 53 Лісового кодексу України¹⁵);

проведення заходів з підвищення продуктивності, поліпшення якісного складу, охорони, захисту і відтворення лісів (стаття 98 Лісового кодексу України);

оформлення права власності та права користування земельною ділянкою (стаття 125 Земельного кодексу України¹⁶) – без таких прав підприємства не можуть виконувати роботи з відтворення нових лісів;

забезпечення проведення з урахуванням кращої світової практики національної інвентаризації лісового фонду (Указ Президента України від 21.11.2017 № 381/2017 "Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду").

Зазначене створювало ризики для виконання Держлісагентством робіт з організації лісового господарства і забезпечення збереження та збалансованого розвитку лісового фонду. Інформація про планування та використання коштів загального та спеціального фондів державного бюджету, спрямованих у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року Держлісагентству на виконання зазначених бюджетних програм, наведена у табл. 4.

¹⁵ Прийнято Верховною Радою України від 21.01.1994 № 3852.

¹⁶ Прийнято Верховною Радою України від 25.10.2001 № 2768.

Таблиця 4

Планування та використання коштів загального та спеціального фондів державного бюджету, спрямованих у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року Держлісагентству

тис. грн

КПКВК	Потреба відповідно до бюджетних запитів	Затверджено зі змінами	Надійшло	Касові видатки	Повернено коштів до бюджету
2017 рік					
КПКВК 2805010	125 896,3	93 534,8	92 826,2	88 363,0	209,2
Загальний фонд	125 896,3	88 551,4	88 551,2	88 342,0	209,2
Спеціальний фонд		4 983,4	4 275,0	21,0	
КПКВК 2805060	762 494,8	155 467,1	128 014,4	123 475,4	397,9
Загальний фонд	762 494,8	123 949,6	98 949,5	98 551,6	397,9
Спеціальний фонд		31 517,5	29 064,9	24 923,8	
Разом	888 391,1	249 001,9	220 840,6	211 838,4	607,1
Загальний фонд	888 391,1	212 501,0	187 500,7	186 893,6	607,1
Спеціальний фонд		36 500,9	33 339,9	24 944,8	
2018 рік					
КПКВК 2805010	150 183,9	131 337,5	132 578,5	126 028,9	423,7
Загальний фонд	150 183,9	126 390,2	126 390,0	125 966,3	423,7
Спеціальний фонд		4 947,3	6 188,5	62,6	
КПКВК 2805060	862 933,1	189 127,8	183 678,8	170 613,7	797,0
Загальний фонд	862 933,1	132 859,9	132 859,8	132 062,8	797,0
Спеціальний фонд		56 267,9	50 819,0	38 550,9	
Разом	1 013 117,0	320 465,3	316 257,3	296 642,6	1 220,7
Загальний фонд	1 013 117,0	259 250,1	259 249,8	258 029,1	1 220,7
Спеціальний фонд		61 215,2	57 007,5	38 613,5	
I півріччя 2019 року					
КПКВК 2805010	195 071,2	134 679,6	58 722,6	57 725,4	
Загальний фонд	195 071,2	126 648,7	57 600,8	57 596,8	
Спеціальний фонд		8 030,9	1 121,8	128,6	
КПКВК 2805060	877 118,3	470 732,7	163 505,3	162 287,3	
Загальний фонд	877 118,3	145 481,3	69 349,1	69 349,1	
Спеціальний фонд		325 251,4	94 156,2	92 938,2	
Разом	1 072 189,5	605 412,3	222 227,9	220 012,7	
Загальний фонд	1 072 189,5	272 130,0	126 949,9	126 945,9	
Спеціальний фонд		333 282,3	95 278,0	93 066,8	
ВСЬОГО					
КПКВК 2805010	471 151,4	359 551,9	284 127,3	272 117,3	632,9
Загальний фонд	471 151,4	341 590,3	272 542,0	271 905,1	632,9
Спеціальний фонд		17 961,6	11 585,3	212,2	
КПКВК 2805060	2 502 546,2	815 327,6	475 198,5	456 376,4	1 194,9
Загальний фонд	2 502 546,2	402 290,8	301 158,4	299 963,5	1 194,9
Спеціальний фонд		413 036,8	174 040,1	156 412,9	
Разом	2 973 697,6	1 174 879,5	759 325,8	728 493,7	1 827,8
Загальний фонд	2 973 697,6	743 881,1	573 700,4	571 868,6	1 827,8
Спеціальний фонд		430 998,4	185 625,4	153 625,3	

Аналіз даних табл. 4 свідчить, що касові видатки протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року за бюджетними програмами, що є предметом аудиту, становили **728 493,7 тис. грн, або 62,0 відс. затверджених (за загальним фондом – 571 868,6 тис. грн (78,5 відс.), спеціальним – 156 625,1 тис. грн (21,5 відсотка))**. Контрольними заходами, проведеними територіальними управліннями Рахункової палати, встановлено окремі порушення нормативно-правових актів під час планування та використання коштів державного бюджету за КПКВК 2805010 і 2805060, а також порушення

іншого законодавства (додаток 2). Зазначене свідчить про недостатню ефективність системи внутрішнього контролю, запровадженої головним розпорядником бюджетних коштів (Мінагрополітики), відповідальним виконавцем цих бюджетних програм (Держлісагентством) та органом управління об'єктами державної власності.

Крім того, внаслідок неефективних управлінських рішень наприкінці 2017 і 2018 років кошти державного бюджету в загальному обсязі 1 827,8 тис. грн (за КПКВК 2805010 – 632,9 тис. грн, КПКВК 2805060 – 1 194,9 тис. грн) повернено до держбюджету як невикористані, що є неефективним управлінням коштами державного бюджету.

Встановлено, що внаслідок нормативного неврегулювання використання коштів державного бюджету, незатвердження відповідно до частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України порядку використання коштів, отриманих від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин, за КПКВК 2805010 і КПКВК 2805060 накопичувалися значні залишки бюджетних коштів за спеціальним фондом державного бюджету. Так, у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року такі надходження становили 53 627,4 тис. грн, з них за КПКВК 2805010 – 11 298,7 тис. грн, КПКВК 2805060 – 42 328,7 тис. гривень. Станом на 01.12.2019 загальний залишок невикористаних коштів – 57 943,4 тис. грн, що свідчить про неефективне управління бюджетними коштами.

Вартість ліцензій на добування мисливських тварин у мисливських угіддях України, встановлена наказом Мінагрополітики від 16.05.2011 № 179, не переглядалася протягом останніх восьми років. Наприклад, вартість ліцензії на добування лося – 2 000 грн, що станом на 16.05.2011 – 250,6 дол. США, а на 01.12.2019 – 83,4 дол. США, що утричі менше. Зазначене свідчить про бездіяльність Мінагрополітики та Держлісагентства з цього питання.

Довідково. Вартість ліцензії на добування оленя європейського в Україні становить 1000 грн, або 36,0 дол. США (офіційний курс НБУ на 01.01.2019 – 27,68 грн), Республіці Білорусь – 1 500 білоруських рублів, або 1 920,0 грн (69,4 дол. США), Польщі – 1000 польських злотих, що відповідає еквіваленту 7 370 грн, або 266,3 дол. США.

Статтею 36 Закону України від 22.02.2000 № 1478 "Про мисливське господарство та полювання" визначено, що кошти від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій зараховуються на рахунок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і використовуються на охорону та відтворення державного мисливського фонду. **Зазначені кошти включаються до кошторису доходів і видатків центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і на цю суму зменшується обсяг його фінансування за рахунок державного бюджету.**

Довідково. Аналіз розрахункової вартості ліцензій у доларовому еквіваленті (додаток 3) та кількості виданих протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року (за даними Держлісагентства) ліцензій свідчить про наявність додаткових резервів для

збільшення надходжень державного бюджету в сумі понад **34 млн грн** (еквівалентно 1,2 млн дол. США згідно з офіційним курсом НБУ станом на 16.05.2011, 01.01.2017, 01.01.2018 та 01.01.2019). При цьому в 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року видатки державного бюджету на мисливське господарство об'єктами природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ) становили 3 390,2 тис. гривень.

Отже, неврегулюваність у нормативних актах питання вартості ліцензії на добування мисливських тварин у мисливських угіддях України та порядку використання таких коштів впливає на наповнення дохідної частини державного бюджету і подальше їх спрямування на розвиток мисливського господарства, а також призводить до неекономного використання відповідних коштів державного бюджету.

3.1. Аналіз та оцінка використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 2805010 "Керівництво та управління у сфері лісового господарства"

Згідно з паспортами метою бюджетної програми за КПКВК 2805010 "Керівництво та управління у сфері лісового господарства" є реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства. Підстава для її виконання – Лісовий кодекс України. Збалансований розвиток лісового господарства визначено стратегічною ціллю головного розпорядника.

Відповідно до паспортів бюджетної програми видатки спрямовані на виконання завдань зі здійснення державного управління і контролю, а також на утримання апарату Держлісагентства та ОУЛМГ.

Аудитом встановлено, що протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року за **КПКВК 2805010** на реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства використано **272 117,3 тис. грн** (за загальним фондом – 271 905,1 тис. грн, за спеціальним фондом – 212,2 тис. гривень). Слід зазначити, що у структурі касових видатків 96,5 відс. спрямовано на заробітну плату із нарахуваннями, 3,5 відс. – на оплату товарів і послуг, у тому числі комунальних, та енергоносіїв.

Штатна чисельність апарату Держлісагентства та ОУЛМГ становить 699 службовців (табл. 5).

Таблиця 5

Інформація про кількісний склад державних службовців

Орган	Штатна чисельність	Фактична чисельність (осіб) станом на			
		01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.07.2019
Апарат державного органу	81	64	69	69	70
Територіальні органи	618	479	469	494	487

Інформацію щодо виконання бюджетної програми за КПКВК 2805010 у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року за напрямками використання коштів наведено в табл. 6.

**Виконання бюджетної програми за КПКВК 2805010 у 2017–2018 роках та
I півріччі 2019 року за напрямками використання коштів**

тис. грн

Напрями використання коштів	2017 рік			2018 рік		
	планові видатки	касові видатки	різниця	планові видатки	касові видатки	різниця
Загальний фонд	88 551,4	88 342,0	-209,4	126 390,2	125 966,3	-423,9
забезпечення виконання функцій і завдань у сфері лісового та мисливського господарства	88 506,2	88 331,1	-175,1	126 378,6	125 951,7	-426,9
сплата судового збору	30,0	8,0	-22,0	10,0	13,0	3,0
погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах Держказначейства на початок року	15,2	2,9	-12,3	1,6	1,6	0
Спеціальний фонд	8 020,1	21,0	-7 999,1	8 030,9	62,6	-7 968,3
забезпечення виконання функцій і завдань у сфері лісового та мисливського господарства	8020,1	21,0	-7999,1	8005,0	62,6	-7942,4
сплата судового збору	0	0	0	25,9	0	-25,9
погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах Держказначейства на початок року	0	0	0	0	0	0
Разом	96 571,5	88 363,0	-8 208,5	134 421,1	126 028,9	-8 392,2
відсотки	100,0	91,5		100,0	93,8	

Як свідчать дані табл. 6, у 2018 році за напрямом "сплата судового збору" касові видатки перевищували планові на **3 тис. гривень**. Зазначене спричинено перевищенням виконання результативного показника "кількість поданих судових позовів" за загальним фондом та недовиконанням цього показника за спеціальним фондом.

Крім того, у 2018 році такий результативний показник, як проведення перевірок лісгосподарських підприємств (за рахунок коштів спеціального фонду), також не виконано. Так, у 2018 році заплановано проведення 153 перевірок (аудитів) лісгосподарських підприємств, установ, організацій, фактично проведено 127.

Постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 241 "Про внесення зміни в додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. № 98" збільшено відшкодування добових витрат у межах України державним службовцям, а також іншим особам, які направляються у відрядження, що зумовило у 2017 році збільшення середньої вартості відрядження та 1 людинодня відрядження працівників порівняно із запланованим показником. Як наслідок, більшість кількадечних відряджень скорочено до одnodенних, зменшено кількість перевірок. **У 2018 році** з огляду на потребу терміново вирішити питання за поданими Держлісагентством судовими позовами кількість людиноднів перебування у відрядженнях збільшилася. Видатки на відрядження додатково не збільшено, що призвело до зменшення кількості перевірок.

Аудит засвідчив, що паспортом бюджетної програми передбачено результативні показники (кількість отриманої та опрацьованої кореспонденції (доручень, листів); проведених перевірок лісгосподарських підприємств;

підготовлених нормативно-правових актів; поданих судових позовів; осіб, що перебувають у відрядженнях по Україні; людиноднів перебування у відрядженнях по Україні), які унеможливають визначення результату бюджетної програми, не характеризують ходу її реалізації, ступеня досягнення цілей державної політики у сфері лісового господарства, мети бюджетної програми і виконання її завдань.

Згідно з абзацом третім частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України використання бюджетних коштів на цілі, що не відповідають напрямам, визначеним у паспорті бюджетної програми, є **нецільовим використанням бюджетних коштів**, що є порушенням бюджетного законодавства (стаття 116).

Отже, зміна на 3,0 тис. грн обсягу бюджетних призначень за напрямами використання бюджетних коштів, визначеними у паспорті бюджетної за КПКВК 2805010 на 2018 рік, є **нецільовим використанням бюджетних коштів**.

3.2. Аналіз та оцінка використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 2805060 "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів у лісовому фонді"

Відповідно до паспортів метою бюджетної програми за КПКВК 2805060 "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді" є **забезпечення ефективного використання, збереження та відтворення лісового та природно-заповідного фонду України**. Збалансований розвиток лісового господарства, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття територій та об'єктів ПЗФ **визначено стратегічною ціллю** головного розпорядника.

Слід зазначити, що у 2017 році механізм використання коштів за цією бюджетною програмою визначався Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19.03.2012 № 212 (далі – Порядок № 212).

Метою використання коштів Порядком № 212 визначено забезпечення підвищення рівня лісистості, ефективного захисту лісів, їх раціонального використання, відтворення та охорони лісів і мисливської фауни та розв'язання проблеми, пов'язаної з ерозією ґрунтів і виснаженням річок як основними дестабілізуючими факторами екологічної ситуації.

У 2018 році механізм використання коштів регулювався Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового та мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1016 (далі – Порядок № 1016), яким **метою використання бюджетних коштів** за цією бюджетною програмою визначено забезпечення збалансованого розвитку лісового і мисливського господарства, спрямованого

на посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів, підвищення ролі лісового сектору в національній економіці.

Таким чином, використання коштів державного бюджету за КПКВК 2805060 врегульовано порядками №№ 212, 1016.

Бюджетним кодексом України (пункт 40 частини першої статті 2) передбачено, що мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), та цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, визначає паспорт бюджетної програми.

Згідно з пунктом 6 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України головний розпорядник бюджетних коштів, зокрема, розробляє та затверджує паспорти бюджетних програм, при цьому забезпечуючи відповідність змісту паспортів бюджетних програм закону про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) та/або розпису бюджету (крім випадків внесення змін до паспортів бюджетних програм у разі внесення змін до спеціального фонду кошторису бюджетної установи в частині власних надходжень бюджетних установ), порядкам використання бюджетних коштів і правилам складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання.

Згідно з Правилами складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затвердженими наказом Мініфіну від 29.12.2002 № 1098 (зі змінами), зареєстрованим Мініюстом 21.01.2003 за № 47/7368, головні розпорядники забезпечують відповідність змісту паспортів бюджетних програм порядкам використання бюджетних коштів та цим Правилам.

Аудитом встановлено, що мета бюджетної програми за КПКВК 2805060, визначена затвердженими Мініфіном та/або Мінагрополітики паспортами бюджетної програми на 2017–2019 роки, частково не відповідає меті, яка передбачена порядками №№ 212, 1016.

Згідно з паспортами бюджетної програми за КПКВК 2805060 кошти у 2017–2019 роках спрямовано на виконання трьох завдань (табл. 7).

Таблиця 7

Завдання бюджетної програми за КПКВК 2805060 за роками

№ з/п	Завдання	2017 рік	2018 рік	2019 рік
1	Збереження в природному стані унікальних природних ландшафтів, інших природних комплексів біологічного різноманіття, в тому числі генофонду рослинного і тваринного світу, занесених до Червоної книги України, та організація лісонасінневої справи	✓	✓	✓
2	Проведення заходів з відновлення лісів, підвищення їх продуктивності, заліснення малопродуктивних земель, які не використовуються, здійснення заходів із заміни малоцінних низькопродуктивних насаджень на високопродуктивні та організація лісонасінневої справи	✓	-	-

№ з/п	Завдання	2017 рік	2018 рік	2019 рік
3	Ведення лісового господарства, охорона і захист лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та ползахисних лісових смуг	-	-	✓

У 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року касові видатки за КПКВК 2805060 становили **456 376,4 тис. грн**, з них загального фонду – 299 963,5 тис. грн, спеціального – 156 412,9 тис. гривень.

Згідно з Порядком № 212 бюджетні кошти спрямовувалися на здійснення заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та ползахисних лісових смуг, збереження ПЗФ.

Відповідно до Порядку № 1016 бюджетні кошти спрямовуються на здійснення заходів з лісовпорядкування, лісорозведення і відновлення лісів, охорони (у тому числі від пожеж) і захисту лісів, створення захисних лісових насаджень та ползахисних лісових смуг.

Разом з тим кошти державного бюджету у вказаному періоді спрямовувались Держлісагентством бюджетним установам – розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня за КПКВК 2805060. Аналіз використання коштів засвідчив, що в основному ці кошти спрямовувались на оплату праці та нарахування (299 573,2 тис. грн, або 65,6 відс. планових призначень).

Встановлено, що у 2017–2018 роках відповідно до затверджених Мінагрополітики паспортів бюджетної програми за КПКВК 2805060 (пункт 9 паспорта) кошти державного бюджету передбачалося спрямувати за такими напрямками: здійснення заходів із забезпечення діяльності бюджетних установ лісового та мисливського господарства, що належать до сфери управління Держлісагентства; здійснення заходів із забезпечення діяльності бюджетних установ ПЗФ, що належать до сфери управління Держлісагентства (табл. 8), тобто на **забезпечення діяльності бюджетних установ.**

Таблиця 8

Інформація про планування та використання коштів державного бюджету у розрізі напрямів використання за КПКВК 2805060 у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року

тис. грн

Напрями використання бюджетних коштів	Рік	Затверджено паспортом бюджетної програми			Касові видатки*			
		загальний фонд	спец. фонд	разом	загальний фонд	спец. фонд	разом	відс.
Здійснення заходів із забезпечення діяльності бюджетних установ лісового та мисливського господарства, що належать до сфери управління Держлісагентства	2017 ¹	20 258,6	4 000,0	24 258,6	20 345,3	9 069,0	29 414,3	121,3
	2018 ²	27 518,5	5 000,0	32 518,5	27 482,9	5 006,7	32 489,6	99,9
	2019 ³	30 468,9	16 353,3	46 822,2	26 836,1	6 406,6	33 242,7	71,0
Здійснення заходів із забезпечення діяльності бюджетних установ ПЗФ, що належать до сфери управління Держлісагентства	2017 ¹	78 691,0	13 006,6	91 697,6	78 206,3	15 853,9	94 060,2	102,6
	2018 ²	105 336,0	13 719,0	119 055,0	104 574,5	32 134,3	136 708,8	114,8
	2019 ³	115 012,4	12 200,0	127 212,4	42 513,0	8 394,4	50 907,4	40,0

Напрями використання бюджетних коштів	Рік	Затверджено паспортом бюджетної програми			Касові видатки*			
		загальний фонд	спец. фонд	разом	загальний фонд	спец. фонд	разом	відс.
Погашення кредиторської заборгованості	2018 ²	5,4	0,0	5,4	5,4	0,0	5,4	100,0
Нерозподілені видатки	2017 ¹	25 000,0	0,0	25 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Здійснення заходів з лісовпорядкування, лісорозведення і відновлення лісів, охорони і захисту лісів, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг	2019 ³	0,0	288 000,0	288 000,0	0,0	76 714,0	76 714,0	26,6
Разом	2017 ¹	123 949,6	17 006,6	140 956,2	98 551,6	24 922,9	123 474,5	87,6
	2018 ²	132 859,9	18 719,0	151 578,9	132 062,8	37 141,0	169 203,8	111,6
	2019 ³	145 481,3	316 553,3	462 034,6	69 349,1	91 515,0	160 864,1	34,8

* За 2017-2018 роки - дані звітів про виконання паспорта бюджетної програми, за I півріччя 2019 року – оперативні дані.

Накази Мінагрополітики і Мінфіну про затвердження паспорта бюджетної програми:

1 - наказ від 16.02.2017 № 71/222;

2 - наказ від 14.02.2018 № 77/231;

3 - наказ від 21.03.2019 № 146.

Отже, при використанні бюджетних коштів за КПКВК 2805060 допущено використання коштів загального фонду державного бюджету в сумі 299 966,5 тис. грн на цілі, які частково не відповідають напрямам, визначеним порядками №№ 212, 1016. Недотримання вимог Бюджетного кодексу України (стаття 22) та наказу Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 "Про паспорти бюджетних програм" відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України може бути кваліфіковано як порушення бюджетного законодавства (абзац третій частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України) – нецільове використання бюджетних коштів, що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

При цьому у 2017–2018 роках Держлісагентство зведені плани заходів із ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів (у тому числі від пожеж) у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг не складало, не затверджувало та не погоджувало з Мінагрополітики, що є недотриманням пункту 4 Порядку № 212 та пункту 7 Порядку № 1016.

Затверджені Держлісагентством та ОУЛМГ зведені виробничо-фінансові плани, розроблені бюджетними установами відповідно до наказу Агентства, містили показники витрат, які не відображають касового виконання, а отже, унеможливають оцінку цільового використання бюджетних коштів у розрізі заходів.

Крім того, у 2017 році за напрямом використання коштів "Здійснення заходів по забезпеченню діяльності бюджетних установ лісового та мисливського господарства, що належать до сфери управління Держлісагентства" касові видатки загального фонду на 86,7 тис. грн

перевищували затверджені, що відповідно до вимог абзацу третього частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, тобто порушенням бюджетного законодавства (стаття 116 цього Кодексу).

Отже, зміна на 86,7 тис. грн обсягу бюджетних призначень за напрямом використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті за КПКВК 2805060 на 2017 рік, є нецільовим використанням бюджетних коштів.

Аудитом встановлено, що у 2017 році Мінагрополітики та Держлісагентством за КПКВК 2805060 кошти державного бюджету в сумі 25 000 тис. грн не розподілено та не використано, що свідчить про неефективне управління коштами.

У 2019 році на здійснення заходів з лісовпорядкування, лісорозведення і відновлення лісів, охорони (у тому числі від пожеж) і захисту лісів, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг передбачено 288 000,0 тис. гривень.

Довідково. Законом України від 22.11.2018 № 2621 "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України" перерозподілено доходи від рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування: до доходів спеціального фонду державного бюджету зараховано 26 відс. рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів (частина третя статті 29). Додатками № 1 та № 3 до Закону України від 23.11.2018 № 2629 "Про Державний бюджет України на 2019 рік" доходи державного бюджету на 2019 рік за рахунок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів були визначені у сумі 697 900,0 тис. грн, з яких 288 000,0 тис. грн – за спеціальним фондом та відповідні видатки за КПКВК 2805060.

Згідно з Порядком № 1016 головним розпорядником бюджетних коштів є Мінагрополітики, розпорядником нижчого рівня та відповідальним виконавцем – Держлісагентство.

Одержувачами бюджетних коштів є державні об'єднання (підприємства), які ведуть лісовпорядкування на землях підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства; державні лісогосподарські підприємства, що належать до сфери управління Держлісагентства, які не проводять рубки головного користування відповідно до обґрунтованих показників з урахуванням регіональних особливостей та природно-кліматичних умов.

Водночас аудитом встановлено, що розподіл коштів державного бюджету (табл. 9) за рахунок надходжень від рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, за програмою "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді" на 2019 рік (погоджено заступником Міністра аграрної політики та продовольства України Топчієм В. М. 12.03.2019, за підписом голови комісії Держлісагентства Бондарем В. Н.) в обсязі 288 000,0 тис. грн здійснено між 9-ма бюджетними установами (8 ОУЛМГ та Український НДІ лісогосподарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького "УкрНДІЛГА") і ВО "Укрдержліспроект", що не відповідає вимогам Порядку № 1016. Отже, бюджетні кошти у сумі 76 714,0 тис. грн використано із

недотриманням вимог Порядку № 1016: розподіл здійснювався Держлісагентством між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, а не одержувачами, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України може бути кваліфіковано як порушення бюджетного законодавства.

Таблиця 9

Інформація про розподіл та використання коштів державного бюджету за рахунок надходжень від рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, у I півріччі 2019 року

тис. грн

Бюджетні установи	Розподілені кошти	Касові видатки	Виконання, %
Дніпропетровське ОУЛМГ	50 905,0	15 997,6	31,4
Донецьке ОУЛМГ	17 175,0	4 407,2	25,7
Запорізьке ОУЛМГ	22 192,9	7 003,7	31,6
Кіровоградське ОУЛМГ	6 750,0	2 357,9	34,9
Луганське ОУЛМГ	14 891,0	3 749,2	25,2
Миколаївське ОУЛМГ	31 211,1	10 401,0	33,3
Одеське ОУЛМГ	43 607,0	14 782,1	33,9
Херсонське ОУЛМГ	66 720,0	18 015,3	27,0
Український НДІ лісогосподарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького "УкрНДЛГА"	9 748,0	-	0,0
ВО "Укрдержліспроєкт"	24 800,0	-	0,0
РАЗОМ	288 000,0	76 714,0	26,6

Таким чином, за КПКВК 2805060 у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року із затверджених (зі змінами) видатків в обсязі 815 327,6 тис. грн (загальний фонд – 402 290,8 тис. грн, спеціальний – 413 036,8 тис. грн) касові видатки становили 456 376,4 тис. грн (56 відс. запланованих), з яких видатки за рахунок коштів загального фонду – 299 963,5 тис. грн, спеціального – 156 412,9 тис. гривень.

Мінагрополітики як головним розпорядником коштів державного бюджету та Держлісагентством як розпорядником коштів нижчого рівня і відповідальним виконавцем цієї бюджетної програми допущено використання бюджетних коштів у сумі 299 963,5 тис. грн не на цілі, визначені порядками №№ 212, 1016, з порушенням бюджетного законодавства – 76 714,0 тис. грн та неефективне управління коштами державного бюджету – 25 000 тис. гривень. Крім того, внаслідок нестворення належної системи внутрішнього контролю розпорядниками коштів нижчого рівня допущено використання 86,7 тис. грн бюджетних коштів не за напрямами, визначеними паспортом бюджетної програми, тобто не за цільовим призначенням.

4. ОЦІНКА СТАНУ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО І МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА, ОХОРОНИ І ЗАХИСТУ ЛІСІВ У ЛІСОВОМУ ФОНДІ

4.1. Стан ведення державного лісового кадастру та обліку лісів

Лісовий кодекс України (статті 49-54) визначає правові підстави для ведення державного лісового кадастру та обліку лісів.

Лісовим кодексом України встановлено, що **державний лісовий кадастр ведеться на основі Державного земельного кадастру** (стаття 49); **включає облік якісного і кількісного стану лісового фонду України; поділ лісів на категорії** залежно від основних виконуваних ними функцій; **грошову оцінку лісів** (у необхідних випадках); **інші показники** (стаття 51); **ведеться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику** у сфері лісового господарства, за єдиною для України системою за рахунок коштів державного бюджету (стаття 53).

Порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів **затверджено** постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 № 848 (із змінами) (далі – Порядок № 848). Відповідно до Порядку № 848 **документація кадастру поновлюється один раз на п'ять років**; підприємства, установи, організації та громадяни, що мають у постійному користуванні або у приватній власності ліси, **надсилають до 1 березня року проведення чергового державного обліку лісів погоджену з територіальними органами Держгеокадастру та оформлену в установленому порядку документацію первинного обліку лісів** відповідним державним лісогосподарським підприємствам Держлісагентства для **узагальнення і подання органам Держлісагентства до 1 травня зведеної облікової інформації**; органи Держлісагентства **перевіряють повноту і достовірність** зазначеної інформації, **формують зведені дані кадастру і подають Держлісагентству до 1 серпня року проведення чергового державного обліку лісів** (пункти 8, 9); Держлісагентство **перевіряє повноту і достовірність** зведених відомостей кадастру, **узагальнює їх в цілому по Україні і до 1 листопада року проведення чергового державного обліку лісів** подає **Мінекономрозвитку, Мінприроди та Держгеокадастру. Відомості** (зміни до відомостей) про об'єкти Державного земельного кадастру, які включені до лісового кадастру, **передаються до Державного земельного кадастру згідно з Порядком інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2013 № 483** (пункт 10).

Порядок № 848 також визначає, що документація лісового кадастру ведеться на основі даних Державного земельного кадастру, матеріалів лісовпорядкування, інвентаризації, обстежень та первинного обліку лісів окремо за власниками лісів і постійними лісокористувачами на підставі документів, визначених статтею 52 Лісового кодексу України.

Наказом Держлісагентства від 01.10.2010 № 298 **затверджено та зареєстровано** в Мін'юсті 16.12.2010 за № 1267/18562 Інструкцію про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів, яка визначає: **документація державного лісового кадастру ведеться на основі даних Державного земельного кадастру, які є обов'язковими для використання (врахування), за такими формами:** № 1 "Розподіл лісових ділянок за категоріями в межах категорій лісів"; № 2 "Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за панівними породами та групами віку"; № 3

"Загальні дані про лісовий фонд у розрізі адміністративно-територіальних одиниць"; № 4 "Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за повнотами та класами бонітетів"; № 5 "Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за 10-річними віковими періодами"; **отримання даних державного лісового кадастру** для постійних лісокористувачів та власників лісів, для яких є актуальною інформація щодо характеристики кожної лісової ділянки, зведення даних державного лісового кадастру в розрізі адміністративно-територіальних одиниць і в цілому для країни, **здійснює державна лісовпорядна організація** (пункти 2.1 розділу II і 3.4 розділу III).

Наказом Держлісагентства від 19.08.2016 № 322 затверджено статут ВО "Укрдержліспроєкт", **відповідно до якого** до основних напрямів діяльності виробничого об'єднання **віднесено одержання документації державного лісового кадастру** для впорядкованих об'єктів, а також зведеної документації для адміністративно-територіальних одиниць (підпункт 3.2.12).

Водночас, як **встановлено аудитом**, у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року **ВО "Укрдержліспроєкт"** на замовлення лісокористувачів Держлісагентства на договірних засадах **заповнювались лише форми № 1 і № 2** (станом на 01.01.2019 – по Вінницькому та Рівненському ОУЛМГ; на 01.01.2018 – Волинському, Дніпропетровському, Донецькому, Закарпатському, Запорізькому, Івано-Франківському, Київському, Кіровоградському, Луганському, Львівському, Полтавському, Тернопільському, Харківському, Хмельницькому, Черкаському, Чернівецькому, Чернігівському ОУЛМГ та Українському НДІ гірського лісівництва ім. П. С. Пастернака Івано-Франківської області; на 01.01.2017 – по Житомирському та Сумському ОУЛМГ; до аудиту додатково надано дані станом на 01.01.2012 по АР Крим, Миколаївському, Одеському та Херсонському ОУЛМГ).

Слід також відзначити, що головним джерелом інформації, яка використовується при складанні документації державного лісового кадастру, крім даних Державного земельного кадастру та документів первинного обліку лісів, який ведеться за формами державного лісового кадастру № 1 (без заповнення графи 13 "Грошова оцінка") і № 2 (без заповнення граф 16 "Загальна середня зміна запасу, тис. куб. метрів" і 17 "Середній вік, років"), є **документація державного лісового кадастру, складена при проведенні попереднього державного обліку лісів**, таблиці класів віку дерев, а також дані щодо характеристики кожної лісової ділянки із таксаційної бази даних, що створена державною лісовпорядною організацією і постійно актуалізується. Водночас ще раз слід наголосити, що **останній державний облік лісів в Україні здійснено станом на 01.01.2011** (додаток 4). Рахункова палата зазначала про це під час попередніх заходів державного зовнішнього фінансового контролю, оскільки черговий облік лісів відповідно до Порядку № 848 повинен бути здійснений станом на **01.01.2016**, але навіть станом на **01.07.2019** державний облік лісів не проведено.

Таким чином, ведення державного лісового кадастру відповідно до вимог Лісового кодексу України (статті 49–51) і Порядку ведення

державного лісового кадастру та обліку лісів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 № 848 (із змінами), не здійснюється. У результаті на кінець 2019 року державні органи, уповноважені здійснювати ведення державного лісового кадастру, не володіли достовірною інформацією про якісний і кількісний стан лісового фонду України, поділ лісів на категорії залежно від основних виконуваних ними функцій, грошову оцінку лісів та інші кадастрові показники, а отже, таку інформацію не містить і Державний земельний кадастр.

У 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року ВО "Укрдержліспроект" на замовлення державних лісогосподарських підприємств здійснювало заходи з лісовпорядкування, що відповідно до Лісового кодексу України є обов'язковим на всій території України та ведеться державними лісовпорядними організаціями за єдиною системою та в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства (стаття 47); у матеріалах лісовпорядкування дається якісна і кількісна характеристика кожної лісової ділянки, комплексна оцінка ведення лісового господарства, що є основою для розроблення на засадах сталого розвитку проекту організації та розвитку лісового господарства відповідного об'єкта лісовпорядкування (стаття 48).

У ВО "Укрдержліспроект" зберігаються 324 проекти організації та розвитку лісового господарства підприємств та установ, що належать до сфери управління Держлісагентства, які виготовлено за результатами та матеріалами базового лісовпорядкування. Водночас зведеної інформації щодо стану та кількості проектів організації та розвитку лісового господарства інших постійних лісокористувачів ВО "Укрдержліспроект" не має (під час аудиту встановлено, що в інвентарних книгах експедиції ВО "Укрдержліспроект" здійснюється реєстрація розробленої на основі звернень та укладених договорів та виданої лісовпорядної документації щодо інших лісокористувачів. Відповідна інформація включається до річних звітів про виконану роботу експедиції, згідно з якими за 2017 рік виконано базове лісовпорядкування для 43 лісогосподарських підприємств інших лісокористувачів, за 2018 рік – 32. За поясненням ВО "Укрдержліспроект", інформація щодо проектів організації та розвитку лісового господарства інших постійних лісокористувачів (крім Держлісагентства) не зводиться, оскільки це не передбачено нормативно-правовими актами. За даними ВО "Укрдержліспроект", отриманими в результаті здійснюваного ним безперервного лісовпорядкування, на 2019 рік загальна площа земель лісогосподарського призначення постійних лісокористувачів, які підпорядковуються Держлісагентству або діяльність яких координуються ним, становить 7 820,4 тис. га, з яких 301,4 тис. га (4 відс.) – на непідконтрольній Україні території (за даними останнього державного обліку лісів, станом на 01.01.2011 цей показник – 7 402,3 тис. га, що пояснюється насамперед передачею до сфери управління Держлісагентства лісів, які перебували у віданні інших лісокористувачів).

Аудит також засвідчив недотримання центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства, вимог Лісового кодексу України (стаття 47) у частині встановлення єдиного порядку ведення лісовпорядкування державними лісовпорядними організаціями: ВО "Укрдержліспроєкт" у роботі використовує інструкцію з впорядкування лісового фонду України (частина перша "Польові роботи"), яка 04.01.2002 розглянута науково-технічною радою ВО "Укрдержліспроєкт" та 08.01.2002 рекомендована для виробничого використання (протокол № 1), а також схвалена рішенням науково-технічної ради Державного комітету лісового господарства України, протокол № 2 від 30.10.2006–01.11.2006; Інструкцію по проведенню лесоустроювання в лесном фонде СССР (часть вторая "Камеральные работы"), затверджену постановою Державного комітету СРСР по лісу 31.05.1990 № 6. При цьому Держлісагентство у липні 2019 року розробило проект нової інструкції з питань проведення заходів з лісовпорядкування, яку на кінець 2019 року у встановленому порядку не затверджено.

Проведеним аудитом також встановлено, що моніторинг лісів, який є складовою державної системи моніторингу навколишнього природного середовища (стаття 55 Лісового кодексу України), у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року не здійснювався (моніторинг лісів проводиться шляхом збирання, передавання, збереження та аналізу інформації про стан лісів, прогнозування змін у лісах і розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для інформаційно-аналітичного забезпечення управління лісами, прийняття рішень щодо запобігання негативним змінам стану лісів, дотримання вимог екологічної безпеки та принципів ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку, є два рівні моніторингу: 1 – екстенсивний, 2 – інтенсивний).

ВО "Укрдержліспроєкт" у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року проведення польових робіт і формування бази даних моніторингу не здійснювало, видатки державного бюджету на зазначені цілі не передбачалися. Ведення бази даних щодо моніторингу лісів 1 рівня призупинено (аудитом встановлено, що до 2015 року спеціалістами ВО "Укрдержліспроєкт" у лісах, підпорядкованих Держлісагентству, проводився моніторинг 1 рівня). Всього закладено і щороку обстежувалося більше 1,5 тис. ділянок. Основні показники, які визначалися на ділянках: вік хвої, статус дерев за Крафтом, висота дерев, щільність і протяжність крон, оцінка дефоліації, оцінка дехромації, пошкодження, оцінка надґрунтової рослинності тощо.

4.2. Оцінка здійснення ВО "Укрдержліспроєкт" заходів з безперервного лісовпорядкування

Аудит засвідчив: Держлісагентство не володіє достовірними даними щодо площ лісогосподарського призначення постійних лісокористувачів (додаток 5), розбіжності між даними Держлісагентства та ВО "Укрдержліспроєкт" щодо таких площ становлять понад **226,0** тис. га, або майже 3 відс. площі

лісових земель, що перебувають у постійному користуванні лісогосподарських державних підприємств Держлісагентства (7 609,0 тис. гектарів).

Наприклад, по Закарпатській області дані безперервного лісовпорядкування ВО "Укрдержлісprojekt" та звітні дані підприємств Закарпатського обласного управління лісового та мисливського господарства (додатки до звітів №№1-3) мали розбіжності щодо загальної площі земель лісогосподарського призначення станом на 01.01.2017 – на 98,8 тис. га, 01.01.2018 – на 61,6 тис. га, 01.01.2019 – на 22,2 тис. гектарів. Причини – зокрема, відсутність критеріїв та механізмів щодо порівняння та уточнення даних безперервного лісовпорядкування та звітних даних. Під час аудиту встановлено, що 16 497,5 га по ДП "СЛАП "Іршаваагроліс" та 5 358,5 га по ДП "Мукачівське ЛГ", які передано із сфери управління Мінагрополітики до сфери управління Держлісагентства відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.07.2013 № 584-р, ВО "Укрдержлісprojekt" у матеріалах безперервного лісовпорядкування не враховано по Закарпатському ОУЛМГ з 2014 року. Крім того, у звітах **Закарпатського ОУЛМГ про використання земель** не враховано різниці площ лісових ділянок на ДП "Перечинське ЛГ" – 30,7 га, виявленої при узгодженні даних щодо площ земельних ділянок із даними державної статистичної звітності земельних ресурсів форми 6-зем (спільний акт узгодження площі ДП "Перечинське лісове господарство" відділу Держкомзему в Перечинському районі, ДП "Перечинське ЛГ" та лісовпорядної партії "Українська експедиція ВО "Укрдержлісprojekt" від 26.10.2010 б/н) і зазначеної у звітності про використання земель безпосередньо ДП "Перечинське ЛГ" станом на 01.01.2018 і на 01.01.2019; не враховано різниці площ лісових ділянок на ДП "Свалявський ЛГ" – 74 га, ДП "Великобичківське ЛГ" – 15,7 га, ДП "Ясінянське ЛМГ" – 11,4 га, ДП "Рахівське ДЛГ" – 4,4 га, ДП "Берегівський ЛГ" – 3 га, ДП "Хустське ДЛГ" – 2 га, яка виникла внаслідок уточнення площ під час проведення лісовпорядкування 2011–2016 років (площа не відповідала даним матеріалів лісовпорядкування 1998–2004 років); не враховано 2 га, вилучених у ДП "Виноградівське лісове господарство" за рішенням Господарського суду Закарпатської області від 17.11.2016 № 907/854/18; не враховано розбіжності із земельним балансом Великоберезнянського району, що становить 3,6 га, яка виникла внаслідок арифметичних помилок при складанні додатка № 7 "Відомості про передачу лісових ділянок за минулий ревізійний період", що не відповідає додатку № 6 "Акт узгодження загальної площі земель лісового фонду ДП "Великоберезнянський ЛГ".

У порядку реагування на виявлені під час аудиту недоліки Закарпатським ОУЛМГ директорів державних підприємств "Перечинське ЛГ" і "Свалявське ЛГ" зобов'язано (наказ від 04.10.2019 № 59) "у зв'язку з виявленими розбіжностями у даних щодо площі земель до кінця 2019 року отримати речові права на земельні ділянки шляхом термінового проведення робіт із встановлення (відновлення) меж земельних ділянок".

Державними підприємствами Держлісагентства у Закарпатській області станом на 01.01.2019 право постійного користування площами земель

лісогосподарського призначення (державні акти, витяги з реєстрів Державного земельного кадастру) оформлено лише на **61,7 тис. га** (10,5 відс.) загальної площі земель (588,8 тис. га), договори на виготовлення правовстановлюючих документів укладено на 344,1 тис. га, з яких на **287,3 тис. га** (48,8 відс.) ще не виготовлено правовстановлюючих документів, потребують укладання договорів на виготовлення правовстановлюючих документів **239,8 тис. га** (40,7 відсотка).

Крім того, державними підприємствами Держлісагентства у Херсонській та Одеській областях не забезпечено оформлення права на постійне користування відповідно на 126,4 тис. га (73,5 відс.) і 171,4 тис. га (89,4 відс.) земель лісогосподарського призначення. Державними підприємствами Держлісагентства у Дніпропетровській області із 115,2 тис. га земель лісового фонду державні акти оформлено на 25,1 га (21,8 відсотка). Під час аудиту встановлено, що станом на 23.07.2019 по Дніпропетровському ОУЛМГ здійснено самозахоплення земельних ділянок лісового фонду (вилучення без погодження) трьох державних лісогосподарських підприємств та заповідника загальною площею 165,8 га, сума заподіяної шкоди двом підприємствам – 643,0 тис. грн (за всіма фактами матеріали передано до правоохоронних органів).

Внаслідок неефективної діяльності з реєстрації прав на постійне користування землями лісогосподарського призначення відбувається відчуження за рішенням судів земель Держлісагентства на користь інших юридичних осіб. Так, з 01.01.2011 через відсутність правовстановлюючих документів майже 7,0 тис. га лісогосподарських земель державних підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства, за рішеннями судів передано іншим лісокористувачам: 6 947,8 га згідно з рішенням Господарського суду Волинської області № 903/709/16 від 22.11.2016 – Міністерству оборони України (в/ч 0780) для ведення лісового господарства; 36 га згідно з рішенням Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 15.01.2013 (справа № 2а-3953/12/0970) – комунальному підприємству "Комунгосп" Долинської міськради Тростянецька сільради (сміттєзвалище); 0,8 га згідно з рішенням Господарського суду Івано-Франківської області від 21.03.2017 (справа № 909/1142/16) – ТзОВ "Інвестиційна компанія "Укркапітал"; 8,8 га за рішенням Господарського суду Львівської області від 30.11.2016 (справа № 914/647/16) – ДП "Львіввугілля" в особі відокремленого підрозділу шахти "Лісова"; 3,6 га згідно з рішенням Господарського суду м. Києва – ДП "Товариство шанувальників природи".

Таким чином, аудитом встановлено, що Держлісагентство не володіє достовірними даними щодо площ лісогосподарського призначення постійних лісокористувачів, не містить таких даних і Державний земельний кадастр, зокрема через неналежний стан оформлення державними підприємствами Держлісагентства прав на постійне користування земельними ділянками, які перебувають у їх користуванні. Результат – зростання ризиків втрат об'єктів державної власності (земельних ділянок лісогосподарського призначення та деревини на них), а отже – корупційних проявів.

4.3. *Аналіз та оцінка стану охорони і захисту лісів*

Охорона і захист лісів від пожеж, незаконних рубок, пошкодження, ослаблення та іншого шкідливого впливу, захист від шкідників і хвороб здійснюються Держлісагентством на підставі статей 86, 88–92 Лісового кодексу України та Положення про державну лісову охорону, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 № 976 (далі – Положення № 976), розробленого на виконання статті 89 Лісового кодексу України.

Відповідно до Положення № 976 державна лісова охорона діє у складі Держлісагентства, Республіканського комітету Автономної Республіки Крим з питань лісового і мисливського господарства, обласних управлінь лісового та мисливського господарства і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства, та має статус правоохоронного органу; головними завданнями державної лісової охорони є здійснення державного контролю за додержанням вимог лісового та мисливського законодавства; забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу; запобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у сфері лісового та мисливського господарства, а також використання лісових ресурсів і мисливських тварин; організація та координація заходів з охорони державного мисливського фонду.

Аудит засвідчив: **плани заходів держлісоохорони не складаються і відповідними нормативними актами не передбачені; видатки на виконання заходів держлісоохорони не відокремлюються** (до держлісоохорони входять посадові особи Держлісагентства, ОУЛМГ, підприємств та організацій, які виконують функції з охорони та захисту лісу за потребою); **утримання посадових осіб** Держлісагентства та ОУЛМГ здійснюється за бюджетні кошти (КПКВК 2805010), **держлісоохорона на підприємствах та в організаціях утримується за рахунок власних коштів.**

Внаслідок такої організаційної структури держлісоохорони та фінансового забезпечення її діяльності є ризики відомчої залежності від дій посадових осіб.

Станом на 01.01.2019 фактична чисельність держлісоохорони – 16 683 особи (93,2 відс. штатної чисельності), у тому числі обласні управління лісового та мисливського господарства (підприємства, установи та організації) – 16 183 особи; УкрНДЛГА – 97 осіб; Шацький національний природний парк – 49 осіб; УкрНДГірліс – 4 особи, лісозахисні підприємства – 121 особа; ВО "Укрдержліспроект" – 204 особи та центральний апарат Держлісагентства – 25 осіб.

З 01.01.2017 по 01.01.2019 відбулися зміни показника штатної завантаженості. Для посад начальника, заступника начальника в ОУЛМГ цей показник збільшився з 87 до 96,2 відсотка. На підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Держлісагентства, для посад начальника відділу (сектору) мисливського господарства, спеціалістів відділу

(сектору) всіх категорій – зменшився з 98,1 до 60 відс.; начальник лісової пожежної станції – з 59,6 до 50 відсотків.

Як наслідок, середня площа лісового обходу, що припадає на одного лісника (майстра лісу), збільшилась з 591 га у 2007 році до 1000 га у 2018 році. Скорочення чисельності нижчої ланки держлісоохорони у зв'язку із скороченням штатної чисельності та відсутність фінансування призводить до ослаблення охорони лісів.

Аудитом встановлено, що на підприємствах, діяльність яких координується Закарпатським ОУЛМГ, за останні двадцять років збільшилась площа (га) лісового обходу, що припадає на майстра лісу. Так, розрахункова завантаженість первинної ланки (майстрів лісу) згідно з проектами організації і розвитку лісового господарства державних підприємств, діяльність яких координується Закарпатським ОУЛМГ, у 1999 році становила 445 га; 2011 року – 536 га; станом на 01.01.2019 – 596 гектарів.

4.3.1. Охорона лісів від пожеж

У 2017 році в лісах ліквідовано 2 371 пожежу на площі 5 474 га, що більше в 2,5 рази за кількістю та в 5 разів за площею порівняно з 2016 роком, збитки – 43 902 тис. гривень. У 2018 році ліквідовано 1 297 пожеж на площі 1 367 га, що менше в 1,8 раза за кількістю та в 4 рази за площею порівняно з 2017 роком, збитки – 27 395 тис. гривень. У I півріччі 2019 року ліквідовано 468 пожеж на площі 572 га, збитки – 2 789 тис. гривень.

Порядок взаємодії держлісоохорони і пожежно-рятувальних підрозділів Опертивно-рятувальної служби ДСНС затверджено наказом від 12.03.2007 № 89/132.

Інструкцію про порядок взаємодії підрозділів відомчої пожежної охорони Держкомлісгоспу України і пожежно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України під час гасіння лісових пожеж затверджено наказом Державного комітету лісового господарства України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 12.03.2007 № 89/132, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.03.2007 за № 271/13538. На підставі цього наказу Держлісагентство щороку надає ДСНС відкоригований розрахунок сил і засобів державних лісгосподарських підприємств, що можуть залучатися до гасіння пожеж у природних екосистемах.

За даними Звіту про виконання виробничого плану по лісовому господарству (форма 10-лг зведена), за січень-грудень 2017 року влаштовано 112,1 км (118 відс. плану) протипожежних розривів і бар'єрів та 52,8 тис. км (123 відс. плану) мінералізованих смуг, проведено догляд за ними в обсязі 238,7 тис. км (122 відс. плану); за січень-грудень 2018 року підприємствами влаштовано 103,1 км (186 відс. плану) протипожежних розривів і бар'єрів та 51,3 тис. км (115 відс. плану) мінералізованих смуг, проведено догляд за ними в обсязі 248,7 тис. км (116 відс. плану); за січень-червень 2019 року підприємствами влаштовано 20,6 км (343 відс. плану) протипожежних розривів

і бар'єрів та 39,8 тис. км (123 відс. плану) мінералізованих смуг, проведено догляд за ними в обсязі 137,2 тис. км (122 відс. плану).

Згідно зі звітами Держлісагентства у 2017 році держлісоохороною здійснено 18 663 рейди, виявлено 1 252 випадки порушення вимог пожежної безпеки (до адміністративної відповідальності притягнуто 1 389 правопорушників, сплачено штрафи на суму 130,1 тис. грн та відшкодовано заподіяну шкоду на суму 8,7 тис. грн); у 2018 – 20 404 рейди, виявлено 1 348 випадків порушення вимог пожежної безпеки (до адміністративної відповідальності притягнуто 1 489 правопорушників, сплачено штрафи на суму 137,6 тис. грн та відшкодовано заподіяну шкоду на суму 1,1 тис. грн); у першому півріччі 2019 року – 11 239 рейдів, виявлено 697 випадків порушення вимог пожежної безпеки (до адміністративної відповідальності притягнуто 696 правопорушників, сплачено штрафи на суму 71,7 тис. гривень).

Станом на 01.01.2019 охорону лісів від пожеж забезпечували 290 державних лісогосподарських та лісомисливських підприємств, у складі яких функціонували 273 лісові пожежні станції; 502 пожежно-спостережні вежі, з яких 337 обладнано телевізійними системами спостереження; 644 пожежні автомобілі (80 відс. експлуатується понад 16 років); 467 лісопожежних модулів на повнопривідному шасі та пристосованій техніці; 1 107 мотопомп; 8 956 ранцевих лісових обприскувачів тощо; 1 706 протипожежних водойм та 408 пірсів для забору води. Лісових пожежних станцій не має Вінницьке (площа лісів 218,9 тис. га), Закарпатське (площа лісів 588,8 тис. га), Івано-Франківське (площа лісів 456,2 тис. га), Одеське (площа лісів 191,8 тис. га) та Тернопільське (площа лісів 158,4 тис. га) ОУЛМГ, гасять пожежі добровільні пожежні дружини, що формуються залежно від потреби та наявних людських ресурсів з працівників підприємств.

Наказом Держлісагентства від 11.05.2019 № 287 рекомендовано для оперативного виявлення осередків всихання насаджень та інших пошкоджень використовувати безпілотні літальні апарати і ГІС-технології (геоінформаційні системи). Станом на 01.01.2019 підприємствами Держлісагентства власним коштом придбано 42 квадрокоптери.

До 2016 року для забезпечення здійснення патрулювання лісу авіаційним методом у структурі Держлісагентства діяло ДП "Українська державна база авіаційної охорони лісів", створене наказом Міністерства лісового господарства України від 31.10.91 № 133. Згідно зі статутом ДП "Українська державна база авіаційної охорони лісів" забезпечувало організацію і проведення на обслуговуваній території авіаційної охорони лісів від пожеж з використанням сучасних технічних засобів та здійснення контролю.

Держлісагентство наказом від 29.04.2016 № 222 припинило діяльність ДП "Українська державна база авіаційної охорони лісів" через відсутність доходу від здійснення господарської діяльності та бюджетних асигнувань. Внаслідок цього на ДП "Українська державна база авіаційної охорони лісів" скорочено 57 штатних одиниць: командир авіаційної ланки – дві шт. од.,

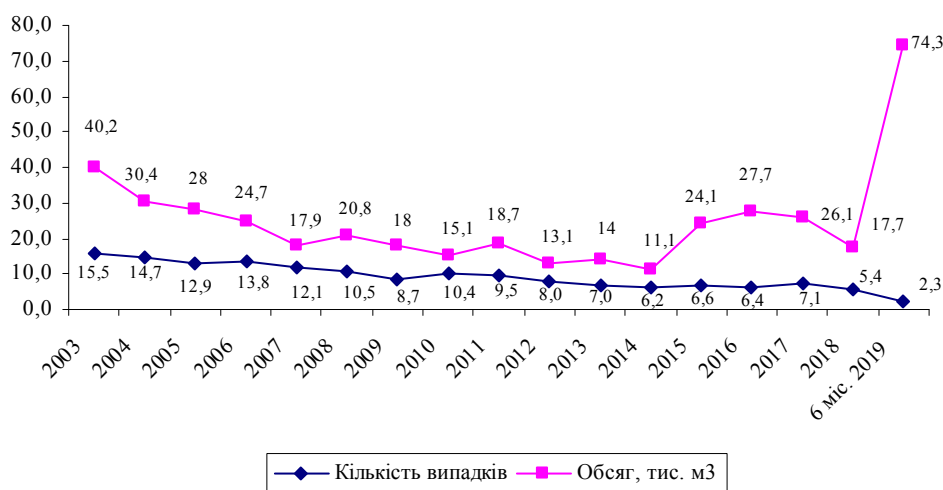
начальник відділення (авіаційного) – 10 шт. од., льотчик-спостерігач – 13 шт. од., інструктор парашутної та десантно-пожежної служби – 8 шт. од., десантник-пожежний – 24 штатні одиниці.

Таким чином, організаційне та технічне забезпечення державної охорони є недостатнім для запобігання лісовим пожежам та реагування на них. В окремих областях немає лісових пожежних станцій. Майже 80 відс. пожежних автомобілів державної лісової охорони експлуатуються більше 16 років. Через відсутність доходу від здійснення господарської діяльності та бюджетних асигнувань Держлісагентство припинило діяльність ДП "Українська державна база авіаційної охорони лісів", яке до 2016 року забезпечувало патрулювання лісу. При цьому збитки від лісових пожеж у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року становили понад 70 млн гривень. Зростає і кількість випадків порушення вимог пожежної безпеки в лісах, що підвищує ризики виникнення пожеж.

4.3.2. Охорона лісів від незаконних рубок

У 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року незаконні рубки як за кількістю випадків, так і за обсягами були значними та за показниками відповідали початку 2000 років (діаграма 7).

Діаграма 7. Динаміка кількості випадків незаконних рубок та обсягів деревини, зрубані внаслідок порушень лісового законодавства у 2003-2018 роках та I півріччі 2019 року в лісах Держлісагентства (за даними Держлісагентства)

При цьому значною є і шкода, завдана незаконними рубками, яка у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року оцінена майже у 800 млн грн (табл. 10).

Таблиця 10

Зведена інформація про обсяги незаконних рубок, здійснених у лісах Держлісагентства

Роки	Кількість випадків	Обсяг, тис. м ³	Оцінена шкода, тис. грн	Відшкодовано, тис. грн	Відсоток відшкодування
2017	7 052	26,1	157 638,7	7 487,1	4,7
2018	5 384	17,7	116 725,0	6 469,5	5,5
I пів-чя 2019	2 309	74,3	462 299,7	2 849,0	0,6
Разом	14 745	118,1	736 663,4	16 805,6	2,3

Відповідно до статті 69 Лісового кодексу України спеціальне використання лісових ресурсів на виділеній лісовій ділянці проводиться за спеціальним дозволом – лісорубним квитком або лісовим квитком, що видаються безоплатно.

Спеціальний дозвіл на заготівлю деревини в порядку рубок головного користування видається органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства.

Спеціальний дозвіл на інші види спеціального використання лісових ресурсів видається власниками лісів або постійними лісокористувачами.

Як засвідчив аудит, державними підприємствами рубки формування і оздоровлення лісів (догляду, санітарні, лісовідновні, переформування, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні) проводяться відповідно до Правил поліпшення якісного складу лісів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 724, рубки головного користування – відповідно до Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 (далі – Порядок № 761).

Пунктом 17 Порядку № 761 визначено: правила обліку, зберігання, заповнення, видачі бланків лісорубного або лісового квитка затверджує Мінагрополітики за поданням Держлісагентства, погодженим з Мінприроди та Мінфіном. Однак такі правила на час аудиту не затверджено, що створює ризики незабезпечення належного контролю за обліком виданих бланків і дотриманням спеціальних дозволів.

Слід зазначити: моніторинг повідомлень засобів масової інформації та офіційних вебсайтів органів державної влади, який здійснювався під час аудиту, свідчить, що питання незаконних рубок, особливо у Львівській, Закарпатській та Харківській областях, мають значний суспільний резонанс.

Проведення санітарних рубок врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 № 555 (із змінами), якою затверджено Санітарні правила в лісах України (далі – Санітарні правила).

Згідно із Санітарними правилами для здійснення санітарних рубок, у тому числі суцільних, необхідно погодження спеціалістів або керівництва: державних лісогосподарських підприємств, обласних управлінь лісомисливських господарств та державного спеціалізованого лісозахисного підприємства, а також представників органу місцевого самоврядування. При цьому Держекоінспекцію лише інформують про утворення постійним лісокористувачем комісії для визначення доцільності призначення суцільної санітарної рубки.

Аудит Харківського ОУЛМГ, проведений територіальним управлінням Рахункової палати, засвідчив: Держекоінспекцією в Харківській області під час позапланової перевірки ДП "Зміївське ЛГ" встановлено, що згідно з лісорубним квитком безпідставно призначено санітарні рубки 89 дерев у насадженнях, не ушкоджених пожежами. За результатами перевірки Держекоінспекцією на

адресу ДП "Зміївське ЛГ" надіслано претензію щодо відшкодування 498,0 тис. гривень.

Отже, погодження санітарних рубок та контроль здійснюють підприємства, установи і організації, що належать до сфери управління Держлісагентства, а також місцеві органи влади, як наслідок – ризики необґрунтованості проведення таких рубок. Необхідно розмежувати функції надання дозволів на проведення санітарних рубок та контролю за їх дотриманням, зокрема шляхом посилення Держекоінспекцією нагляду за цією діяльністю.

Водночас стан реагування на факти незаконних рубок і встановлення порушників лісового законодавства є незадовільним. Згідно з даними табл. 10 відшкодування завданих збитків, встановлених державною лісовою охороною, не перевищує 3 відс., що свідчить як про неефективність діяльності держлісохорони, так і про наявність корупційних ризиків під час встановлення, оформлення та розгляду фактів незаконних рубок.

Кількість справ щодо порушників лісового законодавства, переданих підприємствами до правоохоронних органів, значно більша, ніж кількість переданих до суду, при цьому залишається високий відсоток невстановлення лісопорушників (Закарпатське ОУЛМГ).

Так, аудит засвідчив, що Закарпатським ОУЛМГ матеріали щодо **505** випадків лісопорушень (**3 986 м³** незаконно зрубленої деревини) передано на розстеження (розслідування та стягнення збитків) і розгляд до правоохоронних органів: до районних відділень поліції Головного управління Національної поліції в Закарпатській області – **382** справи (**19 428,2 тис. грн** збитків, **3373 м³**); до прокуратури – **31** справу (**2 147,7 тис. грн** збитків, **355 м³**); до судів – **92** справи (**1 787,5 тис. грн** збитків, **258 м³**).

До суду від органів поліції передано **26** справ (**863,9 тис. грн** збитків, **173 м³** незаконно зрубленої деревини), від прокуратури на розгляд суду передано **2** справи (**37,4 тис. грн**, **6 м³**). До судів загалом передано **120** справ (**2 688,8 тис. грн**, **437 м³**), з яких розглянуто **71** справу (**1 408,5 тис. грн**, **217 м³**), за **55** справами мало бути відшкодовано **810,2 тис. грн (140 м³)** збитків, з яких стягнуто лише **10,7 тис. гривень**.

Працівниками держлісохорони Херсонської області у досліджуваному періоді також виявлено випадки незаконної рубки лісу, загальна кубомаса незаконно зрубаної деревини – **43 417,4 м³**, чим завдано державі збитків на **163 810 тис. гривень**. Більшу частину кубомаси зрубано невиявленими лісопорушниками (**43 218,7 м³**, або **97,0 відсотка**). У **233** випадках порушниками добровільно сплачено **122,9 тис. грн** компенсації за завдані збитки. До правоохоронних органів передано **658** справ, з яких лише три передано до судів різних інстанцій, решта **655** справ щодо незаконної рубки лісу за відсутності встановленого складу злочину та правопорушників закрито територіальними органами Національної поліції.

Наказами від 17.07.2017 № 287 і від 06.10.2017 № 459 Держлісагентство доручало начальникам ОУЛМГ та керівникам організацій, установ безпосереднього підпорядкування "подати обласним державним адміністраціям, органам суду та прокуратурі пропозиції щодо посилення результативності проходження справ про відшкодування шкоди, заподіяної лісу, з притягненням лісопорушників до відповідальності; щодо необхідності проведення спільних нарад за участі територіальних органів прокуратури, поліції, СБУ, ДФС, Держекоінспекції для напрацювання і затвердження спільних заходів з питань охорони лісів від незаконних рубок і проведення систематичних перевірок пилорам, інших деревопереробних підприємств на предмет законності придбання деревини". **Однак ці управлінські рішення не сприяли вирішенню проблемних питань.**

Несвоєчасними та неповними були і управлінські рішення Мінагрополітики та Держлісагентства у зв'язку із скасуванням розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 169-р наказу Державного комітету лісового господарства України від 31.08.2010 № 263 "Про затвердження Порядку проведення перевірок при здійсненні державного контролю за додержанням вимог лісового законодавства" як такого, що не відповідає Закону України від 05.04.2007 № 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", зважаючи на зміни, внесені Законом України від 03.11.2016 № 1726-VIII "Про внесення змін до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" щодо лібералізації системи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

Довідково. Згідно із змінами до Закону України від 05.04.2007 № 877-V, зокрема, орган державного нагляду (контролю) визначає у віднесеній до його відання сфері критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності. Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням органу державного нагляду (контролю). Залежно від ступеня ризику орган державного нагляду (контролю) визначає перелік питань для здійснення планових заходів, що затверджується наказом.

Аудит засвідчив, що Держлісагентство лише листом від 23.07.2019 № 08-13/5688-19 надіслало до Мінагрополітики для розгляду та погодження проект постанови Кабінету Міністрів України **"Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику** від впровадження господарської діяльності у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів і визначається періодичність проведення планових заходів державного контролю за додержанням нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства Державним агентством лісових ресурсів", який розроблено на виконання Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" та постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 342 "Про затвердження методик розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від впровадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду

(контролю), а також уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю)". Однак цей проєкт постанови Мінагрополітики у зв'язку з реорганізацією не розглянуто.

Таким чином, обсяги незаконних рубок у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року за 14 745 випадками становили 118,1 тис. м³, загальна сума шкоди – 736 663,4 тис. гривень. При цьому стан реагування на факти незаконних рубок є незадовільним, зокрема, показник відшкодування завданих збитків не перевищує трьох відсотків, що свідчить, як про неефективність діяльності державної лісової охорони, так і про наявність корупційних ризиків.

4.3.3. Захист лісів від шкідників і хвороб

За 2014–2018 роки загальна площа всихання лісів збільшилась з 316,1 тис. га до 413,4 тис. га, у тому числі площа всихання сосни – з 119,8 тис. га до 221,8 тис. га. Станом на 01.01.2019 із загальної площі всихання 53,7 відс. становила сосна.

Площа осередків шкідників і хвороб лісу збільшується щороку (з 407 тис. га у 2009 році до 655 тис. га у 2018 році), у 2017 році така площа була найбільшою за останні 10 років – 686 тис. гектарів.

Згідно з інформацією Держлісагентства (лист до Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту ДСНС України від 11.03.2019 № 08-14/1828-19) в Україні, як і в багатьох країнах світу, масово всихають хвойні ліси у зв'язку з глобальним потеплінням. Температура підвищується і зменшується кількість опадів, знижується рівень ґрунтових вод, внаслідок чого дерева втрачають опір до заселення шкідливими комахами.

При цьому згідно з Кодексом цивільного захисту України (статті 8–10) забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту здійснюється єдиною державною системою цивільного захисту, яка складається з функціональних і територіальних підсистем та їх ланок.

Головними завданнями єдиної державної системи цивільного захисту є:

1) забезпечення готовності міністерств та інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям і реагування на них;

2) забезпечення реалізації заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;

3) навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації тощо.

Кабінетом Міністрів України з метою організації діяльності єдиної державної системи цивільного захисту відповідно до постанови від 09.08.2017 № 626 "Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту" розробляється план основних заходів цивільного захисту України на відповідний рік.

Для організації діяльності функціональних і територіальних підсистем, їх ланок центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування розробляються відповідні плани основних заходів цивільного захисту на відповідний рік. Положення про функціонування підсистеми розробляються на підставі типового положення і затверджуються центральними органами виконавчої влади, що створили таку підсистему, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

У разі якщо діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через відповідного міністра, положення затверджується таким міністром за погодженням із центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Згідно з переліком центральних органів виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту, визначеним Положенням про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11, Мінагрополітики через Держлісагентство мало створити функціональну підсистему охорони і захисту лісів.

Держлісагентство надіслало Мінагрополітики (лист від 31.07.2018 № 08-13/12423-18) доопрацьований проєкт наказу Міністерства "Про затвердження **Положення про функціональну підсистему охорони і захисту лісів єдиної державної системи цивільного захисту**". Це Положення розроблено відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 "Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту", від 11.03.2015 № 101 "Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту" та на виконання пункту 4 Плану основних заходів цивільного захисту на 2018 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 981-р.

Мета прийняття проєкту наказу – визначення структури, завдань функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту охорони і захисту лісів, приведення до єдиних вимог і стандартів України.

Положення про функціональну підсистему охорони і захисту лісів єдиної державної системи цивільного захисту на момент аудиту Мінагрополітики не затверджено, підсистему не створено.

На момент проведення аудиту **відповіді** від Мінагрополітики **не надходило**, зазначене питання **не вирішене**.

Таким чином, заходи із захисту лісів від шкідників і хвороб для запобігання втратам лісів є недостатніми. Як засвідчив аудит, площі лісів з осередками шкідників і хвороб збільшуються щороку (2018 рік – понад 650 тис. гектарів). Зростають і площі всихання лісів (2018 рік – понад 400 тис. гектарів). Не затверджено положення про функціональну та територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту

охорони і захисту лісів, що посилює ризики втрати лісів через неналежний стан їх захисту від шкідників та хвороб.

5. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА УСТАНОВ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО СФЕРИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОГО АГЕНТСТВА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

До сфери управління Держлісагентства належать 385 підприємств, установ організацій, з яких 31 підприємство/установа перебуває в стадії ліквідації або реорганізації¹⁷, 309 – постійні лісокористувачі (285 лісогосподарських та лісомисливських державних підприємств, 7 науково-дослідних станцій; 6 природних заповідників; 6 національних природних парків; 6 інших установ (організацій)¹⁸), решта 45 підприємств/організацій не є постійними лісокористувачами.

Загальна площа лісових земель, що перебувають у постійному користуванні лісогосподарських державних підприємств, установ та організацій Держлісагентства, становить **7 609,0 тис. га**, з яких площа лісових ділянок – **7 295,7 тис. га**, у тому числі **вкритих лісовою рослинністю – 6 700,1 тис. га** (91,8 відс.), із загальним запасом деревини – **1 512,4 млн м³**. У 2017 році державними підприємствами Держлісагентства **заготовлено 18,6 млн м³** деревини, у 2018 році – **19,3 млн м³**. Щорічний обсяг заготівлі ліквідної деревини у вказаний період – 16 млн м³, при цьому обсяг заготівель деревини від рубок головного користування – майже 40 відсотків. Загальна залишкова вартість основних засобів постійних лісокористувачів Держлісагентства становить 2 844 991,6 тис. грн, з них залишкова вартість основних засобів держпідприємств – 2 770 862,0 тис. грн, або 97,4 відс. (додаток 7).

Аудит засвідчив: **Держлісагентство не встановлювало чітких цілей¹⁹ діяльності для підприємств на 2017, 2018 і 2019 роки, що є недотриманням вимоги постанови Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 № 1052 (пункт 2) "Про затвердження Порядку встановлення чітких цілей діяльності для державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному**

---

¹⁷ Відповідно до наказів Держлісагентства за 2004–2017 роки **через збитковість та неможливість здійснення лісовпорядних заходів** ліквідовано (в стадії ліквідації) 7 державних підприємств та одне державне лісогосподарське об'єднання "Волиньліс"; реорганізовано 13 державних підприємств з передачею земель лісового фонду та/або основних засобів (земельна ділянка, споруди та ін.) іншим державним підприємствам; 9 державних підприємств розташовано в зоні АТО, одне – в АР Крим.

¹⁸ Два лісонасінневі центри, два облагроліси, та УкрНДІгірліс.

¹⁹ Відповідно до Порядку № 1052 може бути визначена одна або дві таких чітких цілі діяльності: провадження ринкової діяльності – у разі, коли основним видом діяльності підприємства, товариства є виробництво товарів (виконання робіт, надання послуг), що конкурують з товарами (роботами, послугами), які виробляються (виконуються, надаються) суб'єктами господарювання всіх форм власності; виконання спеціальних функцій – у разі, коли основним видом діяльності підприємства, товариства є виконання функцій, покладених на підприємство, товариство державою, за умови, що під час виконання таких функцій підприємство, товариство не конкурує з іншими суб'єктами господарювання.

капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі" (далі – Порядок № 1052), не сприяло контролю за ефективністю діяльності керівників підприємств.

5.1. Виконання фінансових планів підприємств

Держлісагентство відповідно до наказу Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205 як орган управління об'єктами державної власності затверджувало річні фінансові плани державних підприємств, що належать до сфери його управління, та проводило моніторинг виконання показників таких планів (додаток 8).

Аналіз стану виконання показників фінансових планів засвідчив зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): у 2017 році цей показник становив 13 696 млн грн, що на 10,9 відс. більше, ніж у попередньому році; у 2018 році – 16 849,5 млн грн, що на 23,0 відс. більше порівняно з попереднім роком.

Зростає і собівартість реалізованої продукції²⁰ (товарів, робіт, послуг), яка у 2018 році порівняно з 2017 роком збільшилась на 25,5 відс., а у 2017 році порівняно з 2016 роком – на 15,2 відсотка. При цьому темпи зростання собівартості реалізованої продукції є більшими від темпів зростання чистого доходу (табл. 11), що негативно позначається на фінансових результатах діяльності підприємств (чистий фінансовий результат у 2018 році – 475,3 млн грн, що на 5 відс. менше показника 2017 року (495,7 млн грн) і на 19 відс. – 2016 року (586,2 млн гривень)). Отже, якщо буде збережено таку динаміку, є ризик поступової збитковості державних підприємств Держлісагентства, банкрутства і ліквідації.

Таблиця 11

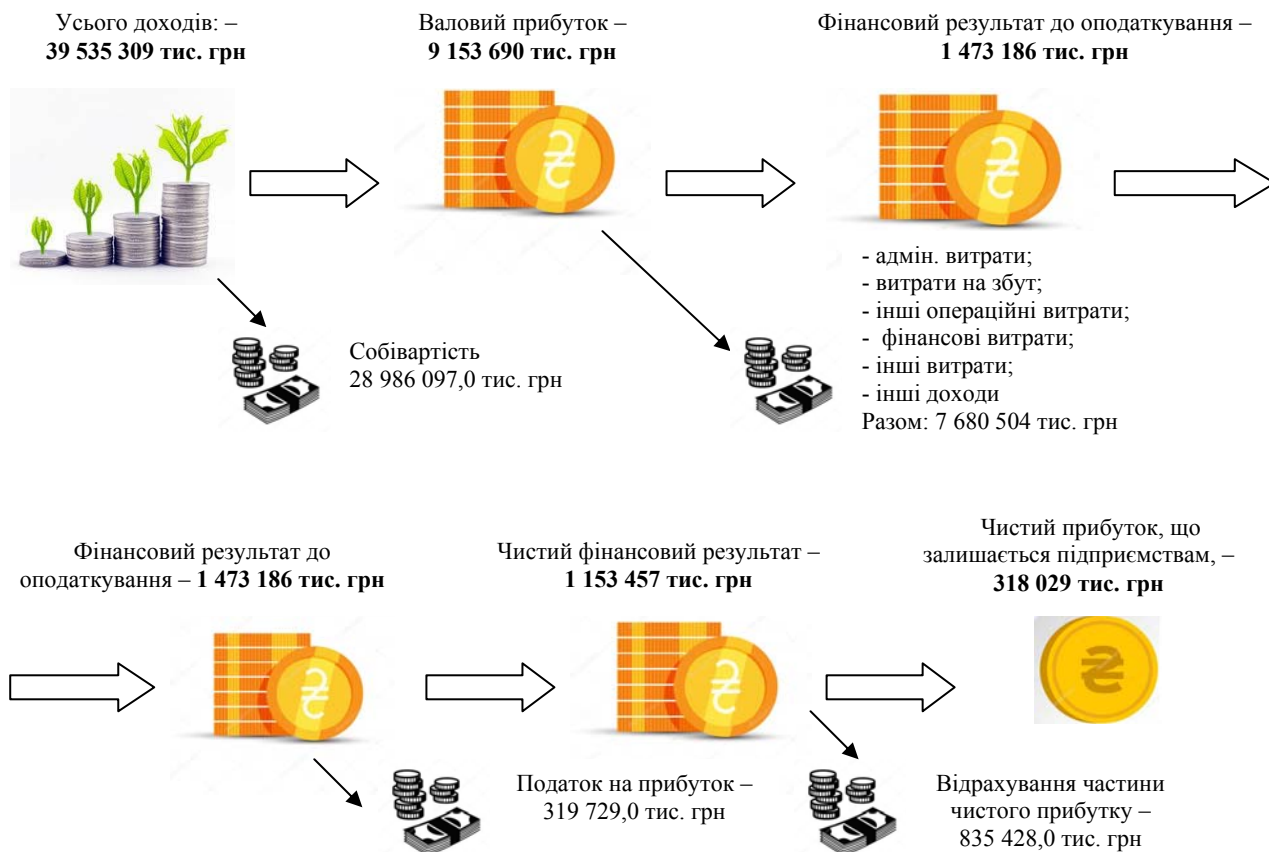
Зведена інформація щодо основних показників підприємств Держлісагентства за 2016–2018 роки

тис. грн			
Найменування показників	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	12 354 231	13 695 969	16 849 458
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	8 883 399	10 229 369	12 835 619
Валовий прибуток /збиток	3 470 832	3 466 600	4 013 839
Фінансовий результат від операційної діяльності	724 904	587 597	589 468
Фінансовий результат до оподаткування	746 487	627 873	609 920
Чистий фінансовий результат	586 233	495 740	475 248
Усього доходів	12 777 460	14 165 716	17 492 834
Усього витрат	12 191 227	13 669 976	17 017 586
Розшифрування собівартості			
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	8 883 399	10 229 369	12 835 619
<i>витрати на сировину та основні матеріали</i>	<i>1 622 362</i>	<i>1 679 119</i>	<i>2 035 687</i>
<i>витрати на паливо</i>	<i>912 970</i>	<i>1 065 070</i>	<i>1 298 214</i>
<i>витрати на електроенергію</i>	<i>138 829</i>	<i>160 892</i>	<i>197 986</i>
<i>витрати на оплату праці</i>	<i>3 138 047</i>	<i>3 874 525</i>	<i>4 821 916</i>
<i>відрахування на соціальні заходи</i>	<i>687 235</i>	<i>838 016</i>	<i>1 031 767</i>
<i>витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані (ремонт, техогляд, нагляд тощо)</i>	<i>57 602</i>	<i>52 989</i>	<i>80 103</i>

²⁰ Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) – це виражені в грошовій формі поточні витрати підприємства на її виробництво і збут.

Найменування показників	2016 рік	2017 рік	2018 рік
амортизація основних засобів і нематеріальних активів	320 390	357 987	419 414
інші витрати (послуги сторонніх організацій, витрати на відрядження, на запчастини та допоміжна матеріали, оплата послуг виробничого характеру)	2 005 964	2 200 771	2 950 532

Схематичне зображення фінансової діяльності державних підприємств протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року зображено на рис. 4.

Рис. 4. Схематичне зображення фінансової діяльності державних підприємств протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року

Згідно з довідками про сплату до бюджету податків та обов'язкових платежів у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року державними підприємствами Держлісагентства перераховано до бюджету **11 126,0 млн грн**, з яких до державного бюджету – 7 115,6 млн грн, місцевого – 4 010,4 млн гривень (табл. 12).

Таблиця 12

Інформація про сплату підприємствами Держлісагентства до бюджету податків, зборів, платежів у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року

Види податків, зборів, платежів	2017 рік	2018 рік	I півріччя 2019 р.	РАЗОМ
Сплачено до бюджетів різного рівня, з них:	3 904,2	4 809,7	2 412,1	11 126,0
Державного бюджету, у тому числі:	2 554,4	3 100,9	1 460,3	7 115,6
рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	464,0	541,6	241,3	1 246,9
податок на додану вартість	1 484,7	1 906,2	961,9	4 352,8
податок на прибуток	115,8	141,1	62,5	319,4
частина чистого прибутку (дивіденди)	389,6	387,0	139,9	916,5
військовий збір	80,1	101,0	46,5	227,6

Види податків, зборів, платежів	2017 рік	2018 рік	I півріччя 2019 р.	РАЗОМ
інші податки та збори	20,2	24,0	8,2	52,4
Місцевих бюджетів, у тому числі:	1 349,8	1 708,8	951,8	4 010,4
податок на доходи фізичних осіб	936,4	1 172,8	536,9	2 646,1
рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	362,0	480,6	330,5	1 173,1
податок на лісові землі			65,0	65,0
інші податки та збори	51,4	55,4	19,4	126,2
Сплачено єдиного соціального внеску	1 122,3	1 401,9	657,1	3 181,3
РАЗОМ	5 026,5	6 211,6	3 069,2	14 307,3

Із загальної суми 1 153,5 млн грн чистого фінансового результату (прибутку) державні підприємства Держлісагентства перерахували у встановленому порядку до державного бюджету 835,4 млн грн, а решту розподілили між фондом розвитку виробництва – 289,6 млн грн, резервним фондом – 1,6 млн грн, іншими фондами (переважно на матеріальне заохочення) – 14,6 млн грн, а також 8,5 млн грн спрямували на інші цілі (поповнення додаткового капіталу). Це мало значний вплив на показники рентабельності²¹ (табл. 13).

Таблиця 13

Коефіцієнт рентабельності та прибутковості підприємств Держлісагентства за роками відс.

Найменування показників	Оптимальне значення	2016 рік ²²	2017 рік	2018 рік	6 місяців 2019 року
валова рентабельність	збільшення	28,1	25,3	23,8	22,0
рентабельність активів	збільшення	14,5	10,9	9,4	3,5
рентабельність власного капіталу	збільшення	24,2	19,3	17,7	6,6
рентабельність діяльності	збільшення	4,7	3,6	2,8	2,4

Зведений показник валової рентабельності²³ підприємств щороку зменшується: 2016 рік – 28,1 відс., 6 місяців 2019 року – 22 відсотки. Рентабельність діяльності²⁴ підприємств зменшилася з 4,7 відс. (2016 рік) до 2,4 відс. за 6 місяців 2019 року.

При цьому із загальної кількості підприємств, яким затверджувалися фінансові плани, не виконали фінансових планів за показником "Фінансовий результат до оподаткування" у 2017 році 84 підприємства (26 відс.), у 2018 році – 50 (15 відсотків).

Крім того, у 2017 році збитково працювали 8 підприємств (табл. 14), чистий фінансовий результат (збиток) яких – 8 058 тис. гривень. Найбільший обсяг збитку у ДП "ЛІАЦ" – 2 639 тис. грн, ДП "Діброва" – 1 826 тис. грн, ДП СЛАП "Рокитнівський держспецлісгосп" – 1 602 тис. грн, ДП "Звірівське

²¹ Рентабельність – це інтегральний показник, який відображає ефективність роботи підприємства, що націлене на отримання прибутку у короткостроковій перспективі, і який вказує на якість управлінських рішень, що стосуються фінансової, операційної та інвестиційної діяльності підприємства.

²² Дані рентабельності за 2016 рік наведено для порівняння показників.

²³ Показник валової рентабельності = валовий прибуток (збиток) : чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) x 100 %.

²⁴ Рентабельність діяльності = чистий фінансовий результат : чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) x 100 %.

мисливське господарство" – 952 тис. гривень. У 2018 році – 11 підприємств, загальний обсяг збитків – 2 814 тис. грн, найбільший обсяг збитку в ДП "Каховське лісове господарство" – 710 тис. грн, Українського державного проектно-вишукувального інституту лісового господарства (Укрдїпроліс) – 352 тис. грн, ДП "Збруївське лісомисливське господарство" – 283 тис. гривень. У Херсонській області 5 державних підприємств із збитковою діяльністю. За 6 місяців 2019 року про збитки прозвітувало 18 підприємств, загальний обсяг – 10 006 тис. гривень. Найбільші збитки відображено у звітах, зокрема, ДП "Полтавське лісове господарство" – 2 331 тис. грн, ДП "Київське лісове господарство" – 1 205 тис. грн, ДП "Лугинське спеціалізоване лісове господарство" – 1 130 тис. гривень.

Таблиця 14

**Зведена інформація про кількість прибуткових та збиткових підприємств
Держлісагентства у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року**

Показники	2017 р.	2018 р.	6 міс. 2019 р.
Кількість підприємств, яким затверджено фінансовий план на рік	319	315	313
<i>з них кількість підприємств, що працювали:</i>			
<i>прибутково</i>	297	302	289
<i>збитково</i>	8	11	18
<i>на межі беззбитковості</i>	15	5	9

* Інформація за II квартал 2019 року.

Аналіз причин збитковості (табл. 15) засвідчив, що кожного року про збитковість звітує тільки ДП "Діброва", яке в стадії ліквідації, і Український державний проектно-вишукувальний інститут лісового господарства (Укрдїпроліс), що має недостатньо власних надходжень для покриття необхідних витрат (фінансування з державного бюджету не здійснюється). Збитки за цими об'єктами щороку зменшуються. Збитковість інших підприємств (установ) перманентна, тобто у наступному періоді відсутня.

Таблиця 15

Основні причини збитковості та кількість підприємств

Причина збитковості	Кількість підприємств			Сума збитків, тис. грн			
	2017 р.	2018 р.	I пів. 2019 р.	2017 р.	2018 р.	Всього	I пів. 2019 р.
Відсутність фінансування з державного бюджету (непокриття затрат власними коштами)	4	7	7	1 039	1 904	2 943	1 774
Висока собівартість реалізованої продукції	1	2	0	1 602	493	2 095	0
Реорганізація або ліквідація підприємства	1	1	3	1 826	169	1 995	63
Зменшення попиту на продукцію	0	1	7	0	248	248	4 203
Неефективні або невчасні управлінські рішення	2	0	0	3 591	0	3 591	0
Всього	8	11	17	8 058	2 814	10 872	6 040

Аудитом встановлено: незважаючи на наявність підприємств, діяльність яких була збитковою, та значну суму кредиторської заборгованості державних підприємств (станом на 01.01.2018 – 1 554,9 млн грн, на 01.01.2019 – 1 862,3 млн грн, на 01.07.2019 – 1 956,3 млн грн), за результатами проведення єдиного моніторингу ефективності управління об'єктами державної власності

за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року ефективність управління Держлісагентством об'єктами державної власності Мінекономіки оцінено "позитивно"²⁵.

Водночас наявність значної заборгованості державних підприємств свідчить про ризики запровадження процедур банкрутства на державних підприємствах сфери управління Держлісагентства та втрати об'єктів державної власності. Кількість підприємств, яким затверджуються фінансові плани, щороку зменшується (2017 рік – 319, 2019 рік – 313).

Таким чином, аналіз стану виконання фінансових планів підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства, засвідчив: темпи зростання собівартості реалізованої продукції більші, ніж темпи зростання чистого доходу, що негативно позначається на фінансових результатах діяльності підприємств.

Так, чистий фінансовий результат діяльності підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства, у 2018 році становив 475,3 млн грн, що на 5 відс. менше відповідного показника 2017 року (495,7 млн грн) і на 19 відс. – 2016 року (586,2 млн гривень).

Зростають і ризики запровадження процедур банкрутства та втрати об'єктів державної власності, зокрема і у зв'язку з істотними обсягами кредиторської заборгованості державних підприємств (станом на 01.01.2018 – 1 554,9 млн грн, на 01.01.2019 – 1 862,3 млн грн, на 01.07.2019 – 1 956,3 млн гривень).

5.2. Виконання виробничо-фінансових планів підприємств та установ Державного агентства лісових ресурсів України

Протягом 2017–2018 років підприємства Держлісагентства склали виробничо-фінансові плани за формою та в порядку, що встановлені наказами Держкомлісгоспу від 13.04.2009 № 90 (далі – наказ № 90) і від 05.02.2009 № 30 (далі – наказ № 30).

Разом з тим наказом № 90 і порядком складання форм виробничо-фінансового плану підприємства не визначено суб'єкта затвердження і погодження цього плану.

Виробничо-фінансові плани передбачають проведення робіт за такими основними напрямками: лісове і мисливське господарство; лісорозведення; збереження ПЗФ; спеціальне використання лісових ресурсів та інші заходи.

Від підприємств та бюджетних установ **виробничо-фінансові плани** надходять до ОУЛМГ, які подаються у зведеному вигляді (за всіма державними підприємствами, підпорядкованими окремому ОУЛМГ), затверджені начальником ОУЛМГ, на погодження керівнику Держлісагентства.

Наказом Держлісагентства від 23.04.2019 № 267 (далі – наказ № 267) затверджено нову форму "Виробничо-фінансовий план по лісовому господарству та охороні навколишнього природного середовища" та форму № 10-лг (квартально-накопичувальна) "Звіт про виконання виробничо-

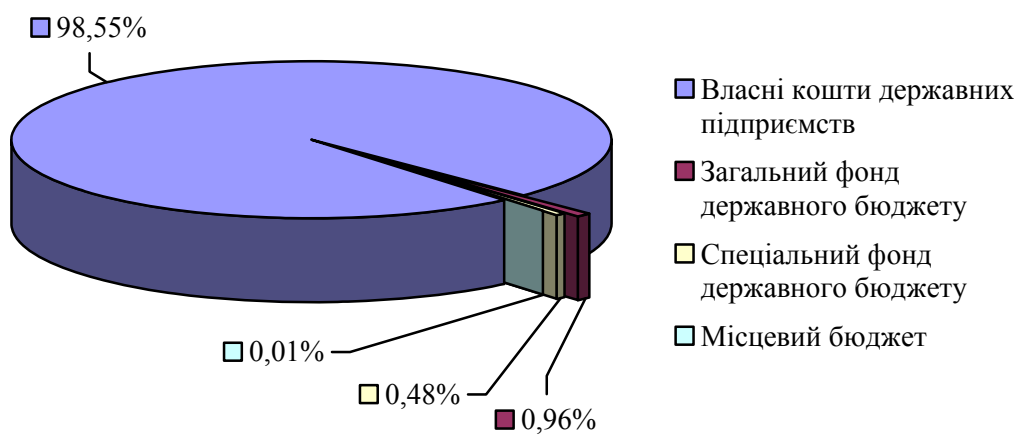
---

²⁵ www.me.gov.ua

фінансового плану по лісовому господарству та охороні навколишнього природного середовища" загальна (зведена), бюджетна (загальний фонд), бюджетна (спеціальний фонд) та бюджетна (місцеві кошти).

Аналіз виробничо-фінансових планів засвідчив: у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року на їх виконання використано 31 461,6 млн грн, з яких власні кошти державних підприємств – 31 006,1 млн грн, кошти державного бюджету – 452,8 млн грн (у тому числі за загальним фондом – 301,6 млн грн, спеціальним – 151,2 млн грн), кошти місцевого бюджету – 2,8 млн грн (діаграма 8, додаток 9).

Діаграма 8. Структура джерел фінансування ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді

Слід зазначити, що відповідно до наказів № 90 і № 267 виробничо-фінансові плани склалися підприємствами та бюджетними установами Держлісагентства в розрізі видатків, які будуть проведені за рахунок власних коштів, коштів загального та спеціального фондів державного бюджету (*бюджетні установи за КПКВК 2805060*) та інших джерел надходжень.

При цьому виконання запланованих заходів, зазначених у звітах бюджетних установ, не відповідає їх касовим видатками, оскільки відповідно до наказів № 30 та № 267 у затверджених формах звітності вказуються витрати установ, а не їх касові видатки.

Зазначене створює ризики незабезпечення внутрішнього контролю Держлісагентства за цільовим та ефективним використанням коштів державного бюджету.

Відповідно до звітності про виконання виробничо-фінансових планів за напрямом "лісове і мисливське господарство" проведено такі заходи:

- лісовпорядкування та проєктно-вишукувальні роботи на площі 6 147,9 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 8,4 відс.; 5 547,8 тис. га у 2018 році, що перевищує план на 9,6 відс.; 1 505,9 тис. га у I півріччі 2019 року, що становить 96,7 відс. від плану;

- рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи на площі 310,1 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 13,3 відс.; 330,1 тис. га у

2018 році, що перевищує план на 12,4 відс.; 125,8 тис. га у I півріччі 2019 року, що перевищує план на 21,0 відс.;

- **допоміжні лісогосподарські роботи** на площі 297,8 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 10,6 відс.; 299,7 тис. га у 2018 році, що перевищує план на 13,7 відс.; 114,9 тис. га у I півріччі 2019 року, що перевищує план на 13,3 відс.;

- **відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування**, на площі 269,6 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 15,9 відс.; 252,6 тис. га у 2018 році, що перевищує план на 15,8 відс.; 132,2 тис. га у I півріччі 2019 року, що перевищує план на 25,7 відс.;

- **охорона лісу від пожеж на площі** 1,0 тис. га у 2017 році, що дорівнює плану; 1,0 тис. га у 2018 році, що дорівнює плану; 0,6 тис. га у I півріччі 2019 року, що дорівнює плану;

- **боротьба зі шкідниками на площі** 1 800,6 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 2,5 відс.; 1 839,4 тис. га у 2018 році, що перевищує план на 3,9 відс.; 1 018,8 тис. га у I півріччі 2019 року, що перевищує план на 5,0 відс.;

- **мисливське господарство**, здійснювався лише у I півріччі 2019 року на площі 70,9 тис. га, що становить 80,0 відс. плану.

На виконання зазначених заходів протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року витрачено 14 905,6 млн грн, що більше запланованого обсягу на 18,2 відс., з яких власні кошти державних підприємств – 14 745,9 млн грн, кошти державного бюджету – 159,7 млн грн (у тому числі загальний фонд – 62,6 млн грн, спеціальний – 97,1 млн гривень).

За напрямом "**лісорозведення**" проведено захід лісорозведення на землях, наданих у постійне користування, на площі 19,8 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 4,8 відс.; 17,4 тис. га у 2018 році, що становить 99,9 відс. плану; 10,4 тис. га у I півріччі 2019 року, що перевищує план на 1,0 відсотка.

На виконання зазначеного заходу впродовж 2017–2018 років та I півріччя 2019 року витрачено 65,7 млн грн, що становить 87,4 відс. запланованих коштів, з яких власні кошти державних підприємств – 61,3 млн грн, кошти державного бюджету – 4,4 млн грн (у тому числі загальний фонд – 1,0 млн грн, спеціальний – 3,4 млн гривень).

За напрямом "**збереження природно-заповідного фонду**" проведено такі заходи:

- **лісовпорядкування та проєктно-вишукувальні роботи** на площі 6,7 тис. га у 2017 році, що дорівнює плану; 27,3 тис. га у 2018 році, що дорівнює плану; 3,0 тис. га у I півріччі 2019 року, що дорівнює плану;

- **рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи** на площі 1,2 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 25,0 відс.; 1,6 тис. га у 2018 році, що перевищує план на 30,6 відс.; 0,6 тис. га у I півріччі 2019 року, що дорівнює плану;

- **допоміжні лісогосподарські роботи** на площі 0,9 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 7,8 відс.; 1,3 тис. га у 2018 році, що перевищує план на 33,4 відс.; 0,2 тис. га у I півріччі 2019 року, що дорівнює плану;

- **відновлення лісів на землях**, наданих у постійне користування, на площі 0,3 тис. га у 2017 році, що дорівнює плану; 0,1 тис. га у 2018 році, що дорівнює плану; 0,1 тис. га у I півріччі 2019 року, що дорівнює плану;

- **охорона лісу від пожеж** на площі 2,4 тис. га у 2017 році, що дорівнює плану; 2,0 тис. га у 2018 році, що становить 83,3 відс. плану; 0,1 тис. га у I півріччі 2019 року, що дорівнює плану;

- **боротьба зі шкідниками** на площі 20,9 тис. га у 2017 році, що становить 87,4 відс. плану; 30,3 тис. га у 2018 році, що перевищує план на 1,0 відс.; 18,1 тис. га у I півріччі 2019 року, що становить 97,8 відс. плану.

На виконання зазначених заходів протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року витрачено 281,9 млн грн, що становить 98,9 відс. запланованих коштів, з яких кошти державного бюджету – 280,7 млн грн (у тому числі загальний фонд – 238,0 млн грн, спеціальний – 42,7 млн грн), місцевого бюджету – 1,2 млн гривень.

За напрямом "**спеціальне використання лісових ресурсів та інші заходи**" проведено такі заходи:

- **заготівля деревини в порядку рубок головного користування** на площі 30,0 тис. га у 2017 році, що перевищує план на 2,0 відс.; 30,0 тис. га у 2018 році, що перевищує план на 3,1 відс.; 11,6 тис. га у I півріччі 2019 року, що перевищує план на 6,4 відс.;

- **заготівля другорядних лісових матеріалів**: 2017 рік – 1,2 тис. тонн, що перевищує план на 33,3 відс.; 2018 рік – 1,0 тис. тонн, що становить 90,9 відс. плану; I півріччя 2019 року – 1,1 тис. тонн, що перевищує план на 22,2 відс.;

- **здійснення побічних лісових користувань**: 2017 рік – 1,4 тис. тонн, що становить 93,3 відс. плану;

- **інші заходи**²⁶: 2017 рік – 10,7 млн м³, що перевищує план на 9,2 відс.; 2018 рік – 9,8 млн м³, що перевищує план на 11,4 відс.; I півріччя 2019 року – 4,2 млн м³, що перевищує план на 10,5 відсотка.

На виконання зазначених заходів протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року витрачено 14 957,7 млн грн коштів державних підприємств, що перевищує план на 8,6 відсотка.

Водночас державними підприємствами та бюджетними установами у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року проведено капітальні видатки на загальну суму 1 250,8 млн грн, що перевищує план на 45,4 відс., зокрема:

- **капітальні видатки на лісове та мисливське господарство** – 1 072,1 млн грн, у тому числі власні кошти підприємств – 1 069,1 млн грн, кошти спеціального фонду державного бюджету – 3,0 млн грн;

- **капітальні видатки на лісове та мисливське господарство та спеціальне використання лісових ресурсів** – 164,0 млн грн, у тому числі 163,1 млн грн – власні кошти підприємств, 0,9 млн грн – кошти спеціального фонду державного бюджету;

²⁶ Інші заходи включають перевезення деревини від всіх видів рубок на нижні склади з урахуванням навантаження та розвантаження; розробку хлестів на нижніх складах.

- капітальні видатки на збереження природно-заповідного фонду – 5,6 млн грн, у тому числі кошти спеціального фонду державного бюджету – 3,9 млн грн, кошти місцевого бюджету – 1,6 млн грн, власні кошти підприємств – 0,1 млн грн;

- придбання пожежної техніки та будівництво доріг протипожежного призначення лісового господарства – 9,2 млн грн, в тому числі власні кошти державних підприємств – 8,8 млн грн, кошти спеціального фонду державного бюджету – 0,3 млн гривень.

Таким чином, аналіз стану виконання виробничо-фінансових планів підприємств та установ, що належать до сфери управління Держлісагентства, засвідчив: фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді здійснювалось за рахунок власних надходжень державних підприємств, частка яких у загальному обсязі фінансування становить 98,6 відс. (у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року підприємствами та установами Держлісагентства на виконання заходів, передбачених виробничо-фінансовими планами, використано 31 461,6 млн грн, з яких власні кошти – 31 006,1 млн грн, кошти державного бюджету – 452,8 млн грн (у тому числі за загальним фондом – 301,6 млн грн, спеціальним – 151,2 млн грн) та кошти місцевого бюджету – 2,8 млн гривень). При цьому планові показники, визначені виробничо-фінансовими планами, загалом виконано та перевиконано.

Водночас запроваджені у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року Мінагрополітики та Держлісагентством механізми планування, звітування про досягнуті результати, фінансові та виробничо-фінансові плани підприємств та установ Держлісагентства, у користуванні яких перебуває понад 73 відс. лісового фонду України, не забезпечували виконання заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді в обсягах та терміни, які б відповідали законодавчо визначеним вимогам та запобігали втратам лісів, що свідчить про наявність ризиків формального підходу до складання таких планів, а також про відсутність якісного контролю за їх виконанням.

Як наслідок, ведення державного лісового кадастру не здійснюється. Останній загальнодержавний облік лісів в Україні проведено станом на 01.01.2011, облік лісів, який згідно з нормативними актами мав відбутися станом на 01.01.2016, не здійснювався, не проводився облік і станом на 01.07.2019. Організаційне, фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності державної охорони лісів є недостатнім як для реагування на факти незаконних рубок і встановлення порушників лісового законодавства, так і для запобігання лісовим пожежам та ураженню лісів шкідниками і хворобами та реагування на них.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством аграрної політики та продовольства України як головним розпорядником бюджетних коштів і головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечував у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, і Державним агентством лісових ресурсів України як органом, відповідальним за реалізацію цієї політики, та відповідальним виконавцем бюджетних програм за КПКВК 2805010 "Керівництво та управління у сфері лісового господарства", КПКВК 2805060 "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді" через недоліки внутрішнього контролю та несвоєчасні і неефективні управлінські рішення допущено:

– використання бюджетних коштів не на цілі, визначені відповідними порядками, – 299 966,5 тис. грн;

– використання бюджетних коштів з порушенням бюджетного законодавства – 76 714,0 тис. грн;

– неефективне управління коштами державного бюджету – 80 455,2 тис. гривень.

Крім того, внаслідок незабезпечення належного внутрішнього контролю головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем цих бюджетних програм, розпорядниками коштів нижчого рівня у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року використано 89,7 тис. грн не за цільовим призначенням, тобто не за напрямками використання коштів, визначеними у паспортах бюджетних програм.

1.1. Державним бюджетом на 2017–2019 роки за КПКВК 2805010 і 2805060 передбачено загалом 1 120 241,9 тис. грн асигнувань (загальний фонд – 743 881,1 тис. грн, спеціальний – 376 360,8 тис. гривень).

Касові видатки за 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року становили 728 493,7 тис. грн, або 62,0 відс. затверджених асигнувань (за загальним фондом – 571 868,6 тис. грн (78,5 відс.), за спеціальним фондом – 156 625,1 тис. грн (21,5 відсотка)).

Водночас через незадоволення обсягу видатків, необхідних для виконання цих бюджетних програм (72,5 і 16,1 відс. відповідно), а також неналежний внутрішній контроль за використанням бюджетних коштів не досягається мета виконання бюджетних програм – реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства (КПКВК 2805010) та забезпечення збалансованого розвитку лісового і мисливського господарства, спрямованого на посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів, підвищення ролі лісового сектору в національній економіці (КПКВК 2805060).

1.2. Неефективні управлінські рішення Мінагрополітики, Держлісагентства та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня призвели до повернення наприкінці 2017 і 2018 років до державного бюджету 26 827,8 тис. грн (у тому числі за КПКВК 2805010 – 632,9 тис. грн,

КПКВК 2805060 – 26 194,9 тис. грн) як невикористаних, що свідчить про неефективне управління коштами державного бюджету та недотримання вимог статті 20 Бюджетного кодексу України.

Крім того, внаслідок нормативного неврегулювання використання за КПКВК 2805010 і 2805060 коштів державного бюджету, які надходять на рахунки Держлісагентства від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин, з 2016 року накопичено значні залишки бюджетних коштів за спеціальним фондом (станом на 01.07.2019 – 53 627,4 тис. гривень). Отже, управління бюджетними коштами здійснювалося неефективно.

1.3. Видатки за бюджетною програмою "Керівництво та управління у сфері лісового господарства" (КПКВК 2805010) протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року становили 272 117,3 тис. грн, у тому числі 271 905,1 тис. грн – за рахунок коштів загального фонду, 212,2 тис. грн – спеціального.

Ці кошти протягом періоду, що підлягав аудиту, спрямовувалися на оплату праці з нарахуваннями апарату Держлісагентства та його територіальних підрозділів (96,5 відс.), а також на оплату товарів і послуг, у тому числі комунальних, та енергоносіїв (3,5 відсотка). При цьому результативні показники бюджетної програми за КПКВК 2805010, вказані в паспорті та звіті про виконання паспорта, не визначають результату виконання бюджетної програми, не характеризують ходу її реалізації, ступеня досягнення цілей державної політики у сфері лісового господарства, мети бюджетної програми та виконання її завдань.

Аудит засвідчив: за КПКВК 2805010 у вказаний період внаслідок незабезпечення належного внутрішнього контролю Держлісагентством (змінено обсяг бюджетних призначень за напрямками використання бюджетних коштів, визначеними у паспорті бюджетної програми на 2018 рік) не за цільовим призначенням використано 3 тис. грн загального фонду.

1.4. За бюджетною програмою "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді" (КПКВК 2805060) у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року із затверджених із змінами видатків в обсязі 815 327,6 тис. грн (загальний фонд – 402 290,8 тис. грн, спеціальний – 413 036,8 тис. грн) касові видатки становили 456 376,4 тис. грн (56 відс. запланованих), з яких видатки за рахунок коштів загального фонду – 299 963,5 тис. грн, спеціального – 156 412,9 тис. гривень.

Зазначені кошти протягом періоду, що підлягав аудиту, використано, зокрема, на оплату праці з нарахуваннями співробітників бюджетних установ лісового та мисливського господарства і природно-заповідного фонду (65,6 відс.) і на дослідження і розроблення окремих заходів розвитку з реалізації державних (регіональних) програм (17,5 відсотка).

Аудитом встановлено, що через неналежний внутрішній контроль та несвоєчасні і неефективні управлінські рішення Мінагрополітики та Держлісагентства:

- 299 966,5 тис. грн загального фонду державного бюджету використано

на цілі, які неповною мірою відповідають напрямам, визначеним Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19.03.2012 № 212 (далі – Порядок № 212), і Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних смуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1016 (далі – Порядок № 1016), а отже, не дотримано вимог абзацу третього пункту 6 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України та наказу Мінфіну від 29.12.2002 № 1098. У 2017–2018 роках Держлісагентство одержувачів бюджетних коштів не визначало, зведені плани заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів (у тому числі від пожеж) у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг не складало, не затверджувало та не погоджувало з Мінагрополітики, що є недотриманням пункту 4 Порядку № 212 і пункту 7 Порядку № 1016. Зазначене відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України може бути кваліфіковано як порушення бюджетного законодавства – нецільове використання бюджетних коштів (абзац третьої частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України), що має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України;

- 76 714,0 тис. грн спеціального фонду використано у 2019 році з недотриманням Порядку № 1016, оскільки кошти розподілено Держлісагентством між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, а не одержувачами, що відповідно до пункту 16 статті 116 Бюджетного кодексу України може бути кваліфіковано як порушення бюджетного законодавства;

- 86,7 тис. грн загального фонду використано у 2017 році не за цільовим призначенням внаслідок зміни обсягу бюджетних призначень за напрямом "Здійснення заходів по забезпеченню діяльності бюджетних установ лісового та мисливського господарства, що належать до сфери управління Держлісагентства", визначеним у паспорті бюджетної програми.

2. Кабінетом Міністрів України та Мінагрополітики у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року не забезпечено належного формування та реалізації державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

2.1. Пріоритетні напрями та стратегія розвитку сфери лісового та мисливського господарства не визначалися.

Указ Президента України від 21.11.2017 № 381 "Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду" та розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1437-р у частині розроблення і затвердження державної цільової програми, яка б визначала основні напрями та джерела забезпечення подальшого збалансованого розвитку лісового

господарства країни, спрямованого на посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів, не виконано.

Станом на 01.11.2019 державну цільову програму не затверджено, отже, напрями збалансованого розвитку лісового господарства країни та джерела фінансового забезпечення відповідних видатків не визначено.

2.2. Тривалий час не забезпечувалося формування керівної ланки Держлісагентства у складі, визначеному Положенням про Державне агентство лісових ресурсів України (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 № 521), що підвищувало ризики несвоєчасності та неповноти прийняття Держлісагентством управлінських рішень, зокрема і як учасником бюджетного процесу та органом, що забезпечує функціонування державної охорони лісів та координує діяльність лісової охорони інших постійних лісокористувачів і власників. Наслідок – ризики неналежного запобігання незаконним рубкам деревини у лісах.

2.3. У 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року нормативно-правове забезпечення виконання завдань з формування та реалізації державної політики у сфері лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів здійснювалось неналежно.

Аудит засвідчив, що станом на 01.12.2019 не затверджено:

- порядку ведення державними лісовпорядними організаціями лісовпорядкування, що є недотриманням вимог Лісового кодексу України (стаття 47);

- порядку використання коштів, отриманих від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин, що є недотриманням частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України. Вартість цих ліцензій, встановлена наказом Мінагрополітики від 16.05.2011 № 179, не переглядалася та не змінювалася протягом останніх восьми років, що впливає на стан надходження коштів до державного бюджету;

- критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від впровадження господарської діяльності у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів і визначається періодичність проведення планових заходів державного контролю за додержанням нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства Держлісагентством, що є недотриманням Закону України від 05.04.2007 № 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" та постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 342 "Про затвердження методик розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від впровадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), а також уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю)";

- положення про функціональну підсистему охорони і захисту лісів єдиної державної системи цивільного захисту, що є недотриманням вимог частини другої статті 8 Кодексу цивільного захисту України від 02.10.2012

№ 5403, постанов Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 "Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту" і від 11.03.2015 № 101 "Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту", а також Плану основних заходів цивільного захисту на 2018 рік (пункт 4), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 981-р;

- складу документації державного лісового кадастру і первинного обліку лісів, порядку її ведення, що є невиконанням вимог Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 № 848.

2.4. Мінагрополітики не створено внутрішнього середовища (середовища контролю), яке є основою для внутрішнього контролю, у тому числі і у сфері лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів. Внутрішніми документами не визначалися завдання та функції, їх розподіл та закріплення за структурними підрозділами Міністерства, що забезпечують формування державної політики, зокрема у сфері лісового господарства. Міністерство не визначило структурного підрозділу центрального апарату, відповідального за взаємодію з Держлісагентством, не затвердило положення про такий підрозділ.

Як наслідок, контрольними заходами, проведеними в рамках аудиту, встановлено факти недотримання Держлісагентством та його територіальними управліннями під час провадження діяльності чинних нормативно-правових актів.

3. Держлісагентством у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року внаслідок неналежного нормативно-правового забезпечення та невизначення йому пріоритетів і цілей розвитку реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства здійснювалася неефективно.

3.1. Ведення державного лісового кадастру відповідно до вимог Лісового кодексу України (статті 49–51) і Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 № 848 (із змінами), не здійснюється. У результаті на кінець 2019 року державні органи, уповноважені здійснювати ведення державного лісового кадастру, не володіли достовірною інформацією про якісний і кількісний стан лісового фонду України, поділ лісів на категорії залежно від основних виконуваних ними функцій, грошову оцінку лісів та інші кадастрові показники, а отже, таку інформацію не містить і Державний земельний кадастр.

Мінагрополітики як головним розпорядником бюджетних коштів видатки на ведення державного лісового кадастру та здійснення загальнодержавного обліку лісів Держлісагентству не виділялися. Останній загальнодержавний облік лісів в Україні проведено станом на 01.01.2011, облік лісів, який згідно з нормативними актами мав відбутися станом на 01.01.2016, не здійснювався, не проводився облік і станом на 01.07.2019.

3.2. Моніторинг лісів, який є складовою державної системи моніторингу навколишнього природного середовища (стаття 55 Лісового кодексу України), у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року не здійснювався. Отже, інформації про реальний стан лісів, тобто їх кількісний і якісний склад, немає. Не забезпечується і прогнозування змін у лісах, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для інформаційно-аналітичного забезпечення управління лісами, прийняття рішень щодо запобігання негативним змінам стану лісів, дотримання вимог екологічної безпеки та принципів ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку.

3.3. Суперечливими є і дані поточного лісовпорядкування. Так, аудит засвідчив: станом на 01.01.2019 розбіжності між даними Держлісагентства та ВО "Укрдержліспроект" щодо площ земель лісогосподарського призначення становлять майже 226 тис. гектарів. Зокрема, встановлено, що по Закарпатській області дані безперервного лісовпорядкування ВО "Укрдержліспроект" та звітні дані підприємств Закарпатського обласного управління лісового та мисливського господарства (додатки до звітів №№1-3) мали розбіжності щодо загальної площі земель лісогосподарського призначення (станом на 01.01.2017 – на 98,8 тис. га, 01.01.2018 – на 61,6 тис. га, 01.01.2019 – на 22,2 тис. гектар). Такі розбіжності наявні в інших регіонах України, що свідчить про відсутність у Держлісагентства достовірних даних щодо площ лісогосподарського призначення постійних лісокористувачів. Не містить цих даних і Державний земельний кадастр, зокрема через неналежний стан оформлення державними підприємствами Держлісагентства прав на постійне користування земельними ділянками, які перебувають у їх користуванні. Внаслідок неефективної діяльності з реєстрації таких прав відбувається відчуження за рішенням судів земель Держлісагентства на користь інших юридичних осіб. У результаті зростають ризики втрати об'єктів державної власності (земельних ділянок лісогосподарського призначення та деревини на них), а отже – корупційних проявів.

3.4. Заходи із захисту лісів від шкідників і хвороб з метою запобігання втратам лісів є недостатніми. Як засвідчив аудит, площі лісів з осередками шкідників і хвороб збільшуються щороку (2018 рік – понад 650 тис. гектарів). Зростають і площі всихання лісів (2018 рік – понад 400 тис. гектарів).

3.5. Обсяги незаконних рубок у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року за 14 745 випадками становили 118,1 тис. м³, загальна сума шкоди – 736 663,4 тис. гривень. При цьому стан реагування на факти незаконних рубок є незадовільним: показник відшкодування завданих збитків не перевищує трьох відсотків, що свідчить як про неефективність діяльності державної лісової охорони, так і про наявність корупційних ризиків.

За 1546 виявленими у досліджуваному періоді працівниками державної лісової охорони Херсонської області випадками незаконних рубок лісу (завдано збитків державі на 163 810 тис. грн) до правоохоронних органів передано 658 справ, з яких ними лише три передано до судів різних інстанцій. При цьому за 655 справами через відсутність встановленого складу злочину та

правопорушників територіальними органами Національної поліції закрито кримінальні провадження.

3.6. Організаційне та технічне забезпечення державної охорони є недостатнім для належного запобігання лісовим пожежам та реагування на них. В окремих областях немає лісових пожежних станцій. Майже 80 відс. пожежних автомобілів державної лісової охорони експлуатуються більше 16 років. Через відсутність доходу від здійснення господарської діяльності та бюджетних асигнувань Держлісагентство припинило діяльність ДП "Українська державна база авіаційної охорони лісів", яке до 2016 року забезпечувало патрулювання лісу. При цьому збитки від лісових пожеж у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року становили понад 70 млн гривень. Зростає і кількість випадків порушення вимог пожежної безпеки в лісах, що підвищує ризики виникнення пожеж.

4. Держлісагентство не забезпечило ефективного управління підпорядкованими підприємствами та бюджетними установами.

4.1. Аналіз виконання фінансових планів підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства, засвідчив: темпи зростання собівартості реалізованої продукції більші від темпів зростання чистого доходу, що негативно позначається на фінансових результатах діяльності підприємств. Чистий фінансовий результат діяльності підприємств у 2018 році становив 475,3 млн грн, що на 5 відс. менше відповідного показника 2017 року (495,7 млн грн) та на 19 відс. – 2016 року (586,2 млн грн), і має тенденцію до зменшення. Водночас ризики збитковості є досить високими у державних підприємств Держлісагентства, розташованих у східних та південних областях України, діяльність яких переважно спрямована на виконання заходів, що забезпечують екологічні, а не економічні функції лісу і фінансуються за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел, відмінних від результатів господарської діяльності. Зростають і ризики запровадження процедур банкрутства та втрати об'єктів державної власності у зв'язку з істотними обсягами кредиторської заборгованості державних підприємств (станом на 01.01.2018 – 1 554,9 млн грн, на 01.01.2019 – 1 862,3 млн грн, на 01.07.2019 – 1 956,3 млн гривень).

4.2. Під час аудиту проаналізовано виконання виробничо-фінансових планів діяльності державних підприємств та бюджетних установ Держлісагентства. Встановлено, що заходи з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді здійснюються за рахунок власних надходжень державних підприємств, частка яких у структурі фінансування становить 98,6 відсотка. У 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року на виконання цих заходів загалом використано 31 461,6 млн грн, з яких 31 006,1 млн грн – власні кошти державних підприємств, 452,8 млн грн – кошти державного бюджету (у тому числі загальний фонд – 301,6 млн грн, спеціальний – 151,2 млн грн) та 2,8 млн грн – кошти місцевого бюджету. При цьому планові показники виконано та перевиконано.

Водночас запроваджені у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року Мінагрополітики та Держлісагентством механізми планування, звітування про досягнуті результати, фінансові та виробничо-фінансові плани підприємств та установ Держлісагентства, у користуванні яких перебуває понад 73 відс. лісового фонду України, не забезпечували виконання заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді в обсягах та терміни, які б відповідали законодавчо визначеним вимогам та запобігали втратам лісів, що свідчить про наявність ризиків формального підходу до складання таких планів, а також про відсутність якісного контролю за їх виконанням.

5. Рекомендації Рахункової палати за результатами попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) щодо насамперед усунення ризиків незаконних рубок деревини у лісах України, тіньового обігу деревини, неефективної реалізації державної політики у цій сфері та неефективного використання коштів на такі цілі не виконано. Центральними органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати формування та реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства (Мінагрополітики та Держлісагентство), не забезпечено, зокрема, поновлення документації в державному лісовому кадастрі та обліку лісів; удосконалення законодавства, у тому числі щодо запровадження порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених.

Крім того, актуальними є рекомендації Рахункової палати щодо належного функціонування єдиної державної системи електронного обліку деревини та посилення відповідальності за порушення лісового законодавства, адже факти незаконних рубок та інших порушень лісового законодавства свідчать про неефективність системи контролю у цій сфері.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Поінформувати Президента України та Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України.

2. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України надіслати Кабінетові Міністрів України і рекомендувати:

- вжити заходів щодо:

визначення пріоритетних напрямів та стратегії розвитку сфери лісового та мисливського господарства;

розроблення та прийняття програмного документа розвитку лісового господарства країни, що буде містити заходи, спрямовані на посилення

екологічних, соціальних та економічних функцій лісів, а також визначення джерел та обсягів фінансування таких заходів;

затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів і визначається періодичність проведення планових заходів державного контролю за додержанням нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства;

забезпечення ведення державного лісового кадастру, проведення обліку та інвентаризації лісового фонду України;

визначення порядку використання коштів, отриманих від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій на добування мисливських тварин;

поліпшення організаційного забезпечення діяльності відповідальних органів виконавчої влади з метою підвищення ефективності формування та реалізації державної політики у сфері лісового та мисливського господарства;

забезпечення функціонування державної лісової охорони та реалізації її повноважень на території всіх лісокористувачів країни;

- розглянути питання розмежування функцій держави щодо лісів, зокрема господарських і контрольних;

- доручити:

Мінекоенерго, Мінфіну та Держлісагентству забезпечити внесення пропозицій щодо джерел та обсягів фінансування заходів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, у тому числі і при підготовці проекту Закону України "Про Державний бюджет України" на наступні періоди;

Мінекоенерго та Держлісагентству вжити заходів щодо:

підвищення ефективності адміністрування надходжень за послуги, що надаються Держлісагентством та підприємствами, які належать до сфери його управління;

виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами аудиту, та усунення виявлених аудитом порушень і недоліків.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Міністерству енергетики та захисту довкілля України і Державному агентству лісових ресурсів України та рекомендувати:

- внести на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо виконання рекомендацій Рахункової палати, зазначених у пункті 2 цих рекомендацій;

- вжити заходів щодо:

посилення внутрішнього контролю за плануванням та використанням коштів державного бюджету;

перегляду результативних показників виконання бюджетних програм "Керівництво та управління у сфері лісового господарства" і "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді" відповідно до Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання,

затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 (у редакції від 14.01.2008 № 19);

посилення контролю за плануванням діяльності підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління Держлісагентства, та звітуванням про досягнуті результати;

забезпечення проведення моніторингу лісів як складової державної системи моніторингу навколишнього природного середовища;

прийняття нормативно-правового акта щодо порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених;

затвердження складу документації державного лісового кадастру і первинного обліку лісів та порядку її ведення;

визначення порядку ведення державними лісовпорядними організаціями лісовпорядкування;

затвердження положення про функціональну підсистему охорони і захисту лісів єдиної державної системи цивільного захисту;

визначення у структурі Мінекоенерго підрозділів, відповідальних за взаємодію з Держлісагентством, та встановлення в положеннях і посадових інструкціях спеціалістів таких структурних підрозділів переліку завдань та функцій забезпечення формування державної політики у сфері лісового господарства;

розроблення проектів нормативно-правових актів для врегулювання процедур прийому та обліку продуктів побічних лісових користувань від юридичних та фізичних осіб;

перегляду вартості ліцензій на добування мисливських тварин у мисливських угіддях України, визначеної наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.05.2011 № 179;

забезпечення ведення державного лісового кадастру та обліку лісів;

звіряння даних безперервного лісовпорядкування, що здійснюється ВО "Укрдержліспроект", щодо площ земель лісогосподарського призначення;

активізації роботи з оформлення правовстановлюючих документів на право постійного користування землями лісогосподарського призначення;

забезпечення належного захисту лісів від шкідників і хвороб, протипожежного захисту, незаконних рубок;

зміцнення матеріально-технічної бази державної лісової охорони;

виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами аудиту, та усунення виявлених порушень і недоліків.

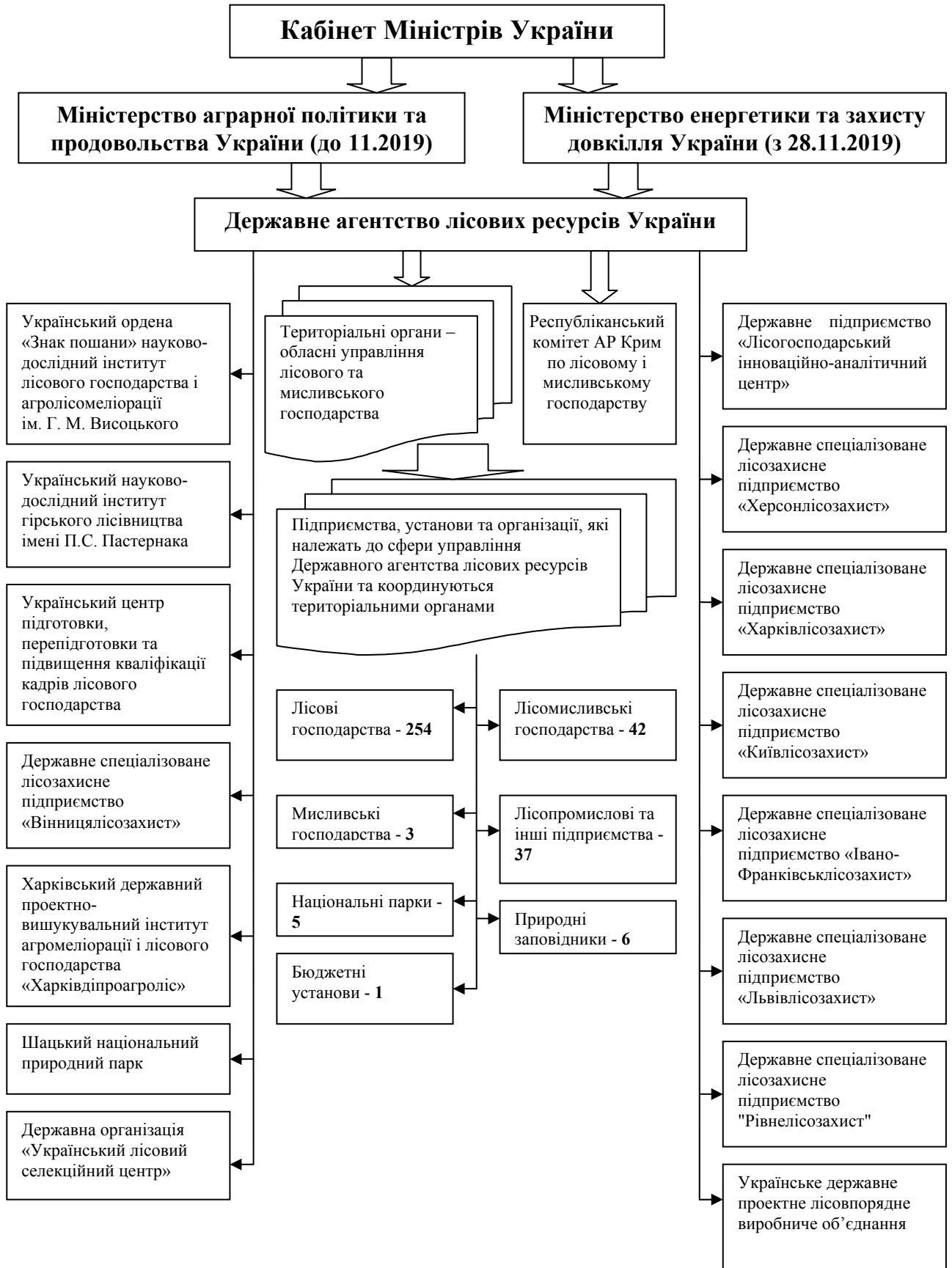
4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, надіслати Раді національної безпеки і оборони України у порядку інформування.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, надіслати Генеральній прокуратурі України у порядку інформування.

Член Рахункової палати

В. П. Богун

Схема формування та реалізації державної політики у сфері лісового господарства

Зведена інформація про виявлені територіальними управліннями Рахункової палати порушення та недоліки під час проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів в лісовому фонді України

Суть порушення	Що порушено	КПКВК	Рік	Сума, тис. грн	Примітки
Вінницьке ОУЛМГ					
Обсяг фактично заготовленої деревини під час її відпуску більш як на 10 відс. перевищує дані, зазначені в лісорубному квитку. Відповідно підприємствами, що належать до сфери управління Вінницького ОУЛМГ, нормативна вартість додатково заготовленої деревини до бюджетів не сплачувалась	пп. 256.11.2 п. 256.11 ст. 256 Податкового кодексу України (із змінами) від 02.12.2010 № 2755, пп. 55, 64 Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого постановою КМУ від 23.05.2007 № 761 "Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів"	2805060		51,4	відповідні перерахунки суб'єктом лісових відносин, який видає спеціальні дозволи (Вінницьке ОУЛМГ), сум рентної плати, зазначеної в лісорубних квитках, не проводились
Не забезпечено проведення донарахувань за дров'яну деревину, використану для технологічних потреб взагалі або частково, на чотирьох підприємствах у 2017–2018 роках (рентна плата, яку не сплачено до бюджету)	ст. 77 Лісового кодексу України, від 21.01.1994 № 3852, п. 256.9 ст. 256 Податкового кодексу України	2805060	2017	152,2	за розрахунками контрольної групи, у 2017 році до державного бюджету не надійшло 76,1 тис. грн, у 2018 році – 122,2 тис. грн
			2018	244,3	
Показники видатків кошторисів на енергоносії та водопостачання (КЕКВ 2270) на 2017–2019 роки	вимоги абз. 5 п. 43 Порядку складання, розгляду, затвердження	2805010	2017	48,0	загальна сума завищення кошторису – 159,7 тис. грн
			2018	52,7	
			2019	59,0	

Суть порушення	Що порушено	КПКВК	Рік	Сума, тис. грн	Примітки
не підтверджено детальними розрахунками	та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою КМУ від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228)				
За відсутності розрахунків та економічних обґрунтувань за спеціальним фондом кошторису затверджено видатки	вимоги абз. 7 п. 2 Порядку № 228	2805060	2018 2019	430,0 430,0	загальна сума – 860,0 тис. грн
У розрахунках до кошторису Вінницького ОУЛМГ на 2019 рік встановлено фонд преміювання в розмірі 30 відсотків. Відповідно до Закону № 889 – 20 відсотків	вимоги п. 6. ст. 52 Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII "Про державну службу" (далі – Закон № 889)	2805010	2019	252,0	сума перевищення становить 252,0 тис. грн (загальний фонд)
ОУЛМГ у 2017–2018 роках зайво проведено нарахування та виплату заробітної плати двом працівникам за три фактично невідпрацьовані робочі дні та зайво нараховано суму єдиного соціального внеску	вимоги ст. 94 Кодексу законів про працю України, ст. 1 Закону України від 24.03.1995 № 108 "Про оплату праці"	2805010	2017 2018	0,5 0,1 1,2 0,3	на загальну суму 2,1 тис. грн
ВСЬОГО				1 721,7	
Харківське ОУЛМГ					
Надання необґрунтованих пропозицій щодо поліпшення санітарного стану лісів у частині санітарного та лісопатологічного обстеження насаджень ДП "Зміївське ЛГ"				497,98	здійснено вирубку здорових (неушкоджених) дерев та завдано збитків на суму 497,98 тис. грн
Показники видатків кошторису за	вимоги п. 29	2805010	2018	360,0	360,00 тис. грн – планові

Суть порушення	Що порушено	КПКВК	Рік	Сума, тис. грн	Примітки
спеціальним фондом на 2018–2019 роки не відповідають потребі та не підтверджені відповідними економічно обґрунтованими розрахунками (завищення преміального фонду)	Порядку № 228, вимоги п. 6. ст. 52 Закону № 889		2019	208,18	видатки спеціального фонду; 208,18 тис. грн (загальний фонд) – розрахункове завищення преміального фонду, касові видатки на премію у 2019 році відповідали нормам ст. 52 Закону № 889
Видатки спецфонду відшкодовано за рахунок асигнувань загального фонду, оскільки надходження спеціального фонду (НПП "Гомільшанські ліси") не спрямовано на відшкодування витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	вимоги ч. 4 ст. 13 Бюджетного кодексу України	2805060	2018	6,68	
Неефективні управлінські рішення (НПП "Гомільшанські ліси") щодо застосування економічно необґрунтованих розцінок з метою надання платних послуг		2805060	2018	9,82	спецфонд на 2018 рік – 9,82 тис. грн
ВСЬОГО				1 082,66	
Дніпропетровське ОУЛМГ					
Показники видатків кошторису за спеціальним фондом на 2018 рік не відповідають потребі та не підтверджені відповідними економічно обґрунтованими розрахунками	вимоги абз. 6 п. 29 Порядку № 228	2805010	2018	110,0	спеціальний фонд
Держлісагентством затверджено	вимоги абз. 5 п. 43	2805010	2017	77,4	загальний обсяг не

Продовження додатка 2

Суть порушення	Що порушено	КПКВК	Рік	Сума, тис. грн	Примітки
видатки Дніпропетровському ОУЛМГ у 2017–2019 роках на оплату комунальних послуг за відсутності лімітів споживання	Порядку № 228		2018 2019	76,8 109,0	підтверджених розрахунками асигнувань – 263,2 тис. грн
Держлісагентством затверджено видатки Дніпропетровському ОУЛМГ у 2017–2019 роках за КПКВК 2805060 на оплату комунальних послуг за відсутності лімітів споживання	вимоги абз. 5 п. 43 Порядку № 228	2805060	2017 2018 2019	16,5 28,5 23,6	загальна сума – 68,6 тис. грн
Дніпропетровське ОУЛМГ передбачило видатки за спеціальним фондом без зазначення суми у розрахунках до бюджетного запиту та пропозиціях ОУЛМГ	вимоги абз. 6 п. 29 Постанови № 228	2805060	2019	50 905,0	спеціальний фонд – 50 905 тис. грн (асигнування спеціального фонду передбачено Законом України "Про Державний бюджет на 2019 рік")
Природним заповідником "Дніпровсько-Орільський" у 2017 році не використано кошти загального фонду (повернено до державного бюджету)		2805060	2017	6,1	допущено неефективне управління коштами
До кошторису заповідника не вносилися зміни щодо планових видатків спеціального фонду	абз. 5 п. 49 Порядку № 228	2805060	2017 2018	1,6 3,8	планові видатки спеціального фонду
ВСЬОГО				51 358,3	
Державне підприємство "Дніпровське лісове господарство"					
Невиконання планових показників чистого прибутку фінансового плану у 2017 році та 2019 році	ч. 2 ст. 75 Господарського кодексу України		2017 6 м-в 2019	217,0 57,0	невиконання планових показників фінансової звітності
Проводили витрати, не передбачені затвердженим фінансовим планом, а саме адміністративні витрати	ч. 2 ст. 75 Господарського кодексу України			10,0	

Суть порушення	Що порушено	КПКВК	Рік	Сума, тис. грн	Примітки
У фінансових планах на 2017 і 2018 роки не передбачався показник "інші доходи" (фінансова допомога інших підприємств галузі)	п. 8 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205		2017 2018	14 361,0 7 296,0	отримано непередбачені доходи за 2017–2018 роки – 21657 тис. грн
У 2017 році отримання лісопродукції здійснювалося за відсутності наказів Держлісагентства на безоплатну передачу матеріальних цінностей	п. 4 Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності, затвердженого постановою КМУ від 21.09.1998 № 1482		2017	209,0	дохід за відсутності наказу Держлісагентством
Станом на 01.07.2019 підприємством не оформлено державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень на 52 будівлі первісною вартістю 1 801,1 тис. грн, що свідчить про неефективні управлінські дії керівництва	ст. 3 Закону України від 01.07.2004 № 1952 "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" (далі – Закон № 1952)				
Договір на тимчасове довгострокове користування лісовою ділянкою, розташованою в Микільському лісництві, з користувачем ТОВ "Горка" не укладався, внаслідок чого втрачено можливість отримання щороку в дохід бюджету рентної плати (за розрахунками – 1,3 тис. грн)	ст. 18 Лісового кодексу України		2017 2018 2019 (6 м-в)	1,3 1,3 0,7	за розрахунками – 3,3 тис. гривень

Суть порушення	Що порушено	КПКВК	Рік	Сума, тис. грн	Примітки
ВСЬОГО				22 153,3	
Львівське ОУЛМГ					
Показники видатків кошторису за спеціальним фондом на 2018–2019 роки не відповідають потребі та не підтверджені відповідними економічно обґрунтованими розрахунками	вимоги п. 29 Порядку № 228	2805060	2018 2019	880,0 880,0	планові (кошторисні) видатки спеціального фонду без обґрунтування
Львівським ОУЛМГ не внесено змін до спеціального фонду кошторису за КПКВК 2805060 у 2017–2018 роках	вимоги п. 49 Порядку № 228,	2805060	2017 2018	1821,8 554,2	не внесено змін до кошторису
Державними підприємствами, діяльність яких координує Львівське ОУЛМГ, упродовж 2017–2018 років здійснено витрати, що значно перевищують планові показники	вимоги ч. 1 ст. 75 Господарського кодексу України		2017 2018 2017 2018	35 139,0 37 302,0 2 497,0 2 161,0	перевищення планових показників фінансового плану в сумі 72441,0 тис. грн, здійснення витрат, не передбачених фінансовим планом, у сумі 4 658 тис. грн
ВСЬОГО				81 235,0	
Одеське та Херсонське ОУЛМГ					
У користуванні підприємств Херсонського та Одеського ОУЛМГ на час аудиту були земельні ділянки площею 126,4 і 171,4 тис. га, на які не оформлено права постійного користування	вимоги ст. 4 Закону № 1952				експертна грошова оцінка земельних ділянок не проводилась, земельні ділянки в бухгалтерському обліку підприємств не обліковуються
РАЗОМ				157 550,96	
			2017	54 548,50	
			2018	49518,60	
			2019	52 924,48	
			інші	559,38	

Недоотримані надходження (за розрахунками) до державного бюджету через нездійснення перегляду вартості ліцензій на добування мисливських тварин (в еквіваленті до долара США)

Вид тварин	Діюча вартість з 16.05.2011	Вартість у доларовому еквіваленті			Видано ліцензій у 2017 р.	Недоотримано у 2017 р. (дол. США)	Вартість у доларовому еквіваленті		Видано ліцензій у 2018 році	Недоотримано у 2018 році (дол. США)	Вартість у доларовому еквіваленті		Видано ліцензій за I півріччя 2019 р.	Недоотримано у 2018 р. (дол. США)	Недоотримано протязі 2017-2018 років і I півріччя 2019 року (дол. США)
	гривень	курс НБУ (16.05.2011) 7,98	курс НБУ (03.01.2017) 27,19	різниця в дол. США			курс НБУ (04.01.2018) 27,89	різниця в дол. США			курс НБУ (01.01.2019) 27,68	різниця в дол. США			
Лось	2000	250,6	73,6	177,07	165	29216,6	71,7	178,92	0	0,0	72,3	178,37	0,0	0,0	29216,6
Олень європейський	1000	125,3	36,8	88,54	595	52678,4	35,9	89,46	475	42492,6	36,1	89,19	260,0	23188,4	118359,4
Олень плямистий	800	100,3	29,4	70,83	373	26418,9	28,7	71,57	380	27195,3	28,9	71,35	21,0	1498,3	55112,5
Кабан	600	75,2	22,1	53,12	8335	442763,8	21,5	53,67	1999	107296,1	21,7	53,51	1383,0	74006,6	624066,5
Лань	800	100,3	29,4	70,83	28	1983,2	28,7	71,57	14	1001,9	28,9	71,35	12,0	856,2	3841,3
Муфлон	800	100,3	29,4	70,83	4	283,3	28,7	71,57	2	143,1	28,9	71,35	0,0	0,0	426,4
Козуля	200	25,1	7,4	17,71	9416	166729,2	7,2	17,89	12237	218939,8	7,2	17,84	265,0	4726,9	390395,9
Бобер	150	18,8	5,5	13,28	362	4807,5	5,4	13,42	378	5072,3	5,4	13,38	131,0	1752,5	11632,2
Бабак	150	18,8	5,5	13,28	20	265,6	5,4	13,42	130	1744,4	5,4	13,38	163,0	2180,6	4190,6
Борсук	200	25,1	7,4	17,71	0	0,0	7,2	17,89	0	0,0	7,2	17,84	0,0	0,0	0,0
Куниця лісова	50	6,3	1,8	4,43	309	1367,9	1,8	4,47	246	1100,3	1,8	4,46	170,0	758,1	3226,3
Ондатра	25	3,1	0,9	2,21	0	0,0	0,9	2,24	262	586,0	0,9	2,23	799,0	1781,5	2367,4
Білка	15	1,9	0,6	1,33	0	0,0	0,5	1,34	0	0,0	0,5	1,34	0,0	0,0	0,0
Всього						726514,2				405571,9				110749,1	1242835,2

Загальні показники державного обліку лісів України станом на 01.01.2011 у розрізі адміністративно-територіальних одиниць

тис. га

№ з/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Загальна територія		Площа лісових ділянок			Лісис-тість *	Загальний запас насаджень	
				всього		у т. ч. вкритих ліс. рослинами		млн м ³	відс.
		тис. га	відс.	тис. га	відс.		тис. га		
1	Волинська	2 014,4	3,3	668,5	6,4	624,6	31,0	127,8	6,1
2	Житомирська	2 982,7	4,9	1 081,9	10,4	1 001,6	33,6	220,9	10,5
3	Рівненська	2 005,1	3,3	797,3	7,7	729,3	36,4	137,5	6,5
4	Чернігівська	3 190,3	5,3	708,1	6,8	665,7	20,9	175,4	8,4
	Полісся	10 192,5	16,9	3 255,8	31,4	3 021,2	26,8	661,6	31,5
5	Вінницька	2 649,2	4,4	366,4	3,5	346,5	13,1	70,5	3,4
6	Київська	2 812,1	4,7	722,7	7,0	624,1	22,2	154,9	7,4
7	м. Київ	83,6	0,1	33,3	0,3	31,3	37,2	11,4	0,5
8	Полтавська	2 875	4,8	270,7	2,6	247,4	8,6	53,7	2,6
9	Сумська	2 383,2	3,9	452,1	4,4	425	17,8	109,2	5,2
10	Тернопільська	1 382,4	2,3	194,1	1,9	183,2	13,3	36,4	1,7
11	Харківська	3 141,8	5,2	401,3	3,9	378,3	12	81,1	3,9
12	Хмельницька	2 062,9	3,4	281,6	2,7	265,1	12,8	57,0	2,7
13	Черкаська	2 091,6	3,5	331,9	3,2	315,1	15,1	72,2	3,4
	Лісостеп	19 481,8	32,3	3 054,1	29,4	2 816	13,0	646,4	30,8
14	Дніпропетровська	3 192,3	5,3	189,8	1,8	179,2	5,6	19,8	0,9
15	Донецька	2 651,7	4,4	199,9	1,9	184,1	6,9	25,7	1,2
16	Запорізька	2 718,3	4,5	116,3	1,1	101	3,7	6,4	0,3
17	Кіровоградська	2 458,8	4,1	181,3	1,7	164,5	6,7	24,8	1,2
18	Луганська	2 668,3	4,4	348,7	3,4	292,4	11	44,6	2,1
19	Миколаївська	2 458,5	4,1	119,2	1,1	98,2	4	7,4	0,4
20	Одеська	3 331,3	5,5	220,1	2,1	203,9	6,1	18,6	0,9
21	Херсонська	2 846,1	4,7	146,7	1,4	116,3	4,1	11,6	0,6
	Степ	22 325,3	37,0	1 522	14,7	1 339,6	5,3	158,9	7,6
22	Закарпатська	1 275,3	2,1	687,9	6,6	656,7	51,4	212,9	10,1
23	Ів.-Франківська	1 392,7	2,3	605,9	5,8	571	41	156,3	7,4
24	Львівська	2 183,1	3,6	671,8	6,5	621,2	28,5	153,8	7,3
25	Чернівецька	809,6	1,3	255,5	2,5	236,7	29,2	65,5	3,1
	Карпати	5 660,7	9,4	2 221,1	21,4	2 085,6	42,0	588,5	28,0
26	АР Крим	2 608,1	4,3	291,2	2,8	278,7	10,7	40,8	1,9
27	м. Севастополь	86,4	0,1	34,5	0,3	32,8	38,0	3,7	0,2
	Крим	2 694,5	4,5	325,7	3,1	311,5	10,4	44,5	2,1
	Разом	60 354,8	100,0	10 378,7	100,0	9 573,9	15,9	2 099,9	100,0

* Фактична лісис-тість за природними зонами розрахована з урахуванням віднесення окремих областей до декількох природних зон.

Інформація про розбіжності між площами земель лісгосподарського призначення згідно з даними річних звітів ОУЛМГ Держлісагентства, а також площами земель лісгосподарського призначення згідно з даними останнього безперервного лісовпорядкування ВО "Укрдержліспроект"

Інформація Держлісагентства		Дані ВО "Укрдержліспроект" за матеріалами лісовпорядкування			Відхилення
ОУЛМГ, установи, що належать до сфери управління Держлісагентства	станом на 01.01.2019, площа, тис. га	Область, установи, що належать до сфери управління Держлісагентства	останні дані лісовпорядкування, площа, тис. га	станом на	
Вінницьке	218,9	Вінницька	218,5	01.01.2019	0,4
Волинське	618,7	Волинська	617,1	01.01.2018	1,6
Дніпропетровське	115,2	Дніпропетровська	115,1	01.01.2018	0,1
Донецьке	76,5	Донецька	67,5	01.01.2018	9
Житомирське	796,4	Житомирська	796,3	01.01.2017	0,1
Закарпатське	588,8	Закарпатська	566,8	01.01.2018	22
Запорізьке	76,8	Запорізька	67	01.01.2018	9,8
Івано-Франківське	456,2	Івано-Франківська	467,8	01.01.2018	-11,6
Київське та по м. Київ	398	Київська	407,9	01.01.2018	-9,9
		м. Київ	0,01	01.01.2011	-0,01
Кіровоградське	129,2	Кіровоградська	128,3	01.01.2018	0,9
Луганське	238,1	Луганська	236	01.01.2018	2,1
Львівське	478	Львівська	478,1	01.01.2018	-0,1
Миколаївське	84,3	Миколаївська	68,7	01.01.2012	15,6
Одеське	191,8	Одеська	137,3	01.01.2012	54,5
Полтавське	235,7	Полтавська	235,7	01.01.2018	0
Рівненське	798,5	Рівненська	749,7	01.01.2019	48,8
Сумське	285,7	Сумська	283,1	01.01.2017	2,6
Тернопільське	158,4	Тернопільська	157,5	01.01.2018	0,9
Харківське	301,4	Харківська	322,8	01.01.2018	-21,4
Херсонське	172,1	Херсонська	174,7	01.01.2012	-2,6
Хмельницьке	194,2	Хмельницька	191,9	01.01.2018	2,3
Черкаське	280	Черкаська	279,9	01.01.2018	0,1
Чернівецьке	234,5	Чернівецька	242,9	01.01.2018	-8,4
Чернігівське	418	Чернігівська	416,8	01.01.2018	1,2
УкрНДГірліс	0,6	УкрНДГірліс	0,6	01.01.2018	0
УкрНДЛГА	40,4	УкрНДЛГА	40,4	01.01.2004-01.01.2015	0
Шацький НПП	22,9	Шацький НПП	20,9	01.01.2016	2
Всього	7609,3	Всього	7489,31		
Всього розбіжностей					119,99 (226,01)
Непідконтрольні території:			444,5		
частина Донецької обл.			52,9		
частина Луганської обл.			106,1		
АР Крим			285,5		

ОУЛМГ, підприємства, організації і установи	Загальна площа земель, які перебувають у постійному користуванні, га	Кількість постійних лісокористу- вачів	в тому числі:											
			лісогосподарські ДП		лісомисливські ДП		науково- дослідні станції (філії)		природні заповідники		національні природні парки		інші*	
			площа, га	кіль- кість	площа, га	кіль- кість	площа, га	кіль- кість	площа, га	кіль- кість	площа, га	кіль- кість	площа, га	кількість
Чернівецьке	234,5	15	199,5	14	35,0	1								
Чернігівське	418,0	12	418,0	12										
УкрНДЛГА	40,5	7					40,5	7						
УкрНДГірліс	0,6	1											0,6	1
Шацький НПП	22,9	1									22,9	1		
РАЗОМ	7609,3	309	6295,7	243	1081,5	42	40,5	7	79,7	5	70,9	6	41,0	6

* Два лісонасінневі центри, парк-пам'ятка, два облагоролиси і УкрНДГірліс.

Первісна вартість і знос основних засобів державних підприємств та бюджетних установ, підпорядкованих Держлісагентству

тис. грн

Групи основних засобів	Станом на					Приріст первісної вартості
	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019			
	первісна вартість	первісна вартість	первісна вартість	залишкова вартість	знос (%)	
Державні підприємства (311 підприємств та госпрозрахункових організацій)						
Основні засоби, з них:	4 638 190	5 270 512	6 019 640	2 770 862	54,0	1 381 450
земельні ділянки	3 167	3 277	3 340	3 327	0,4	173
будівлі, споруди та передавальні пристрої	1 952 153	2 160 153	2 424 537	1 352 707	44,2	472 384
машини та обладнання	1 153 643	1 349 390	1 554 376	608 822	60,8	400 733
транспортні засоби	1 080 679	1 228 890	1 430 052	601 459	57,9	349 373
інструменти, прилади, інвентар	137 124	156 746	178 216	61 436	65,5	41 092
малоцінні необоротні матеріальні активи	128 644	159743	187 688	19 081	89,8	59 044
Бюджетні установи (42 бюджетні установи, організації)						
Основні засоби, з них:	114 413,3	120 430,9	128 146,6	74 129,6	42,2	13 733,4
земельні ділянки	22 899,7	27 300,4	27 300,4	27 300,4	0,0	4 400,8
будівлі, споруди та передавальні пристрої	54 837,3	55 392,1	57 097,7	29 800,5	47,8	2 260,3
машини та обладнання	12 950,4	13 258,5	14 273,0	3 709,8	74,0	1 322,7
транспортні засоби	11 620,4	11 507,6	14 721,3	6 222,6	57,7	3 100,9
інструменти, прилади, інвентар	3 888,2	3 835,2	4 410,4	1 551,6	64,8	522,2
малоцінні необоротні матеріальні активи	4 868,5	6 163,1	7 133,5	3 539,0	50,4	2 265,0

**Зведена інформація щодо основних показників виконання фінансового плану підприємствами Держлісагентства
за 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року (за роками)**

Найменування показника	Код рядка	2016 рік		2017 рік			2018 рік				I півріччя 2019 року			РАЗОМ			Частка від рядка 1210
		факт	план	факт	виконання, %	відс. до попереднього періоду	план	факт	виконання, %	відс. до попереднього періоду	план	факт	виконання, %	план	факт	виконання, %	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1000	12 354,2	11 502,3	13 696,0	119,1	110,9	13 769,6	16 849,5	122,4	123,0	7413,0	7594,3	102,4	32 684,9	38 139,8	116,7	0,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1010	8 883,4	8 527,7	10 229,4	120,0	115,2	10 359,5	12 835,6	123,9	125,5	5 760,5	5 921,1	102,8	24 647,7	28 986,1	117,6	0,1
Валовий прибуток /збиток	1020	3 470,8	2 974,7	3 466,6	116,5	99,9	3 410,1	4 013,8	117,7	115,8	1 652,5	1 673,2	101,3	8 037,2	9 153,7	113,9	0,0
Фінансовий результат від операційної діяльності	1100	724,9	502,2	587,6	117,0	81,1	480,2	589,5	122,8	100,3	186,8	236,3	126,5	1 169,2	1 413,4	120,9	0,0
Фінансовий результат до оподаткування	1170	746,5	508,8	627,9	123,4	84,1	478,7	609,9	127,4	97,1	181,7	235,4	129,5	1 169,2	1 473,2	126,0	0,0
Чистий фінансовий результат	1200	586,2	413,8	495,7	119,8	84,6	390,9	475,2	121,6	95,9	149,0	182,5	122,4	953,7	1 153,5	120,9	0,0
Усього доходів	1210	12 777,5	12 125,1	14 165,7	116,8	110,9	14 419,6	17 492,8	121,3	123,5	7 710,4	7 876,8	102,2	34255,1	39535,3	115,4	0,1
Усього витрат	1220	12 191,2	11 711,3	13 670,0	116,7	112,1	14 028,8	17 017,6	121,3	124,5	7 561,4	7 694,3	101,8	33 301,4	38 381,9	115,3	0,1
Елементи операційних витрат, усього	1450	11 861,0	11 315,4	13 603,2	120,21893	114,7	13 766,7	16 894,8	122,7	124,2	7 531,4	7 797,6	103,5	32 613,4	38 295,6	117,4	0,1
матеріальні витрати, у т. ч.	1400	4 454,5	4 129,7	4 800,9	116,25443	107,8	4 793,9	5 882,5	122,7	122,5	2 582,2	2 692,5	104,3	11 505,8	13 375,9	116,3	0,0
<i>витрати на сировину та основні матеріали</i>	<i>1401</i>	<i>2 035,4</i>	<i>1 795,5</i>	<i>2 161,8</i>	<i>120,40437</i>	106,2	<i>2 090,0</i>	<i>2 589,6</i>	<i>123,9</i>	<i>119,8</i>	<i>1 201,4</i>	<i>1 241,0</i>	<i>103,3</i>	<i>5 086,9</i>	<i>5 992,4</i>	<i>117,8</i>	<i>0,0</i>
<i>витрати на паливо та енергію</i>	<i>1402</i>	<i>1 136,9</i>	<i>1 225,4</i>	<i>1 339,2</i>	<i>109,28439</i>	117,8	<i>1 423,8</i>	<i>1 648,4</i>	<i>115,8</i>	<i>123,1</i>	<i>760,1</i>	<i>724,4</i>	<i>95,3</i>	<i>3 409,3</i>	<i>3 712,0</i>	<i>108,9</i>	<i>0,0</i>
Витрати на оплату праці	1410	4 174,0	4 227,4	5 201,0	123,0	124,6	5 347,8	6 503,4	121,6	125,0	3 004,1	3 003,5	100,0	12 579,3	14 708,0	116,9	0,0
Відрахування на соціальні заходи	1420	898,7	924,9	1 115,8	120,649109	124,2	1 165,8	1 381,9	118,5	123,8	654,2	643,1	98,3	2 744,8	3 140,8	114,4	0,0
Амортизація	1430	387,3	380,5	432,5	113,667354	111,7	447,2	507,6	113,5	117,4	239,2	263,5	110,2	1 066,8	1 203,6	112,8	0,0
Інші операційні витрати	1440	1 946,5	1 653,0	2 052,9	124,195127	105,5	2 012,0	2 619,5	130,2	127,6	1 051,6	1 194,8	113,6	4 716,7	5 867,3	124,4	0,0

Продовження додатка 8

Найменування показника	Код рядка	2016 рік	2017 рік				2018 рік				I півріччя 2019 року			РАЗОМ			Частка від рядка 1210
		факт	план	факт	виконання, %	відс. до попереднього періоду	план	факт	виконання, %	відс. до попереднього періоду	план	факт	виконання, %	план	факт	виконання, %	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1010	8 883,4	8 527,7	10 229,4	120,0	115,2	10 359,5	12 835,6	123,9	125,5	5 760,5	5 921,1	102,8	24 647,7	28 986,1	117,6	100,0
<i>витрати на сировину та основні матеріали</i>	1011	1 622,4	1 539,0	1 679,1	109,1	103,5	1 703,3	2 035,7	119,5	121,2	990,5	1 004,8	101,4	4 232,8	4 719,6	111,5	0,0
<i>витрати на паливо</i>	1012	913,0	972,3	1 065,1	109,5	116,7	1 080,8	1 298,2	120,1	121,9	585,9	554,7	94,7	2 639,1	2 918,0	110,6	0,0
<i>витрати на електроенергію</i>	1013	138,8	150,0	160,9	107,2	115,9	180,6	198,0	109,6	123,1	100,5	101,4	100,9	431,1	460,3	106,8	0,0
<i>витрати на оплату праці</i>	1014	3 138,0	3 045,4	3 874,5	127,2	123,5	3 869,3	4 821,9	124,6	124,5	2 207,4	2 194,6	99,4	9 122,0	10 891,0	119,4	0,0
<i>відрахування на соціальні заходи</i>	1015	687,2	665,7	838,0	125,9	121,9	845,1	1 031,8	122,1	123,1	481,4	471,8	98,0	1 992,2	2 341,6	117,5	0,0
<i>витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані (ремонт, техогляд, нагляд тощо)</i>	1016	57,6	42,5	53,0	124,8	92,0	52,7	80,1	152,0	151,2	27,4	38,1	138,8	122,6	171,2	139,6	0,0
<i>амортизація основних засобів і нематеріальних активів</i>	1017	320,4	312,5	358,0	114,5	111,7	358,8	419,4	116,9	117,2	199,3	215,5	108,2	870,6	992,9	114,1	0,0
<i>інші витрати (послуги сторонніх організацій, витрати на відрядження, запчастини та допоміжні матеріали, оплата послуг виробничого характеру)</i>	1018	2 006,0	1 800,2	2 200,8	122,3	109,7	2 268,9	2 950,5	130,0	134,1	1 168,1	1 340,2	114,7	5 237,3	6 491,5	123,9	0,0

**Зведена інформація про виконання виробничо-фінансових планів (форма 10-лг) за 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року
в розрізі років та джерел фінансування**

Найменування робіт, заходів	од. вим.	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Місцевий бюджет			Власні кошти			Зведена	
		план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт
2017 рік															
Лісове і мисливське господарство															
лісовпорядкування та проектно-вишукувальні роботи	га										5 672 034,2	6 147 909,0	100,00	5 672 034,2	6 147 909,0
рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи	га	209,0	199,0	0,06	786,0	934,0	0,30				272 801,3	308 991,4	99,63	273 796,3	310 124,4
	куб. м	4 775,0	5 355,0	0,05	31 632,0	43 443,0	0,42				7 555 943,0	10 415 006,5	99,53	7 592 350,0	10 463 804,5
допоміжні лісогосподарські роботи	га				1 132,0	1 138,0	0,38				268 084,1	296 686,6	99,62	269 216,1	297 824,6
	куб. м										4 630 496,0	6 529 976,5	100,00	4 630 496,0	6 529 976,5
	км										4 659,0	7 533,8	100,00	4 659,0	7 533,8
відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування	га	135,0	196,0	0,07	785,0	787,0	0,29				231 824,3	268 593,6	99,64	232 744,3	269 576,6
	кг				410,0	410,0	0,06				582 471,3	690 437,6	99,94	582 881,3	690 847,6
	тис. шт.										240 012,8	279 523,8	100,00	240 012,8	279 523,8
охорона лісу від пожеж	км	622,0	3 657,6	1,23							242 263,4	292 922,2	98,77	242 885,4	296 579,8
	га										1 016,8	999,2	100,00	1 016,8	999,2
	тис. га														
боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	га				2 000,0	2 003,0	0,11				1 754 795,5	1 798 583,8	99,89	1 756 795,5	1 800 586,8
	ям				50,0	50,0	0,14				33 153,0	34 494,0	99,86	33 203,0	34 544,0
мисливське господарство	га														
Лісорозведення															
лісорозведення на землях, наданих у постійне користування	га		580,1	2,92							18 880,4	19 260,6	97,08	18 880,4	19 840,7
Збереження природно-заповідного фонду															
лісовпорядкування та проектно-вишукувальні	га	6 738,4	6 735,7	100,00										6 738,4	6 735,7

Продовження додатка 9

Найменування робіт, заходів	од. вим.	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Місцевий бюджет			Власні кошти			Зведена	
		план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт
роботи															
рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи	га	390,9	462,6	37,68	591,5	765,0	62,32							982,4	1 227,6
	куб. м	8 415,0	11 214,0	35,82	20 484,0	20 094,0	64,18							28 899,0	31 308,0
допоміжні лісгосподарські роботи	га	720,0	786,0	85,81	130,0	130,0	14,19							850,0	916,0
	куб. м	2 100,0	1 853,0	10,49	14 586,0	15 816,0	89,51							16 686,0	17 669,0
	км	6,0	6,0	63,83	3,0	3,4	36,17							9,0	9,4
відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування	га	79,7	141,7	42,63	154,7	100,7	30,29	24,0	24,0	7,22	2,0	66,0	19,86	260,4	332,4
	кг	541,0	686,0	97,17	47,0	20,0	2,83							588,0	706,0
	тис. шт.	12,0	12,8	7,96	172,0	148,0	92,04							184,0	160,8
охорона лісу від пожеж	км	2 118,0	1 861,0	76,24	285,0	580,0	23,76							2 403,0	2 441,0
	га	808,0	808,0	99,14	7,0	7,0	0,86							815,0	815,0
боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	га	17 930,0	17 930,0	85,67	6 000,0	3 000,0	14,33							23 930,0	20 930,0
	ям														
Спеціальне використання лісових ресурсів та інші заходи															
заготівля деревини в порядку рубок головного користування	га										29 420,9	30 011,6	100,00	29 420,9	30 011,6
	куб. м										7 658 233,0	7 332 572,0	100,00	7 658 233,0	7 332 572,0
заготівля другорядних лісових матеріалів	тонн										943,5	1 210,5	100,00	943,5	1 210,5
	шт.					1 791,0	0,67				198 800,0	267 373,0	99,33	198 800,0	269 164,0
здійснення побічних лісових користувачів	тонн										1,5	1 367,6	100,00	1,5	1 367,6
інші заходи	куб. м										9 793 005,0	10 662 531,2	100,00	9 793 005,0	10 662 531,2
2018 рік															
Лісове і мисливське господарство															
лісовпорядкування та проектно-вишукувальні роботи	га										5 060 248,0	5 547 766,0	100,00	5 060 248,0	5 547 766,0
рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи	га	88,0	44,0	0,01	613,0	745,0	0,23				293 558,5	329 931,5	99,76	294 259,5	330 720,5
	куб. м	4 563,0	2 575,0	0,02	41 719,0	59 141,0	0,49				9 290 011,4	11 964 755,6	99,49	9 336 293,4	12 026 471,6

Найменування робіт, заходів	од. вим.	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Місцевий бюджет			Власні кошти			Зведена	
		план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт
допоміжні лісогосподарські роботи	га				782,0	789,0	0,26				262 734,2	298 891,6	99,74	263 516,2	299 680,6
	куб. м				8 148,0	11 190,0	0,14				58 800 856,0	7 773 312,5	99,86	58 809 004,0	7 784 502,5
	км										5 644,3	8 755,1	100,00	5 644,3	8 755,1
відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування	га	72,0	78,0	0,03	884,0	891,0	0,35				216 859,3	251 788,2	99,62	217 815,3	252 757,2
	кг				410,0	415,0	0,04				593 163,0	1 179 395,5	99,96	593 573,0	1 179 810,5
	тис. шт.					14,0	0,01				221 044,2	239 232,3	99,99	221 044,2	239 246,3
охорона лісу від пожеж	км	662,0	847,0	0,28							258 144,7	299 178,1	99,72	258 806,7	300 025,1
	га										1 004,6	979,6	100,00	1 004,6	979,6
боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	га				2 000,0	2 005,0	0,11				1 768 515,7	1 837 368,4	99,89	1 770 515,7	1 839 373,4
	ям				100,0	100,0	0,29				33 277,0	34 282,0	99,71	33 377,0	34 382,0
мисливське господарство	га														
Лісорозведення															
лісорозведення на землях, наданих у постійне користування	га		341,5	1,96							17 459,7	17 097,1	98,04	17 459,7	17 438,6
Збереження природно-заповідного фонду															
лісовпорядкування та проектно-вишукувальні роботи	га	27 340,0	27 340,0	100,00										27 340,0	27 340,0
рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи	га	471,3	590,3	37,36	738,3	989,8	62,64							1 209,6	1 580,1
	куб. м	15 274,0	16 139,0	43,91	17 011,0	20 613,0	56,09							32 285,0	36 752,0
допоміжні лісогосподарські роботи	га	810,0	1 226,0	97,77	130,0	28,0	2,23							940,0	1 254,0
	куб. м	2 612,0	3 353,0	15,23	15 400,0	18 668,0	84,77							18 012,0	22 021,0
	км	4,0	4,0	42,55	6,0	5,4	57,45							10,0	9,4
відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування	га	34,3	41,6	29,99	97,1	97,1	70,01							131,4	138,7
	кг	546,0	567,0	74,12	198,0	198,0	25,88							744,0	765,0
	тис. шт.	9,0	16,4	25,08	97,0	49,0	74,92							106,0	65,4
охорона лісу від пожеж	км	2 145,0	1 675,0	83,17	255,0	339,0	16,83							2 400,0	2 014,0
	га	802,0	802,0	99,13	7,0	7,0	0,87							809,0	809,0

Продовження додатка 9

Найменування робіт, заходів	од. вим.	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Місцевий бюджет			Власні кошти			Зведена		
		план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	
боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	га	18 128,0	18 338,0	60,45	12 000,0	12 000,0	39,55								30 128,0	30 338,0
	ям															
Спеціальне використання лісових ресурсів та інші заходи																
заготівля деревини в порядку рубок головного користування	га										29 146,9	30 017,4	100,00		29 146,9	30 017,4
	куб. м										7 075 268,0	6 578 216,0	100,00		7 075 268,0	6 578 216,0
заготівля другорядних лісових матеріалів	тонн										1 086,5	1 048,6	100,00		1 086,5	1 048,6
	шт.					2 411,0	0,87				191 310,0	273 635,0	99,13		191 310,0	276 046,0
здійснення побічних лісових користувачів	тонн										7,0	3,7	100,00		7,0	3,7
інші заходи	куб. м										8 782 751,0	9 838 611,0	100,00		8 782 751,0	9 838 611,0
I півріччя 2019 року																
Лісове і мисливське господарство																
лісовпорядкування та проектно-вишукувальні роботи	га				507 520,0						1 045 557,0	1 505 899,5	100,00		1 553 077,0	1 505 899,5
рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи	га	72,0	67,0	0,05	173,0	188,0	0,15				103 769,2	125 587,8	99,80		104 014,2	125 842,8
	куб. м	1 478,0	1 418,0	0,03	12 777,0	14 240,0	0,32				3 399 711,2	4 458 302,4	99,65		3 413 966,2	4 473 960,4
допоміжні лісогосподарські роботи	га				232,0	235,0	0,20				101 140,3	114 686,8	99,80		101 372,3	114 921,8
	куб. м				759,0	1 084,0	0,03				2 427 900,0	3 231 526,8	99,97		2 428 659,0	3 232 610,8
	км										3 273,4	5 160,8	100,00		3 273,4	5 160,8
відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування	га	110,0	142,0	0,11	760,0	760,0	0,57				104 367,0	131 335,7	99,32		105 237,0	132 237,7
	кг										7 630,5	10 009,8	100,00		7 630,5	10 009,8
	тис. шт.										697,5	703,0	100,00		697,5	703,0
охорона лісу від пожеж	км	412,0	412,0	0,23	21 374,1	18 165,9	10,26				123 512,0	158 474,9	89,51		145 298,1	177 052,8
	га										605,6	604,6	100,00		605,6	604,6
	тис. га										22,8	23,0	100,00		22,8	23,0
боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	га				1 200,0	1 201,0	0,12				968 951,7	1 017 625,5	99,88		970 151,7	1 018 826,5
	ям										8 230,0	8 629,0	100,00		8 230,0	8 629,0

Продовження додатка 9

Найменування робіт, заходів	од. вим.	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Місцевий бюджет			Власні кошти			Зведена	
		план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт
мисливське господарство	га										88 579,9	70 885,9	100,00	88 579,9	70 885,9
Лісорозведення															
лісорозведення на землях, наданих у постійне користування	га		67,0	0,64	4 012,0	3 195,1	30,58				6 275,2	7 186,8	68,78	10 287,2	10 448,9
Збереження природно-заповідного фонду															
лісовпорядкування та проектно-вишукувальні роботи	га	2 976,0	2 976,0	100,00										2 976,0	2 976,0
рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи	га	150,5	164,5	25,74	481,7	474,6	74,26							632,2	639,1
	куб. м	4 865,0	5 198,0	39,90	8 480,0	7 828,0	60,10							13 345,0	13 026,0
допоміжні лісогосподарські роботи	га	180,0	241,0	100,00										180,0	241,0
	куб. м	3 817,0	3 972,0	52,85	3 182,0	3 544,0	47,15							6 999,0	7 516,0
	км	1,5	2,0	50,00	2,0	2,0	50,00							3,5	4,0
відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування	га	27,4	27,4	38,87	43,1	43,1	61,13							70,5	70,5
	кг	6,0	7,0	100,00										6,0	7,0
	тис. шт.	11,0	11,0	100,00										11,0	11,0
охорона лісу від пожеж	км	1 210,0	349,0	59,25	180,0	240,0	40,75							1 390,0	589,0
	га	60,0	60,0	89,55	7,0	7,0	10,45							67,0	67,0
	тис. га														
боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	га	9 192,0	8 777,0	48,52	9 313,0	9 313,0	51,48							18 505,0	18 090,0
	ям		20,0	100,00											20,0
Спеціальне використання лісових ресурсів та інші заходи															
заготівля деревини в порядку рубок головного користування	га										10 915,5	11 641,9	100,00	10 915,5	11 641,9
	куб. м										3 449 775,0	3 218 926,0	100,00	3 449 775,0	3 218 926,0

Продовження додатка 9

Найменування робіт, заходів	од. вим.	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Місцевий бюджет			Власні кошти			Зведена	
		план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт
заготівля другорядних лісових матеріалів	тонн										927,0	1 089,5	100,00	927,0	1 089,5
	шт.											177,0	100,00		177,0
здійснення побічних лісових користувачів	тонн														
інші заходи	куб. м										3 808 248,0	4 223 097,9	100,00	3 808 248,0	4 223 097,9
РАЗОМ															
Лісове і мисливське господарство															
лісовпорядкування та проектно-вишукувальні роботи	га				507 520,0	0,0					11 777 839,2	13 201 574,5	100,00	12 285 359,2	13 201 574,5
рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи	га	369,0	310,0	0,04	1 572,0	1 867,0	0,24				670 129,0	764 510,7	99,72	672 070,0	766 687,7
	куб. м	10 816,0	9 348,0	0,03	86 128,0	116 824,0	0,43				20 245 665,6	26 838 064,5	99,53	20 342 609,6	26 964 236,5
допоміжні лісгосподарські роботи	га				2 146,0	2 162,0	0,30				631 958,6	710 265,0	99,70	634 104,6	712 427,0
	куб. м				8 907,0	12 274,0	0,07				65 859 252,0	17 534 815,8	99,93	65 868 159,0	17 547 089,8
	км				0,0	0,0					13 576,7	21 449,7	100,00	13 576,7	21 449,7
відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування	га	317,0	416,0	0,06	2 429,0	2 438,0	0,37				553 050,6	651 717,5	99,56	555 796,6	654 571,5
	кг				820,0	825,0	0,04				1 183 264,8	1 879 842,9	99,96	1 184 084,8	1 880 667,9
	тис. шт.					14,0	0,00				461 754,5	519 459,1	100,00	461 754,5	519 473,1
охорона лісу від пожеж	км	1 696,0	4 916,6	0,64	21 374,1	18 165,9	2,35				623 920,1	750 575,2	97,02	646 990,2	773 657,7
	га										2 627,0	2 583,4	100,00	2 627,0	2 583,4
	тис. га				2 000,0	2 005,0	0,11				1 768 538,5	1 837 391,4	99,89	1 770 538,5	1 839 396,4
боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	га				3 300,0	3 304,0	0,12				2 757 024,2	2 850 491,3	99,88	2 760 324,2	2 853 795,3
	ям				50,0	50,0	0,12				41 383,0	43 123,0	99,88	41 433,0	43 173,0
мисливське господарство	га										88 579,9	70 885,9	100,00	88 579,9	70 885,9
Лісорозведення															
лісорозведення на землях, наданих у постійне користування	га		647,1	2,14	4 012,0	3 195,1	10,55				25 155,6	26 447,4	87,32	29 167,6	30 289,6

Продовження додатка 9

Найменування робіт, заходів	од. вим.	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Місцевий бюджет			Власні кошти			Зведена		
		план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	питома вага	план	факт	
Збереження природно-заповідного фонду																
лісовпорядкування та проектно-вишукувальні роботи	га	10 185,7	10 302,0	91,23	738,3	989,8	8,77								10 924,0	11 291,8
рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи	га	15 815,4	16 766,1	43,41	18 084,2	21 852,6	56,59								33 899,6	38 618,7
	куб. м	14 090,0	17 638,0	38,69	29 094,0	27 950,0	61,31								43 184,0	45 588,0
допоміжні лісогосподарські роботи	га	3 512,0	4 380,0	18,90	15 530,0	18 798,0	81,10								19 042,0	23 178,0
	куб. м	5 921,0	5 829,0	23,14	17 774,0	19 365,4	76,86								23 695,0	25 194,4
	км	41,8	49,6	32,61	102,1	102,5	67,39								143,9	152,1
відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування	га	653,1	736,1	63,03	395,8	341,8	29,27	24,0	24,0	2,05	2,0	66,0	5,65		1 074,9	1 167,9
	кг	556,0	709,4	91,14	144,0	69,0	8,86								700,0	778,4
	тис. шт.	2 168,0	1 698,8	77,72	427,0	487,0	22,28								2 595,0	2 185,8
охорона лісу від пожеж	км	4 130,0	3 012,0	78,46	472,0	827,0	21,54								4 602,0	3 839,0
	га	18 996,0	19 206,0	61,52	12 014,0	12 014,0	38,48								31 010,0	31 220,0
	тис. га	17 930,0	17 930,0	85,67	6 000,0	3 000,0	14,33								23 930,0	20 930,0
боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	га	9 192,0	8 777,0	48,52	9 313,0	9 313,0	51,48								18 505,0	18 090,0
	ям		20,0	0,07							29 146,9	30 017,4	99,93		29 146,9	30 037,4
Спеціальне використання лісових ресурсів та інші заходи																
заготівля деревини в порядку рубок головного користування	га										7 670 235,0	7 345 262,5	100,00		7 670 235,0	7 345 262,5
	куб. м					2 411,0	0,07				3 642 028,5	3 493 771,5	99,93		3 642 028,5	3 496 182,5
заготівля другорядних лісових матеріалів	тонн					1 791,0	0,66				199 734,0	268 466,2	99,34		199 734,0	270 257,2
	шт.										8 782 752,5	9 840 155,6	100,00		8 782 752,5	9 840 155,6
здійснення побічних лісових користувачів	тонн										9 793 005,0	10 662 531,2	100,00		9 793 005,0	10 662 531,2
інші заходи	куб. м										3 808 248,0	4 223 097,9	100,00		3 808 248,0	4 223 097,9